

CEZA VE TEVKİFEVLERİ
Genel Müdürlüğü Yayınıdır

Yıl 5 Sayı 70
Ekim 2019

70

www.cte.adalet.gov.tr

Aylık Kültür ve Yaşam Dergisi

DEĞER

“GÜÇLÜ OLAN,
YENİLMEYEN, YALNIZ
AZİMDİR.”

YAHYA KEMAL BEYATLI

Akdağ Tabiat Parkı - Afyonkarahisar Sandıklı

MANEVİYAT

20

Azim-Sebat ve
Başarı İlişkisi

HAYATIN İÇİNDEN

11

Kendiniz için
Affedin

RÖPORTAJ

34

Berivan
EDEBALI

/cte.deger

/CTEdeger

www.cte.adalet.gov.tr

ISSN: 2687-3656

Kapak Fotoğrafı: Hasan AKBAŞ

FITRAT DEĞİŞİR SANMA!
BU KAN YİNE O KANDIR!

TASARIM: RAŞİT SEVİM

DEĞER

AYLIK KÜLTÜR VE YAŞAM DERGİSİ

Yıl: 5 • Sayı: 70 • Ekim 2019

CEZA VE TEVKİFEVLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
YAYINIDIR.

YAYIN KURULU

Yılmaz ÇİFTÇİ (Yayın Kurulu Başkanı)
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü

Hasan AKCEVİZ (Genel Müdür Yardımcısı)

Barış ÖNER (Daire Başkanı)

Nuri ŞAHAN (Tetkik Hâkimi)

Yasemin ARIK (Yazı İşleri Müdürü)

Hakan ERDEM (Yayın Koordinatörü)

EDİTÖR

Hakan ERDEM

SAHİBİ

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Adına
Yılmaz ÇİFTÇİ (Genel Müdür)

YAZARLAR

A. Gül AŞIK • Abdullah KAYA • Canan Olpak KOÇ
Celal CEYLAN • Deniz ÖZYÖRÜK • Ejder TOPAL
Ferhat ÇELİKER • İsa TİYEK • İpek ALAZ • Hatice KELEŞ
Hakan KILIÇ • Murat NAMDAR • Murtaza AYDIN
Muhsin KURT • Mehmet GÖKCE • Meltem YAMAĞOĞLU
Mustafa Recep KOLCU • Ramazan SAĞIR
Sibel KARAGÜL • Suna ÖĞÜR • Şirin Ceren ÇAKIR
Yasin YILMAZ • Yaşar İNCİ

FOTOĞRAFLAR

Cesim ŞEKER • Hüseyin ÖZTÜRK
Hayri TURHAL • Gökhan SARI

GRAFİK TASARIM

BrainTurk Reklam Tanıtım Tasarım Ofisi

BASKI

Ankara Açık Ceza İnfaz Kurumu Matbaası İstanbul Yolu
15. km Hava Müzesi Karşısı Şaşmaz / Ankara
Tel: (0312) 278 76 10 Faks: (0312) 278 25 68

MATBAA-BASKI ŞEFİ

Zafer KARAKAYA

YAYIN TÜRÜ

Yerel Süreli Yayın

ISSN

2687-3656

BASIM TARİHİ

28/10/2019

İLETİŞİM

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Hacı Bayram Mah.
Agah Efendi Caddesi No:70/1 Altındağ/ ANKARA

Değer Dergisi Tel: (0312) 507 05 67

Değer Dergisi Faks: (0312) 223 43 91

e-posta: ctedeger@gmail.com

Web: www.cte.adalet.gov.tr

Siz neredeyse dergimiz orada!

Değer Dergimiz TURKCELL DERGİLİK'te

Değer dergisi ulusal dergiler arasına girerek
Turkcell Dergilik uygulamasında yerini aldı.
Bütün operatörlerden dergilik uygulamasını
yükleyerek dergimizi okuyabilir, kaydedebilir,
paylaşabilirsiniz.

www.cte.adalet.gov.tr

adresinden dergimizin arşivine ücretsiz ulaşabilir,
indirebilir, okuyabilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

Editörün Notu	03	Yaşam Boyu Gelişim	17	Edebiyat	44
Mektuplar	04	Canlılar Alemi	18	Kitap Önerileri	46
Başyazı	05	Sizden Gelenler	19	Müzik	47
Değer	06	Maneviyat	20	Tarihin Arka Sokağı	48
Aile	08	Sizden Gelenler	21	Kültür Gelenekler	50
Çocuk	09	Spor	22	Sinema	52
İnsan	10	Personelimizden Gelenler	23	Personel Eğitim Merkezleri	54
Hayatın İçinden	11	Gezi	24	Meslekler	56
Ayin Önemi	12	Değer Fotoğraf	32	Hikaye	58
Araştırma	14	Röportaj	34	Personelimizden Gelenler	60
Bilim	15	Psikoloji	40	Personelimizden Gelenler	61
Sağlık	16	Kadın ve Çocuk	42	Değer Bulmaca	63

05

BAŞYAZI

"Öyle isimler vardır ki, azimleri sayesinde ulaştıkları başarıları ile taraflı tarafsız birçok toplum tarafından tanınır, anılır ve saygı duyulur olmuşlardır."

22

SPOR

Spor ŞART

24

GEZİ

Marmara'nın İncisi:
KOCAELİ

50

KÜLTÜR VE GELENEKLER

Kültürel Mirasımız
Anadolu'daki Geleneksel Kıyafetler

46

MÜZİK

Alkışlarla
Yaşıyorum

16

SAĞLIK

Ağız Gargarasında
Tehlike! O Riski Artırıyor

58

HİKÂYE

Kördüğüm

Merhaba Değerli Okurlar,

Hayatın içinden makaleleri sizler için hazırlayan Değer dergimizin Ekim sayısı ile karşınızdayız. Ocak 2014 yılından itibaren yayımlanan dergimiz 6. yılına doğru gelişen adımlarla ilerlemeye devam ediyor. Yayın kurulumuz ve yazar ekibimiz sizlere ulusal bir dergi oluşturmak için 6 yıldır çalışmalarını sürdürüyor. Nihayetinde bu çalışmalar meyvesini vermeye başladı. Dergimiz geçen ay itibarıyla ISSN (Uluslararası Standart Süreli Yayın Numarası) kodunu aldı. Bu numara süreli yayınlarda alınması zorunlu hale getirilen bir uygulama olma özelliğiyle büyük önem taşıyor.

Değer Dergisi Turkcell Dergilik'te

Geçen aylarda bir başka müjde vereceğimizi söylemiştik. Değer dergisi artık *Turkcell Dergilik* uygulamasında. Türkiye'de ve dünyada popüler bir uygulama olan Dergilik, ulusal ve profesyonel dergileri yayımlıyor. Değer dergimiz de gerekli prosedürleri sağlayarak Dergilik uygulamasında yayımlanmaya başladı.

Dakikada 400 derginin indirildiği uygulamayı bütün operatörlere *Appstore* ve *Google Play*'den yükleyebilirsiniz. Dergilik uygulamasında, ücretsiz yayınlar içerisinde ve kamu kategorisinde yer alan Değer dergisi bütün operatörlerden telefon ya da tablete ücretsiz indirilebiliyor. Artık dergimiz siz neredesiniz orada...

Gelelim ekim sayımıza, ekim sayımızda azim dolu bir içerikle sizlerleyiz. Dergimizde yayın ekibimiz ve yazarlarımızla ince eleyip sık dokuyarak hazırladığımız sayfalarımızı sizlerle paylaşmanın mutluluğu içerisindeyiz.

Değer'de bu ay Karabük'ten özel anlatımlar, güncel konuları anlatan makaleler, azim değerimize hayat veren insanların mücadeleleri, bilimsel gelişmeler, Anadolu'muzun kültürel kıyafetleri, ünlü isimimizle röportaj ve daha birçok içerik yer alıyor.

Değer'i kendi yaşam kültürünüze dahil etmeniz temennisi ile...

TEŞEKKÜR MEKTUPLARI

Sayın Genel Müdürüm ve Değer Dergisi Yayın Kurulu,

Yayımlamakta olduğunuz aylık kültür ve yaşama dair farklı bir bakış açısı yaratan Değer dergisi, maneviyatımıza büyük bir katkı sunmaktadır. Sizlere, emeği bulunan herkese şükranlarımı sunmak isterim. Başarılarınızın devamını yüce rabbimden niyaz ederim. Yazmış olduğum metni veya şükran satırlarımı yayımlarsanız beni çok mutlu edersiniz. Başarılar...

Özgürlüğümü beklediğim bu yerde
Hayallerimin özgür olduğunu öğrendim,
Umutlarımın kaybolmaya yüz tuttuğu bu yerde
umutlarım yeşerdi,
Ben burada değerlerime değer kattım,
özgürlüğüme değer.

M. Ali KARAAHMETLİ
Isparta E Tipi Kapalı CİK, Hükümlü

Merhaba Çok Değerli Değer Dergisi Çalışanları,

Büyük bir özveri ile hazırladığınız ve bizim her ay sabırsızlıkla beklediğimiz; bilim, sanat, spor ve dini bilgilerle dolu, özenle yazdığınız, içine sevgi katarak hazırladığınız Değer dergisini sizin kadar önemsiyoruz. Hayatımıza yön vermekte zorlandığımız bu zamanda yanımızda olduğunuz için sizlere kendim ve arkadaşlarım adına çok teşekkür ediyorum.

Ali DOĞAN
Kayseri Kapalı CİK, Hükümlü

BAŞYAZI

Değerli Okurlar;

Her ay toplumun ve insanlığın özünde yer edinmesi gereken değerleri sizlerle buluşturmaya çalışıyoruz. Adı gibi “Değer”li olan dergimizin Ekim ayı sayısı konusu insan hayatında birçok hayalin gerçekleşmesine yanıt veren “azim” değer.

Her insan, bir amaç için gelir dünyaya. Doğar, yaşar ve ölür. Fakat yaşarken ürettikleri, insanın ölümsüzleşmesine, adını ve eserini yaşatmasına sebep olabilir. Nitekim geçmişte tarihimizdeki birçok önemli şahsiyet bunu başarabilmiştir. Mezarının dâhi nerede olduğu bilinmeyen öyle isimler vardır ki, azimleri sayesinde ulaştıkları başarıları ile tarafı tarafsız birçok toplum tarafından tanınır, anılır ve saygı duyulur olmuşlardır. Bir birey olarak bizler de, ülkemiz ve toplumumuz adına; çalışarak, üreterek, yılmadan, azimle hareket ederek adımızı yaşatabiliriz.

Azim, başarıma isteğidir. Başarı uğruna sarf edilen emektir, vazgeçmemektir. Ancak bunları yapanlar başarıya ulaşır, kendilerine ve insanlığa faydalı olabilirler. Bir şeyi elde etmek istiyorsak o konu hakkında azimli ve hevesli bir şekilde çalışmamız gerekir. Başarının ön koşulu azim ve hırdır. Hırdan kastettiğimiz konu insanlara zarar veren, kutuplaştıran aşırı hırslar değil, hayaline ulaşmak ve işini kazanmak uğruna verilen mücadeledir. İnsanlar bir işi başarabilmek için azimli bir şekilde çalışıyorlarsa eninde sonunda başarıya ulaşacaklardır. Çünkü Allah çalışanın hakkını zayi etmez.

Azmin diğer bir ön koşulu inanmaktır. Başaracağına inanmak, başarmanın yarısıdır. Başarabileceğine inanan insan, başarmak için bütün gücüyle çalışır, gerekirse çeşitli fedakarlıklarda bulunur. Herkes bilir ki, hiçbir başarıya çiçekli yollardan gidilmez. Her başarının ardında bir fedakarlık, emek, çalışmak ve özveri söz konusudur. İşte bu tür erdemlerle hareket etmenin sonucunda başarıyı yakalamış insanlar kimisi uykusundan, kimisi malından, kimisi canından feragat etmiştir.

Albert Einstein azimle ilgili şöyle der: “Azim paha biçilmezdir; çok zeki olduğumdan değil, sorunlarla uğraşmaktan, vazgeçmediğimden başarıyorum.” 5. yılını dolduran “Değer” dergimizde de azmin, çalışmanın, fedakârlığın ve nihayetinde başarının izlerini görebiliyoruz. Topluma ve insanlara; milli, manevi, tarihi, kültürel ve sosyal içerikli makalelerle yardımcı olmayı yayın politikası edinen dergimiz, her geçen gün gelişmekte ve otoritelerin dikkatini çekmektedir. Değer dergisi, yapılan özverili çalışmalar neticesinde ulusal dergilik uygulamalarına da girerek kurumsal kimliğimizi ve imajımızı topluma aktarmakta bir araç görevini de yerine getirmektedir. Bu vesileyle dergide yer alan bütün çalışanlarımıza, yazarlarımıza teşekkür ediyorum.

Ayrıca; çalışkanlığıyla, fedakârlığıyla, azmi ve kararlılığıyla dünyaya örnek olan şanlı Türk ordumuza “Barış Pınarı Harekâtında” başarılar diliyorum. Allah ordumuzun yâr ve yardımcısı olsun.

Yaşar İNCİ
Kayseri Çocuk ve Gençlik Kapalı CİK, İnfaz ve Koruma Memuru

DEĞER

DEĞER

Yiğitler Candan Geçer Bayrak Solmaya...

Kim ne dersin desin, ne anlarsa anlarsın Türkiye; **"Barış Pınarı Harekâtı"** ile siyasi tarihinin en büyük jeopolitik müdahalesini başlattı. İran sınırından Akdeniz'e uzanan, güneyden çevrelemeye dönük bütün hesapları sıfırladı, yüz yıl sonra kurulan yeniden paylaşım masasını devirdi.

Kim ne kadar karşı çıkarsa çıksın, ne kadar bağırıp çağırırsa çağırsın Türkiye, hem kendi geleceğini güvence altına alacak, hem coğrafyaya yönelik harita planlarını boşa çıkaracak en ciddi kararı verdi, en büyük adımı attı.

Kim ne kadar muhalefet ederse etsin, ne kadar cehaletle bakarsa baksın Türkiye, Anadolu topraklarındaki bin yıllık siyasi tarihi yeniden diriltti. Selçuklu-Osmanlı-Türkiye Cumhuriyeti sürekliliğini bir sonraki aşamaya taşıyacak bir misyonla harekete geçti.

"ABD ne der, Avrupa ne der" diyenlerin, Türkiye'yi durdurmak isteyenlerin defteri düdüldü."

İçeride kim ne tür "cephe"ler kurarsa kursun, kimler ne kadar "yeniden mandacılık için çalışırsa çalışsın Türkiye; o tarih inşa eden, coğrafya biçimlendiren akıllı bir kez daha harekete geçirmeyi bildi. **"ABD ne der, Avrupa ne der, Arap dünyası ne der, İsrail ne der"** cümleleri

artık sadece bir enformatik mücadele biçimiyle alakalıdır ve büyük siyasi kararlar üzerinde caydırıcı değildir. İşte bu, **"Türkiye'nin yeni gücüdür", "Türkiye'yi durdurma"**ya dönük küresel planlamanın çöküşüdür.

Kim ne kadar inanırsa inansın, kim ne kadar hafife almaya çalışırsa çalışsın Türkiye; 1. Dünya Savaşı'ndan sonra ikinci kez coğrafyada yalnızlaştırılıp tarih dışına itilmeye çalışılmasına, Anadolu içlerine hapsedilip orada küçültülmesine meydan okumuş, bu hesabı yapanların tamamının defterini dürmeyi bilmiştir.

Görünen terör ama arkasında dünya var. Harekâtla iç işgalci cepheler de çöktü. Irak ve Suriye'den, Doğu Akdeniz'den, Ege'den, Karadeniz'in batı kıyılarından sıkıştırılan, içeride **"iç işgal cepheleri"** ile diz çöktürülmek istenen, 15 Temmuz'la Suriyeleştirilmeye çalışılan Türkiye; devletler oyununu, güçler oyununu en iyi şekilde oynamayı bilmiş, bölgesel ve küresel güç hareketliliklerini çok iyi hesaplamıştır.

Evet, mesele terördür. Suriye'nin kuzeyinden ülkemizi vuran ve on yıllardır bu ülkeye ağır bedeller ödeten terördür. Ama arkasında bir dünya vardır. Terörü kullanan, vekâlet savaşı yöntemini kullanıp Türkiye ile savaşan, yüz yıl

önceki hesaplaşmayı bugüne taşıyan, yeni yükseliş dönemini terörle ve bütün araçlarla boşa çıkarmaya çalışan bir çok uluslu cephe, bir Batılı koalisyon vardır.

**Türkiye'siz hiçbir harita çizilemez.
Türkiye'siz bir denklem kurulamaz.**

İşte Türkiye, görünüşte PKK ve DEAŞ'la ama asıl bu çok uluslu cephe ile mücadele etmektedir. Alınan kararlar, atılan adımlar bu büyüklüktedir. PKK'nın, DEAŞ'ın hatta Suriye savaşının çok ötesindedir.

ABD yerleşik sistemi ile Avrupa merkez ülkeleri ile Suud ve BAE ile İsrail ile karşımıza dikilen güç ve akıl, küresel bir akıldır. Türkiye böyle bir akıl ve güç ile bilek güreşine girmiş, bırakın PKK'yı, onlar bile Türkiye'yi durduramamıştır.

**BU COĞRAFYADA
TÜRKİYE'SİZ DENKLEM
KURULAMAZ,
KURULAMAYACAKTIR.
TÜRKİYESİZ
HARİTA ÇİZİLEMEZ,
ÇİZİLEMEYECEKTİR.**

TÜRKİYESİZ GÜÇ İNŞA EDİLEMEZ, EDİLEMeyecektir. TARİH BOYUNCA BU ÜLKENİN YÜKSELİŞİ DE ÇÖKÜŞÜ DE COĞRAFYAYI DEĞİŞTİRMİŞTİR.

Biz yüz yıldır hiç geri adım atmadık. Bu ülkenin aklına ve gücüne güvenin. Yine bir yükseliş devridir coğrafya yine, "Türkiye Yükselişi"ne göre biçim alacaktır. Atılan bu adımlar, en yakın örneği ile Kıbrıs Barış Harekâtı'nın devamıdır.

İstiklâl Savaşından bu yana hiç geri adım atmamış bir ülkenin, tarihi tersine çevirmesinin örneklerinden biridir. Bunu, Doğu Akdeniz ve Akdeniz'deki çıkışlar takip edecektir. Bundan sonra Türkiye'nin her hareketi bölgesel bir sarsıntıya, küresel güç kaymalarına neden olacaktır. Artık Türkiye'nin gücüne, imkânına, aklına ve basiretine inananların da inanması gerekir. Çünkü tarih bu yönde seyredecektir.

Hani savaş kıskırtıcılığıydı. O gizli el şimdi nerelerde? İki yıldır "Fırat'ın Doğu'suna müdahale" çağrıları yaparken birileri bunu savaş kıskırtıcılığı diye dillendiriyordu.

Etnik bir tavır, "uçuk" bir düşünce sanıyordu. Ekranlarda, gazete köşelerinde, bürokraside merkezi yerler tutan bazıları, bu düşünceyi "tehlikeli" buluyordu.

Onlar Türkiye'yi, dünyayı, geçmiş ve geleceği okuyamadılar, okuyamıyorlardı. Bir hafta öncesinden, bir hafta sonrasından öteye geçmez ufuklarıyla bu ülkeye roller biçiyor, ahkâm kesiyorlardı. Bu ülkenin aydınları da akıllı ve cesur

olmalı bir Türkiye derdi olmalı. Bu ülkenin askeri kadar, siyasetçisi kadar aydınları da akıllı ve cesur olmalı. Üretebilmeli... Oturdıkları yerden hiçbir emek ve zihinsel çaba sarf etmeden atıp tutmamalı. Tarihi ve coğrafyayı tanımalı, bugünü ve geleceği öyle düşünmeli. En önemlisi de böyle bir derdi olmalı.

"Hiçbir ülke Fırat'ın Doğu'suna müdahale eden Türkiye'ye açıktan karşı çıkamayacak" dedik. Hani nerede, çıkabilirdi mi? Bundan sonra da çıkamayacak. Bugünkü küresel güç denkleminde bu mümkün değildir. Türkiye'nin gücüne, etkisine inananların, korkakların anlayabileceği bir şey değil bu.

Hiçbir ülke, kendini sınırlarının sıfır noktasında savunamaz. Hiçbir ülke, sınırında büyüyen böyle bir tehdide duyarsız kalamaz. Hiçbir ülke, böyle bir tehdidi ittifak ilişkilerine dayanarak savuşturamaz. Hiçbir ülke böyle bir durumda kendini başka bir ülkenin ya da gücün inisiyatifine bırakamaz.

Yüzlerce yıllık, binlerce yıllık siyasi tarihi olan hiçbir millet böyle yapmaz. İşte şimdi Türkiye de böyle yapmıyor. Kendimizi başkalarının eline, merhametine, insafına bırakmadığımız için böyleyiz biz. Bugün elimizdeki en büyük güç bu akıl, bu basiret, bu siyasi genetiktir.

Etnik savaş değil, birleştirici akıl bu. Bin yıldır onlar böldü biz birleştirdik.

İran sınırından Akdeniz'e kadar bütün o koridor temizlenecek. Orada bir Türkiye kuşağı, bir barış kuşağı oluşacak. Coğrafyayı bölenlere karşı birleştirici akıl daha da güçlenecek. Bu akıl, önümüzdeki yıllarda bölgemizde daha da kök salacak.

Biz bu topraklarda etnik savaş yürütmüyoruz, hiç yürütmedik. Bin yıldır başkaları bölmeye, biz hep birleştirmeye çalıştık. Şimdi yine başkaları parçalıyor, biz birleştirmeye çalışıyoruz. Arap dünyası hızla çöküyor, coğrafya yeniden paylaşılıyor. Sadece biz birleştirmeye, toparlamaya çalışıyoruz. Bu millet kadar, coğrafyadaki bütün etnik unsurları birleştiren başka kim var?

Dışarıda Çaresizlik İçeride Dayanışma

Operasyon dışarıda çaresizlik, içeride müthiş bir milli dayanışma oluşturdu. Dışarıdaki çaresizlik Türkiye'nin tezlerini iyi anlatmasından, içerideki dayanışma milletimizin inancından geliyor. Bu inancı ve dayanışmayı güçlendirmek zorundayız. Çünkü Türkiye büyüdükçe kavga daha da büyüyecektir.

Bu tarihi kararı alan ve uygulayan, bütün dünyada hayranlık uyandıran, liderliğini ve tarih yapıcı gücünü bir kez daha sergileyen Başkomutan'a Allah güç versin.

CEPHEDEKİ BÜTÜN ASKERLERİMİZE, ONLARLA BİRLİKTE SAVAŞAN SURİYE MİLLİ ORDUSU'NA ZAFER NASİP ETSİN. AYAĞIMIZ BU TOPRAKLARDA SABİTTİR. ASLA SENDELEMeyeceğiz. DÜNYA KARŞIMIZA DİKİLSE BURADA SABİT KALACAĞIZ. KENDİNİ BU VATANA BAĞLI HİSSEDENLER, YENİ YÜKSELİŞ DÖNEMİNİN KURUCU KUŞAĞIDIR.

Suna ÖĞÜR

Turgutlu Denetim Serbestlik Müdürlüğü, Psikolog

AİLE

DEMİR KADIN

Hayatınızın olağan akışı içerisinde yaşayıp giderken bir gün sabah uyandığınızda kanser olduğunuzu düşünmeye çalışın. Nasıl hissedersiniz? Günlük hayatımızdaki çoğu şeyden şikayet ediyor olsak da hep en şanssız, en sakar, en büyük sorunlara sahip kişi olduğumuzu varsaysak da, tedavisi olup olamayacağını bilmediğimiz bir hastalığa yakalandığımızda bu bize büyük görünen sorunlarımız sorun olmaktan çıkabiliyor.

Bizler günlük hayatımızdaki stres faktörlerine katlanamazken, **Neslican Tay** adındaki genç bir kız, kanser hastalığına dört defa yakalanmış, hastalıktan dolayı bacağının birini kaybetmiş ama tüm bunlara rağmen gülmeyi, kendisini sevmeyi, umudunu kaybetmemeyi, yaşamdan zevk almayı ihmal etmemiş genç bir insandı. Kanser ile mücadele ederken elbette onunda kendini kötü hissettiği, kaygılandığı ve belki de dibe vurduğu zamanları olmuştur. Tüm bu hissettiklerine rağmen belki de şunun çok iyi farkındaydı; hayatı olduğu gibi tüm renkleriyle kabullenmek... Önemli bir özelliği daha vardı ki; hayatındaki bu zorlayıcı deneyimle nasıl baş edeceğini çok iyi biliyordu. Ve bu özelliği onu pek çoğumuzdan farklı yapıyordu. Bu nedenle sizlere bu ay pek çok hastaya ve insana ilham veren bu hayat hikayesinden yola çıkarak **'Psikolojik Sağlamlık'** konusundan bahsetmek istedim.

Psikolojik sağlamlığın, olumsuz yaşıntılar karşısında bireyin uyum sağlayabilme ve gelişim sürecini sürdürebilme kapasitesi olduğu söylenmektedir. Psikolojik sağlamlığı yüksek bireylerin araştırmalar sonucunda şu özelliklere sahip olduğu bulunmuştur;

- Zorluklar karşısında yılmadıklarını
- Zorluklar ile etkili bir şekilde başa çıkabildiklerini
- İletişim becerilerinin etkili olduğu
- Benlik algılarının ve öz saygılarının güçlü olduğu
- Yaşamlarından doyum elde ettikleri
- İyimser oldukları

Psikolojik sağlamlığın sabit bir özelliği olmadığı, bireyin psikolojik sağlamlığının zamanla azalabilme ihtimali olduğu gibi artabilme durumu da olduğu bilinmektedir.

Çocuklarımızın da bizlerin de var olan bu potansiyelini kullanabilmesi için neler yapmalıyız, biraz da bundan bahsetmek istiyorum. Öncelikle biz yetişkinlerin sağlıklı bir ruh haline sahip olmaları gerekmektedir çünkü bizim iyi oluş halimiz çocuklarımızın mutluluğu için ön şarttır. Kendinizi kötü hissettiğiniz, sinirli olduğunuz zamanlar çocuklarınızın da huzursuz olduğunu gözlemleyebilirsiniz. Bu sebeple de **hayatımızdaki bizi zorlayan değişimlere sağlıklı bir şekilde uyum sağlayabilmek için;**

- **Güçlü yönlerinizi fark etmeye çalışın hatta bunları yazın.**
- **En zor zamanlarınızda sizi tekrar ayağa kaldıran şeyleri düşünerek bulmaya çalışın.**
- **Mizah, iletişim becerileri, duygudurum düzenleme, eleştirel düşünme gibi beceriler sizin ve yakınlarınızın hayatında olsun.**
- **Sizi mutlu kılan rutinleriniz olsun. Örneğin; yürüyüş yapmak, müzik dinlemek, film izlemek vs. gibi.**
- **Sosyalleşmeye çalışın. Sevdikleriniz ile zaman geçirmek sizi daha iyi hissettirecektir.**
- **Umut ettiğimiz sürece daha iyi hissettiğinizin farkına varacaksınız, umut etmeyi ihmal etmeyin.**
- **Ve tüm bunlara rağmen yaşamış olduğunuz zorlayıcı olaylar karşısında kendinizi çok kötü hissediyor ve geçmediğini düşünüyorsanız kamu kurum ve kuruluşlarından**

profesyonel bir destek almaya çalışın.

**"Çok yağmur yağdı hayatıma, hiç beklemediğim bir anda...
Sonra bir fırtına koptu, alıp götürdü seni benden...
Sen yoksun ama umudum var!
Şimdi bekliyorum güneşin açmasını. Gökkuşağının tüm renkleriyle beni aydınlatmasını...
Sen yoksun ama benim yaşam sevincim var!"**

Neslican Tay'a ait bu cümleleri okuduğunuzda siz ne hissedeceksiniz bilmiyorum ama bu cümlelerin söylediği çok şey var. Yaşamayı çok seven, umudunu kaybetmemiş, hayal kurabilen, genç bir insanın hissettikleri var bu cümlelerde... **"Bu kadar güçlü olmak mümkün mü, aynı şey benim başıma gelse nasıl tepki verirdim?"** diye pek çoğumuz düşündük. Aslında imkansız değil, ancak zor bir süreç. Ve böylesi zor bir durum ile en güzel şekilde mücadele ederek hayata veda etti. Hayalleri uğruna hiç bıkmadan savaştığı için sevdiği şeylerden, kendinden hiç vazgeçmediği için vicdanı çok rahat bir şekilde hayata gözlerini kapattı. Bizler ise ne kadar ömrümüzün olduğunu bilmeden yaşarken üzerimize düşen sorumluluklarımızı bir kez daha hatırladık. Kanser hastalarının desteğe ihtiyacı olduğunu, çocuklarımızın sağlam bir psikolojik dayanıklılığa sahip olmaları gerektiğinin tekrardan farkına vardık.

Gelecek ay sizlere **"çocuklarımızı psikolojik sağlamlığı yüksek bireyler olarak nasıl yetiştirebiliriz?"** konusundan bahsedeceğim, çünkü hayat çok güzel.

ÇOCUK

Doğum Sırası ve Benlik Gelişimi

Sevgili Değer Dergisi Okurları;

Kişilik gelişimi üzerinde ailenin sergilemiş olduğu tutumun, kişinin yetişmiş olduğu sosyal çevrenin ne kadar önemli olduğunu önceki sayılarımızda belirtmiştim. Bu yazımda da yine kişilik gelişimi üzerinde etkisi olan doğum sırasının (*ilk çocuk, ikinci çocuk, en küçük çocuk, tek çocuk*) öneminden bahsedip, Alfred Adler'in 'Bireysel Psikoloji' kuramına vurgu yapacağım.

Adler'in ortaya koymuş olduğu bireysel psikolojinin temel amacı, bireyin toplumsal uyumudur. Yani Adler, bireyin ancak toplumla kaynaşıp birey niteliği kazandığını savunur. Tüm bunların yanında sosyal bağlamın etkisi üzerindeki vurgusuna paralel olarak, doğum sırasının etkisi üzerine de odaklanmıştır Adler. Çocuklar, aynı anne babaya sahip olmalarına aynı aile ortamı içerisinde büyüme-lerine rağmen birbirlerine eş sosyal çevrelere sahip olamamaktadır. Diğer kardeşten büyük ya da küçük olmak, diğer kardeşin gelişine bağlı olarak çeşitlilik gösteren ebeveyn tutumlarına maruz kalmak farklı koşullar oluşturmaktadır. Şunu belirtmekte fayda vardır ki Adler, doğum sırası ile ilgili görüşlerini ortaya koyarken sarsılmaz ve katı kurallar öne sürülemediğini belirtmiş, ailedeki koşullara göre bu durumun değişebileceğini vurgulamış ve kardeşler arasındaki ideal yaş farkının 3 olması gerektiğini belirtmiştir.

İlk Çocuk: Aileye katılan ilk çocuk, genellikle ebeveynlerinin bölünmemiş ilgisini ve sevgisini alır. Bu durum ikinci bir çocuğun doğumuna kadar sürer. Bu sebeple Adler, ilk çocukları '*tahtını yitirmiş bir kral*' olarak adlandırır ve bu ilk çocuk için travmatik bir deneyim olabilir. Çünkü ailesinin ilgisini, sevgisini bölünmez bir şekilde almaya alışmış olan çocuk, artık bunu yeni doğan kardeşiyle paylaşmak zorunda kalacaktır. Kardeşinin anne-babasının ilgisini kazandığını gören ilk çocuk tekrar yerini kazanmaya çalışır ancak bu çaba sonuçsuz kalır. Çabalarının sonuçsuz kalmasıyla birlikte kendisini soyutlamaya yönelir ve diğer insanların sevgisi, onayı olmaksızın bağımsız bir şekilde ayakta kalmaya çalışır. Bu sebeple Adler, **ilk çocuğun daha sonraki yaşamında tutucu, güç yönelimli ve liderliğe yatkın bir kişiliği olabileceğini belirtmiştir.**

İkinci Çocuk: İkinci çocuk, doğumuyla beraber ailesinin sevgisini, ilgisini en büyük çocukla paylaşır. Bu nedenle en büyük çocuğa kıyasla sosyallik duygusu daha gelişmiştir. Adler'e göre ikinci çocuk sürekli bir yarış içinde olduğunu, acele edip birilerini geçmesi gerektiğini hissedecektir. Bu sebeple ilk çocuğun sergilediğinden daha hızlı bir gelişim hızına sahip olacaktır. Örneğin; daha erken yürüme, daha erken konuşma gibi. Tüm bunların bir sonucu olarak Adler, **ikinci çocuğun yarışmacı ve hırslı bir kişilik yapısına sahip olabileceğini ifade etmiştir.**

En Küçük Çocuk: Ailenin en küçük çocuğu genellikle anne babasının, diğer kardeşlerinin ilgi ve sevgisini üzerinde toplar. Büyük bir ihtimalle de kardeşlerinin hepsinden daha çok şımartılır. En küçük çocuk, ailede kendisinden büyük ve güçlü kişilerle yarışmak zorunda kaldığı için bağımsızlık eksikliği ve yetersizlik duyguları geliştirebilir. Ancak çok fazla uyarıcıyla ve rekabetle karşılaştıkları için genellikle en küçük çocuklar kendilerini daha fazla geliştirir. **Yani ailedeki en hızlı yüzücünün en iyi müzisyenin en hırslı öğrencinin en küçük çocuk olması olasıdır.** Ancak çok fazla şımartıldığı takdirde de sorunlu çocukların büyük bir bölümünü ailedeki en küçük çocuklar oluşturmaktadır.

Tek Çocuk: Tek çocuk, büyük bir olasılıkla anne tarafından şımartılır, çok fazla koruyucu ve kollayıcı bir tutuma maruz kalır. Kendisi ile yarışacak herhangi bir kardeşi olmayan tek çocuk, anne tarafından şımartıldığı takdirde babaya karşı bir rakip olup, babayı dışlayıcı bir davranış sergilemektedir. Ailede ilgi odağı olan ilk çocuk genellikle bağımlı ve ben merkezci bir karakter yapısına sahip olmakla beraber akranlarıyla ilişkilerinde problem yaşayabilir. Ancak daha sonraki yıllarda artık ilginin merkezi olmadığını fark ettiğinde ise acı bir farkındalık ortaya çıkacaktır.

DİĞER KARDEŞTEN BÜYÜK YA DA KÜÇÜK OLMAK, DİĞER KARDEŞİN GELİŞİNE BAĞLI OLARAK ÇEŞİTLİLİK GÖSTEREN EBEVEYN TUTUMLARINA MARUZ KALMAK FARKLI KOŞULLAR OLUŞTURMAKTADIR.

Sibel KARAGÜL
Samsun T Tipi Kapalı ve Açık CİK,
Öğretmen

İNSAN

Eylül'ün Gölgesinde

Sonbaharın güzellikleri eylüle atfedilir hep. Oysa yazdır eylül'ün çoğu. Aslında güzü layığıyla hak eden ay ekimdir. Sesi çıkmaz yine de. Kim bilir neler söyler içinden? *"Varsın dökülen yapraklar kalsın eylüle. Varsın şarkılar yapılsın sonbaharın hüznü diye. Bilmez misin yapraklar bende dökülür? Görmez misin turuncunun en güzel halı bende saklıdır?"* Söyler de kimseler duymaz. Hem sen kulak vermezsen ekim ne yapsın?

Özellikle iş yaşamında kimi insan da ekim gibidir, bir adım geridedir bazen. Kah o istemez öne çıkmak kah koşullar itmiştir geriye. Bazen içerlese de bu duruma artık alışır, duyarsızlaşır. *"Varsın başkaları ön plana çıksın ben böyle de iyiyim."* der.

Peki, sen böyle iyi misin? Hiç beklemedin mi birileri seni de farketsin diye? Başkaları tarafından takdir edilmek için yapmıyordun

işinin ya da yaşamın gereklerini. Hem çoğunlukla da çok ses çıkaran çekiyor dikkati değil mi? Ama onaylanma ihtiyacı bebeklikten yetişkinliğe her dönemde hissettiriyor kendini. Fena mı olurdu yaşam zincirindeki rolünü layığıyla başarmış olmanın hazzını ufak bir takdir sözünü pekiştirsen? Ama belki de fark edilmedin işte.

Ya sen fark ettin mi? Her gün gittiğin marketin kibar kasiyeri takdiri hak etmez mi? Pazarda tezgahından sebze seçerken, alsan da almasan da seni sabırla bekleyen çiftçinin nasır tutan ellerine inat pamuk gibi kalbi pırlanta değil de nedir? Ya alışveriş yaptıktan sonra cüzdanının yanında olmadığını fark ettiğindeki mahcubiyetin karşısında, *"olsun ne demek, sonra bırakırsınız."* diyen bakkal. Gişede sana gülümseyen banka çalışanı, adres sorduğunda yol tarif etmek için işini gücünü bırakan elektrikçi,

tüm gününü ayakta sorumlusu olduğu reyonda satış yapmaya çalışarak geçiren güler yüzlü tezgahtar, kendi çocuğunu ateşler içinde bakıcı ya da kreşe bırakıp sınıfındaki çocukların o gününün boş geçmesine gönlü el vermeyip onları kucaklayan öğretmen, ağır ve umutsuz bir hastanın çaresiz yakınıyla konuşurken onunla birlikte gözleri dolan doktor... Örnekleri çoğalt çoğaltabildiğin kadar. Çevrende çok var. Yani sesi boşver, asıl sessizlikte tüm erdemler. Fark ettiysen şayet, ne mutlu sana.

Varsın tüm şiirler eylüle yazılsın. Sen eylül'ün gölgesinde kalma. Kendini herkesten önce kendin fark et ve başkalarını da unutma; daima bir ekim güzelliğinde, bir yaprak zarâfetinde, bir şair duyarlılığında...

Sahi... Ne diyordu bir şair? *"Eylül toparlandı gitti işte. Ekim falan da gider bu gidişle."*

**"VARSIN DÖKÜLEN YAPRAKLAR
KALSIN EYLÜLE. VARSIN
ŞARKILAR YAPILSIN
SONBAHARIN HÜZNÜ DİYE.
BİLMEZ MİSİN YAPRAKLAR
BENDE DÖKÜLÜR? GÖRMEZ
MİSİN TURUNCUNUN EN GÜZEL
HALİ BENDE SAKLIDIR?"**

Fotoğraf: Cesim ŞEKER

Kendiniz için AFFEDİN

Hepimizin hayatında kırgınlıklar, kızgınlıklar, uzun süre devam ettirdiğimiz dargınlıklar olmuştur. Kırgınlıklar bizimle kaldıkça; kin, nefret, intikam alma, düşmanlık ve öfke gibi duygular besleriz. Ve bu duygular ruhsal sağlığımızı etkileyerek bizi kendine esir etmeye başlar. Sürekli affedemediğimiz o olayı düşünür belki de düşünmekle kalmaz, intikam almak için planlar yaparız. Peki, tüm bunları yaparken bu durum ruhsal sağlığımızı nasıl etkiler? Bunu daha iyi anlamak için şimdi affedemediğiniz bir olayı ya da kişiyi düşünmenizi istiyorum. Düşünmek bile sinirlenmenize yetti değil mi? Kalp atışınız hızlandı, öfkeleniniz. Belki de siz de onun canını acıtmak istediniz. Ne hissediyorsunuz? Aslında ilk önce kendimizden başlamak gerekir. Kendini affedemeyen, başkalarını da zor affeder çünkü. Hatırlarsanız bir yazımda kendimize karşı ne kadar acımasız, nezaketsiz olduğumuzdan bahsetmiştim. Onu hatırlayın. Birine karşı kin ve intikam almaya dair düşünceler bedenimizde de bazı etkiler bırakır. Baş ve mide ağrıları, tansiyon hastalıkları, dikkat dağınıklığı, uykusuzluk gibi belirtiler bunlardan bazılarıdır.

Affetmek

Affetmek, incinen kişinin kendisini inciten kişiye yönelik olumsuz duygu ve davranışlarının azalması olarak tanımlanır. Fakat genellikle affetmenin, bizi üzen kişiyi suçsuz bulmak anlamına geldiğini düşünülür. Oysa affetmek, yaşadığımız olayın olumsuz yükünden kurtulmak ve bu duyguların yaşamımızı esir almasına son vermektir. Affetmek, sanılanın aksine geçmişte yaşananları unutmak, bizi üzen kişiye sarılmak değildir. Affetmek, başkaları için değil, kendimiz için yapmamız gereken bir eylemdir. Aslında affetmek, insanın kendi dünyasında verdiği en büyük mücadeledir. Affetmek çok zor olsa da hayatımız boyunca üzüldüğümüz, kırıldığımız olayların yükünü taşımadan yolumuza devam etmek için affetmek gereklidir. Nefret, intikam gibi olumsuz duygular, yaşamdan zevk almamızı, hayatın olumlu yanlarını görmemizi engeller. Affetmekse kendimizi bu duygulardan arındırmaktır.

Neden Affedemiyoruz?

Peki, affetmenin ruhsal sağlığımız üzerinde bu kadar olumlu etkisi varken, neden birbirimize dargın halde ve intikam alma duygusuyla yaşamımızı sürdürürüz? Aslında bu da insanın kendini koruma çabasından kaynaklanır. Affetmeyerek dargın olduğumuz kişiyi kendimizden uzak tutmaya, duygusal bağ kurmaktan kaçınmaya çalışırız. Kendimize karşı yapılanlar karşısında üzülmür, hayal kırıklığına uğrarız. Ve tekrar üzülmemek için yaşadığımız duyguların gitmesine izin vermeyerek bu duyguları diri tutarız. Yani aslında içimizdeki olumsuz düşünceler nedeniyle affetmemeye yöneliriz.

Bu düşünceler doğru olduğunu düşündüğümüz, işlevsel olmayan, olumsuz düşüncelerdir. Mesela; onu hayatımdan çıkarmak varken neden affedeyim? Siz onu hayatınızdan çıkarmış olsanız da, size bıraktığı olumsuz duygusal miras sizinle kalır. O nedenle iç dünyanızda taşıdığınız yükleri çok yol gitmeden bırakın.

Affetmek Ne Değildir?

- Affetmek, karşı tarafa hak vermek değildir,
- Affetmek, tekrar aynı hatanın yapılmasına izin vermek değildir,
- Affetmek, yapılan hatayı unutmak değildir,
- Affetmek, fedakârlık yapmak değildir,
- Affetmek, zayıflık değildir.

Unutmayın, affederek yukarıdakilerden hiçbirini yapmıyorsunuz. Affetmek, kendi isteğimizle bilinçli şekilde yaptığımız, kendimize verdiğimiz değer bir ifadesidir. Affettiğimiz an geçmişte yaşamayı bırakıp şimdiye bakarız. Her şey kendimizle başlar demiştik, önce kendimizi affederek başlayalım. Ben bu yazıyı beni üzen kişileri affettiğimi ama bunları sadece kendim için yaptığımı söyleyerek bitirmek istiyorum. Sıra sizde. Önce kendinizi affedin, sonra sizi üzenleri affedin. Affetmenin huzurlu özgürlüğünü yaşamamız dileğiyle.

Muhsin KURT

Akşehir T Tipi Kapalı CİK, İnfaz ve Koruma Memuru

AYIN ÖNEMİ

26 EKİM HASTA HAKLARI GÜNÜ

Hasta Hakları Günü ve Önemi

Hasta hakları; hasta ile sağlık çalışanları arasında bireysel ve toplumsal düzeyde ortaya çıkan sorunların çözümü, sağlık çalışanlarının hastaya ve hastanın sağlık çalışanlarına karşı görev ve sorumluluklarını bilmesi, daha iyi sağlık ortamı için hasta ve sağlık çalışanlarının birlikte sahip çıkması gereken haklardır. Aynı zamanda hasta hakları; sağlık hizmetlerinden faydalanma ihtiyacı bulunan fertlerin, sırf insan olmaları sebebiyle sahip bulundukları ve T.C. Anayasası, milletlerarası

anlaşmalar, kanunlar ve diğer mevzuat ile teminat altına alınmış bulunan haklar olarak ifade edilir.

Sağlıklı olma hakkı kişinin yaşamında sağlığının korunması, sürdürülmesi ve geliştirilmesine vurgu yaparken; hasta hakkı, kişinin sağlıklı olma durumunu yitirdiğinde, yani hasta olması “özel” durumunda bireysel haklarının gözetildiği, yeterli ve kaliteli tıbbi bakım alarak yeniden sağlığını kazanmasına işaret eder. Ülkemizde de “26 Ekim Hasta Hakları Günü” olarak kabul edilmektedir.

Hasta Hakları Nelerdir?

Bir Sağlık Kuruluşuna, sağlık hizmeti almak için başvuran herkesin;

1. **Hizmetten genel olarak faydalanma:** Adalet ve hakkaniyet ilkeleri çerçevesinde sağlıklı yaşamının teşvik edilmesine yönelik faaliyetler ve koruyucu sağlık hizmetlerinden faydalanmaya,
2. **Eşitlik içinde hizmete ulaşma:** Irk, dil, din ve mezhep, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, ekonomik ve sosyal durumları dikkate alınmadan hizmet almaya,
3. **Bilgilendirme:** Her türlü hizmet ve imkânın neler olduğunu öğrenmeye, sağlık kuruluşunu seçme ve değiştirmeye ve seçtiği sağlık kuruluşunda verilen sağlık hizmetlerinden faydalanmaya,
5. **Personeli tanıma, seçme ve değiştirme:** Sağlık hizmeti verecek ve vermekte olan tabiplerin ve diğer personelin kimliklerini, görev ve unvanlarını öğrenmeye, seçme ve değiştirmeye,
6. **Bilgi İsteme:** Sağlık durumu ile ilgili her türlü bilgiyi sözlü veya yazılı olarak istemeye,
7. **Mahremiyet:** Gizliliğe uygun olan bir ortamda her türlü sağlık hizmetini almaya,
8. **Rıza ve İzin:** Tıbbi müdahalelerde rızanın alınmasına ve rıza çerçevesinde hizmetten faydalanmaya,
9. **Reddetme ve durdurma:** Tedaviyi reddetmeye ve durdurulmasını istemeye,
10. **Güvenlik:** Sağlık hizmetini güvenli bir ortamda almaya,
11. **Dini vecibelerini yerine getirebilme:** Kuruluşun imkânları ölçüsünde ve idarece alınan tedbirler çerçevesinde, dini vecibelerini yerine getirmeye,
12. **Saygınlık görme:** Saygı, itina ve ihtimam gösterilerek; güler yüzlü,

nazik, şefkatli sağlık hizmeti almaya,

13. **Rahatlık:** Her türlü hijyenik şartlar sağlanmış, gürültülü ve rahatsız edici bütün etkenler giderilmiş bir ortamda sağlık hizmeti almaya,
14. **Ziyaret:** Kurum ve kuruluşlarca belirlenen usul ve esaslara uygun olarak ziyaretçi kabul etmeye,
15. **Refakatçi bulundurma:** Mevzuatın, sağlık kurum ve kuruluşlarının imkânları ölçüsünde ve tabibin uygun görmesi durumunda refakatçi bulundurmaya istemeye,
16. **Müracaat, şikâyet ve dava hakkı:** Haklarının ihlali halinde, mevzuat çerçevesinde her türlü başvuru, şikâyet ve dava hakkını kullanmaya,
17. **Sürekli hizmet:** Gerektiği sürece sağlık hizmetlerinden yararlanmaya hakkı vardır.

Hasta Sorumluluğu

Son dönemde hasta haklarının yanında bir de “Hasta Sorumluluğu” kavramı ortaya çıkmıştır. Genel olarak, hastanın bir sağlık kuruluşuna başvurmadan ve başvurduktan sonraki süreçte yerine getirmesi gereken ödev ve yükümlülüklerdir diye tarif edilebilir. Hastanın sorumluluklarını boyutlandırmamız mümkündür. Kısaca maddeler halinde sıralayabiliriz:

1. Genel Sorumluluklar

- Kişiler kendi sağlığına dikkat etmek için elinden geleni yapmalı ve sağlıklı bir yaşam için verilen tavsiyelere uymalıdır.
- Kişi uygunsa kan verebilir ya da organ bağışında bulunabilir.
- Basit durumlarda kişiler kendi bakımlarını yapmalıdır.

2. Sosyal Güvenlik Durumu

- Hasta; sağlık, sosyal güvenlik ve kişisel bilgilerindeki değişiklikleri zamanında bildirmek durumundadır.

3. Sağlık Çalışanlarını Bilgilendirme

- Hasta; yakınmalarını, daha önce geçirdiği hastalıkları, yatarak herhangi bir tedavi görüp görmediğini, eğer varsa halen kullandığı ilaçları ve tüm sağlığıyla ilgili bilgileri tam, eksiksiz vermelidir.

4. Hastane Kurallarına Uyma

- Hasta, başvurduğu sağlık kuruluşunun kural ve uygulamalarına uymalıdır.
- Hasta Sağlık Bakanlığı ve diğer sosyal güvenlik kurumlarınca belirlenen sevk zincirine uymalıdır.
- Hastanın; tedavi, bakım ve rehabilitasyon sürecince sağlık çalışanları ile işbirliği içinde olması beklenir.
- Hasta, randevulu hizmet veren bir sağlık tesisinden yararlanıyorsa randevunun tarih ve saatine uyması ve değişiklikleri ilgili yere bildirmesi gerekir.
- Hasta, hastane personelinin, diğer hastaların ve ziyaretçilerin haklarına saygı göstermelidir.

- Hasta, hastane malzemelerine verdiği zararları karşılamak zorundadır.

5. Tedavisi İle İlgili Önerilere Uyma

- Hasta, tedavisi ve ilaçlarla ilgili tavsiyeleri dikkatle dinlemeli ve anlayamadığı yerleri sormalıdır.
- Hastanın, tedavisiyle ilgili önerilere uyum sağlayamama durumu söz konusu ise bunu sağlık çalışanına bildirmesi gerekir.
- Hasta, sağlık bakım ve taburculuk sonrası bakım planını beklendiği gibi doğru anlayıp anlamadığını belirtmesi gerekir.
- Hasta, uygulanacak tedaviyi reddetmesi veya önerilere uymamasından dolayı doğacak sonuçlardan kendisi sorumludur.

Bu arada Ceza İnfaz Kurumlarımızda revirde çalışmakta olan doktorlar, sağlık memurları, hemşireler ve infaz ve koruma memurlarına teşekkür ederiz. Dünyadaki tüm hastalarımıza Allah'tan şifa diliyor, bütün hastaların bir an önce sağlıklarına kavuşmalarını temenni ediyorum.

Derleyen: Murat NAMDAR
Eskişehir H Tipi Kapalı CİK, Öğretmen

DEĞER

ARAŞTIRMA

Engelleri Aşmak

Türk Dil Kurumu Sözlüğünde **Azim**; "Bir işteki engelleri yenme kararlılığı" olarak yer almaktadır. İnsan hayatı boyunca aile, sosyal ve iş hayatında birçok engelle karşı karşıya kalabilmektedir. Hayat boyu önümüze çıkan engeller, sonuçları ayrıntılı olarak düşünülerek verilen kesin kararlar ve sonrasında çabalar ile aşılmaya çalışılmaktadır. Sadece karar almak beklenen sonuca ulaşabilmek için elbette ki yeterli olmayacaktır. Alınan kararın sonrasında yöntemli ve düzenli çabalar sarfedilmesi, istenilen sonuca ulaşılmasına katkı sağlayacaktır.

"İsrarla istemek, kastetmek, kesin karar vermek; kesin karar, irade, sabır" gibi anlamlara gelen azim (azm) Kur'an-ı Kerim'de, beş âyette (bk. Âl-i İmrân 3/186; Lokmân 31/17; el-Ahkâf 46/35) "iyilikte sebat ve kararlılık", dört âyette de (el-Bakara 2/227, 235; Âl-i İmrân 3/159; Muhammed 47/21) fiil şeklinde "kesin karar vermek" anlamında olmak üzere dokuz yerde geçmekte, bunlardan birinde (el-Ahkâf 46/35) Hz. Peygamber'e "azimli peygamberler" gibi sabırlı olması, acelecilikten sakınması emredilmektedir.

Hakk'ın yolunu tutan bir sâlikin (bir yolda giden) bu yolda ayak bağı olan her şeyi söküp atmasına, ne kadar zor ve acı olursa olsun bu yolda kendisine yardımcı olan ve rehberlik eden her şeyle uyum halinde olmasına "azim" denir. Azim, bütün maddî-mânevî, bedenî-ruhî kuvvetleri toplayıp hedefe yöneltmektir.

Arzu edilen sonuca ulaşmak isteyen bireyler; zorluklara ve istenmeyen durumlara rağmen düşünerek ulaştıkları kararlarını sürekli bir enerji olarak devam ettirmelidir. Kararlılığı yüksek olan birey, diğer insanların pes ettiği durumlarda bile bıkmadan sürekli mücadeleyi sürdürme eğiliminde olmalıdır. Zorluklarla ya da olumsuz durumlarla karşılaşılrsa da, kararlılık

bir kişisel güç olarak devam ettirilmeli, hedeflere ulaşmak için kesintisiz bir çaba sergilenmelidir.

Birçok kaygı verici durum karşısında aktif başa çıkma yöntemlerinin, kaçınmacı olanlara göre daha etkin ve işe yarar olduğu ifade edilmektedir. Araştırmalarda, eğer problemin üstesinden gelmek mümkünse problem odaklı yöntemin, değiştirilmesi imkânsız durumlar karşısında ise duygu odaklı başa çıkma yönteminin daha etkili olduğu ifade edilmektedir.

KARARLILIĞI YÜKSEK OLAN BİREY, DİĞER İNSANLARIN PES ETTİĞİ DURUMLARDA BİLE BIKMADAN SÜREKLİ MÜCADELEYİ SÜRDÜRME EĞİLİMİNDE OLMALIDIR.

Millet olarak, kararlılığımızın bir göstergesi olarak eğitim düzeyimizdeki gelişimimizi gözler önüne seren Türkiye İstatistik Kurumu eğitim araştırmaları verilerini sizler için derledik. **Ulusal Eğitim İstatistiklerine göre**; Türkiye genelinde 25-29 yaş aralığında okuma yazma bilmeyenlerin sayısı 2008 yılında 218.073 kişi iken bu rakam 2018 yılında 62.584 kişiye gerilemiştir. Yine 25-29 yaş aralığında **Yüksekokul veya Fakülte mezunlarının sayısının** 2008 yılında 70.5093 kişiden 2018 yılında 218.8786 kişiye yükseldiği görülmektedir.

Türkiye İstatistik Kurumu Ulusal Eğitim İstatistiklerine göre; Türkiye genelinde 30-34 yaş aralığında olan **doktora mezunlarının sayısı** 2008 yılında 9.769 kişi iken bu rakam 2018 yılında 21.380 kişiye; 50-54 yaş aralığında doktora mezunu olanların sayısı ise 2008 yılında 6.999 kişiden 2018 yılında 27.842 kişiye yükseldiği görülmektedir. Eğitim düzeylerindeki bu olumlu gelişimin diğer tüm alanlardaki değişkenleri olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir. Eğitim ve öğretim hizmetleri alanındaki bu olumlu gelişimin yöntemli ve düzenli bir çalışmanın sonucu olduğu değerlendirilmektedir.

Bireysel ve toplumsal olarak her alanda ilerleyebilmek için bizlere düşen görev ne durumda olursak olalım, elimizden gelenin en iyisini yapmak olmalıdır. Hayatımız boyunca mutluluğa ve başarıya ulaştırabilecek hayırlı işlerimizde azimli olmak temennisiyle...

Yasin YILMAZ
Beşikdüzü T Tipi Kapalı ÇİK, Katip

BİLİM

Neuralink, teknoloji deyince akla ilk gelen insanlardan olan **Elon Musk**'ın en son çılgın projesi. Birçok sansasyonel şirketlerle karşımıza çıkan Musk, bu seferde insan beynini karıştırmak istiyor. Bu yüzden 2016 yılında sessiz sedasız Neuralink adındaki şirketi kurmuştur. Neuralink şirketi tüm dünyada sayıları 30'a yakın nöroteknoloji şirketlerinden bir tanesidir. Şirketin amacı insan beyni amacı insan beyni ile yapay zekayı birleştirmektir. Musk'ın sessiz sedasız kurduğu bu şirket 16 Temmuz'da yayınladığı bir raporla 2 senelik çalışmalarını ortaya koymuş.

teknoloji ile elektrotların beyne yerleştirilmesi esnasında olması muhtemel doku hasarı en aza indiriliyor. Elektrotlar robotik bir kol yardımıyla, iğnenin ipliği kumaşa işlemesi gibi beynin ilgili bölgelerine kadar iletebiliyor. Aslına bakılırsa bu tam olarak NeuraLink'in geliştirdiği bir teknoloji değil, **DARPA (ABD Savunma Bakanlığı İleri Araştırma Projeleri Ajansı)** ve **UCSF (Kaliforniya Üniversitesi, San Francisco)** işbirliği ile geliştirildi. Neuralink ise geliştirilen bu yöntemi daha kullanışlı bir hale getirerek kullanıyor.

Neuralink, beyin fonksiyonlarının nasıl bilgisayar verisine dönüştürüldüğünü ya da beyin hücrelerinin hangi yöntemlerle uyarıldığını ise açıklamış değil.

Şirketin lansmanı sırasında konuşan Elon Musk, "Bu cihazı takanlar bir anda insanların beynini ele geçirecek değil" dedi. Musk ayrıca cihazı kullanacak olanların zaman içerisinde yapay zeka ile simbiyotik bir beyne sahip olacağını savundu.

Musk daha önce yaptığı açıklamalarda yapay zekanın tehlikelerine dikkat çekmiş ve insanlığın sonunu getirecek şeyin bu teknoloji olabileceğini söylemişti. İnsan beyninin yapay zeka ile birlikte çalışması sonucu üstün bir zekanın oluşturulabileceğini söyleyen Musk, bir noktada insanların yapay zeka ile bütünleşebileceğini ifade etti.

Neuralink'in Yarattığı Nöroteknoloji Farelerde ve Maymunlarda Deneniyor

Neuralink'in yeni beyin-makine arayüzleri şu anda farelerde aktif olarak denenmekte ve söylendiğine göre oldukça verimli çalışıyor. Bunun yanı sıra Elon Musk yaptığı açıklamada, geliştirdikleri beyin-makine arayüzünün maymunlarda da

denendiğini ve bir maymunun, beyni ile bilgisayarı kontrol edebildiğini açıkladı. İnsanlı deneylere ise 2020 yılında geçilmesi bekleniyor. Bunun yanında ise Beyin implantları ve nöroteknoloji alanında yaşanan yeni gelişmeler bu cihazların güvenliğiyle ilgili çeşitli kuşkuvarın doğmasına da yol açıyor. Nöroetik tartışmalar ise şimdilik teknolojik gelişmenin gölgesine itilerek göz ardı ediliyor.

Kablolu Beyin

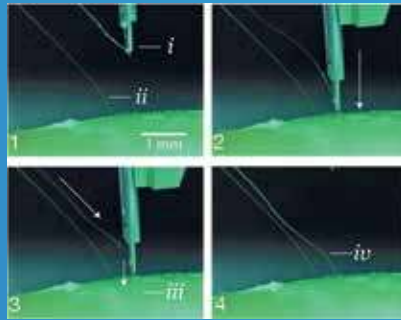
NEURALINK

Yayınladıkları rapora göre şirket, mevcut teknolojinin ilerisinde yeni nöroteknolojiler gerçekleştirmiş durumda. Bunlardan belki de en önemlisi beyne yerleştirilecek elektrotların sayısının etkileyici düzeyde artırılması. NeuraLink, günümüzde kullanılan arayüz elektrotlarının sayısından 1000 kat fazla elektrot sayısına ulaşmış durumda. Bu, bir bakıma beyinde ulaşmak istenen nöron sayısının da aynı ölçüde artacağı anlamına geliyor. Dahası şirket, elektrotların yer aldığı sondaların (probelar) tasarımında da ince-film görünümüne sahip materyal tercihi bulunmuş. İnce-film probelar, çoğunlukla tercih edilen silikon probelara göre daha gelişmiş biyo-uyum süreci sağlayabiliyorlar. Yani kullanılan materyal ile dokunun uyum süreci kolaylaşıyor ve komplikasyon riski de azalıyor.

Şirketin kullandığı diğer bir yenilik ise, elektrotların beyne yerleştirilmesinde kullanılan "dikiş makinesi" teknolojisi. Bu

BEYNE SAÇ TELİNDEN DAHA İNCE OLAN SİCİMLERE BAĞLANIYORLAR.

Geliştirdiği cihazda üzerinde 3 binden fazla elektrot barındırıyor. Saç telinden daha ince olan sicimlere bağlı olan elektrotlar, 1.000 nöronun aktivitesini izleyebiliyor. Şirket, geliştirdikleri cihazın beyin belli bir bölgesini takibe alabildiğini vurguluyor. "Yapay öğrenme" kullanılarak nöron aktivite kaydı da analiz edilebiliyor ve beyin hangi bölgesine nasıl bir uyarı gönderilebileceğini de saptıyor.

SAĞLIK

AĞIZ GARGARASINDA TEHLİKE! O RİSKİ ARTIRIYOR

Uzmanlar uyardı! Birçok kişinin ağız ve diş sağlığını korumak için düzenli olarak kullandığı ağız gargaraları, diyabete yakalanma riskini yüzde 50 oranında artırıyor.

Bilinçsiz bir şekilde, uzun süreli olarak kullanılan gargaraların, ağız içinde geri dönüşü olmayan zararlara bile sebep olduğu biliniyor. Başta İngiltere'de olmak üzere dünyadaki birçok insan düzenli olarak gargara kullanıyor. Ancak son zamanlarda Porto Riko'da yapılan bir çalışma, bu alışkanlığın ne kadar zararlı olabileceğini ortaya koydu. Bu çalışmada, aşırı kilolu ve obez yetişkinler üç yıllık bir süre boyunca izlendi.

Başlangıçta günde 2 kez veya daha fazla gargara kullananlarda diyabet riskinin yaklaşık yüzde 50 oranında arttığı görüldü. Gargara, ağız boşluğunda anti-bakteriyel bir etki yaratıyor ancak oral bakteriler, tükürük nitrat-nitrit-nitrik oksit yolunda önemli bir rol oynar.

GARGARA KULLANIMI AĞIZ FLORASINDAKİ Dengeyi Bozar. Düşük Nitrik Oksit Seviyeleri de İnsülin Direncinin yanı sıra Hipertansiyon ve Kalp Damar Hastalıklarına Zemin Hazırlar.

Gargara Kullanımı Nasıl Olmalı?

Diş Hekimi *Pertev Kökdemir*, cerrahi işlem sonrası gibi mecburi bir durum olmadıkça hastalara gargara reçete etmediklerini, ağız sularının da etkin fırçalama sağlayamayan veya ağız hijyeni düşük olan kişilerde önerildiğini söyledi.

Tam bir ağız hijyeni sağlamak için günde 3 defa diş fırçalamanın yanında, diş ipi ve ara yüz fırçası kullanmalıyız.

Beni Sensiz Burakma

Sonay Hanım'ın Petek'in ailesiyle tanışması da tam bir hayal kırıklığı içinde geçti. Petek'i beğenmemiştii ve ailesinin maddi sıkıntıda olması onu kaygılandırıyor. İyi insan olabilirlerdi ama oğlu Orhan'a Petek'i ve ailesini bir türlü yakıştıramıyordu. Gün geçtikçe bu durumu kabullenmesi güçleşiyordu. Bu sebeple de devamlı Orhan'ı bu evlilikten vazgeçirmeye çalışıyordu. Çabaları işe yaramayınca da Orhan'a Petek'i istemediğini açık açık söyledi.

Orhan: "Anne ben kararımı verdim. Sen istesen de istemesen de Petek ile evleneceğim." diyerek kestirip attı.

Sonay Hanım kalakalmıştı. İsteme töreni, nişan, düğün derken her şey bir anda oluvermişti. Bütün emekleri boşa gitmişti. Çocuklarına adeta yabancılaşmıştı ve ikisini de görmek istemiyordu. Onları kaybetmenin hüznü iyileşmez bir yara açmıştı sanki yüreğinde. Hayatının hiçbir anlamı kalmamıştı. Yaşama öfkeliydi. Kendini aldatılmış ve bir köşeye fırlatılmış hissediyordu. Bunca yıldır katlandığı fedakarlıkların bir kıymetinin bilinmemesine çok içerliyordu. Yaşamdan zevk alamaması had safhadaydı ve işlevselliği çok bozulmuştu. Bu duygularla gittiği psikiyatristten de pek umudu yoktu aslında. Doktoru ona depresyon tanısı koydu ve antidepresan kullanması ile tedavisi başladı. Doktor Sonay Hanım'ı ilaçlarının etki göstermesinin iki-üç hafta sürebileceğini söyleyerek evine gönderdi.

Bir ay sonra kontrole geldiğinde kendini daha iyi hissediyordu. Doktoru depresyonun tekrarlayan bir hastalık olduğunu ve en az bir yıl süreyle ilaç kullanması gerektiğini söyledi. İlaç tedavisinin yanında terapiye de başlandı. Sonay Hanım, kendini ikinci, üçüncü plana attığını, bu nedenle beklentileri karşılanmadığında hayal kırıklığı yaşadığını öğrendi.

Doktoru: "Sonay Hanım iki çocuğunuz olduğunu zannediyorsunuz. Ama sizin bir üçüncü çocuğunuz daha var. Kim olduğunu tahmin edebilecek misiniz?"

- Kocam mı? O da çocuk gibidir gerçekten. Her şeyini ben yaparım.
- Hayır, o bir kız.
- Nasıl yani?
- Sizin içinizde yaşayan küçük kızdan bahsediyorum. Bugüne dek çocuklarınız, eşiniz hep sizden önce geldi. Kendi ihtiyaçlarınızı hiç önemsemediniz. Yani içinizdeki küçük kıza sahip çıkmadınız, elinden tutmadınız, başını okşamadınız, değeri ona değil,

hep başkalarına verdiniz. Gerçekten de ben kendi isteklerimi düşünmezdim bile. Yeter ki onlar mutlu olsun derdim.

- Sonay Hanım, hayal kırıklığınızın nedeni çocuklarınız değildi. Sizin onlara ödünler vererek sahip olduğunuz tek şey kocaman bir beklentiydi.
- Benim beklentim onların mutlu olmasıydı.
- Biliyorum. Ama yanınızda olmalarını da bekliyordunuz.
- Elbette. Ozan çok uzaklarda. Onun için çok endişeleniyorum. Ya başına bir şey gelirse, ya hastalanırsa?
- Yanınızda olsa da bunlar olabilecek şeyler, biliyorsunuz. Sizce o, yaptığı seçimden mutlu mu?
- Şey, sesi iyi geliyor. Aslında ben de alıştım biliyor musunuz. Hem akşamları internette görüntülü de konuşabiliyoruz. Önce biraz zayıflamıştı ama şimdi toparlanmış. Onu çok özledim. Yanaklarından yaşlar yuvarlanıyordu şimdi. Devam etti:
- Biliyor musunuz? Ozan'ı hiç bu kadar mutlu ve coşkulu görmemiştim. Bunu söylerken utaniyorum ama bu durum beni biraz üzüyor ve kışkırtıyor. O buradayken gözlerinde bu ışık yoktu. Size itiraf etmek istediğim bir şey daha var. Orhan'ın gözlerinde de benzer bir ışık var. Aslında bu ışık Petek ile görüşmeye başladığından beri var, bunu şimdi görebiliyorum. Ama bunu kabullenebilmek o kadar acı ki. Bu kadınca bir şey galiba. O kızın, oğlumu benden alacağını düşünmüştüm. Bütün olumsuzluğuma rağmen Petek beni kazanmak için çaballıyor. Yine de Orhan'ın yanlış bir seçim yaptığını düşünüyorum. Beni bunu düşünmekten vazgeçiremezsiniz.
- Elbette. Böyle bir niyetim de yok zaten. Her iki oğlunuz da, doğru veya yanlış kendi seçimlerini yaptılar. Gözlerindeki ışığın nedeni bu. Sonu kötü de olsa üstesinden geleceklerdir. Oysa başka birinin gösterdiği yolda tökezleyen kişi asla toparlanamıyor. Tıp fakültesinde okurken, aileleri çok istediği için tıp okuyan arkadaşlarım vardı. Biliyor musunuz, hemen hemen hiçbir altı yılda okulu bitiremedi. Hepsisi de lisede çok başarılıydı. Mesleklerini sevmiyorlardı ve geri dönmeye de cesaret edemiyorlardı. Hayatınız boyunca sevmediğiniz bir işi yapmak zorunda olmak, içiniz almasa da size uygun görülen bir eşle yaşamınızı birleştirmek, yaşam enerjisini tüketir.

Sonay Hanım'ın tedavisi bir yıl sürdü. İçindeki küçük kıza sahip çıkmayı ve ellisinden sonra hayatını kendisi için yaşamayı öğrendi. Buda'nın: "Beklentisi olmayan her şeye sahip olur." sözünü yaşamıyla doğruladı. Kendisi için hayatını yaşaması hem kaygılarını yok etti hem de doyumsuz bir yaşamın kapılarını ona ardına kadar açtı. Şimdilerde o, bilgeliğini torunlarına aktarmakla meşgul, tabii ki kendini ihmal etmeyecek.

Ramazan SAĞIR
Devrek Açık Çık, Öğretmen

CANLILAR ALEMİ

Kelebeklerin de diğer böceklerde olduğu gibi vücutlarının dışını çevreleyen bir iskeletleri vardır. Bu dış iskelet, yumuşak dokuya bağlı olan sert tabakalardan oluşur ve zırlı bir elbiseye benzer. Bu sert tabaka "kitin" denen bir maddeden oluşmaktadır. Bu tabakanın oluşumu son derece ilginç bir süreç sonucunda gerçekleşir. Bilindiği gibi kelebek tırtılları oldukça detaylı bir metamorfoz süreci geçirir. Tırtıl öncelikle bir pupa olur daha sonra pupa bir kelebeğe dönüşür. Bu değişim süreçleri boyunca kanatlarda, duyarılarda, bacaklarda ve diğer organlarda küçük değişiklikler meydana gelir. Uçuş kasları, kanatlar gibi farklı merkezlerdeki hücreler de değişimin her aşamasında kendilerini tekrar düzenler. Bundan başka bu değişimlerle birlikte vücuttaki sindirim sistemi, boşaltım sistemi ve solunum sistemi de değişim geçirir.

Nadir bulunan bir tür kelebeğe, arka kanatların oluşturduğu karın bölgesinde bir kapak bulunur. Bu kapak kelebeğin üst ve alt kanat yüzeyleri arasındaki hava sızıntısını önleyerek kelebeğin sert rüzgarlarda dahi rahatlıkla uymasına yardımcı olur.

Kelebeklerin pek çoğunun uzun bir burnu, çiçeklerin derinlerde olan nektar gibi sıvı besinlerini emmek ya da su içmek için kullanılan uzun bir dildir. Kelebekler bu uzun dillerini kullanmadıkları zamanlarda içeriye doğru sararlar. Bu dil yuvarlanarak sarılmadığı zamanlarda kelebeğin boyunun 3 katı kadar uzayabilir.

Kelebeklerin İlginç Özellikleri

Kelebek Gözündeki Tasarım

Kelebeklerin bileşik gözleri, nesneleri tek tek parçalardan oluşan bir mozaik şeklinde görebilmelerini sağlayan pek çok gözden oluşmaktadır. Bu gözlerin her biri, resmin bütününe tek bir parçasını görür. (Bunu bir bilgisayar ya da televizyon ekranındaki resmi oluşturan noktalara benzetebiliriz.) Bu küçük gözlerin sayısı bazı kelebek türlerinde 17.000 adete kadar çıkabilmektedir. Ne kadar çok parça göz varsa canlının gördüğü detaylar da o kadar netleşir. Kelebeklerdeki bu tasarım çeşitliliği üstün güç sahibi Allah'a aittir. Allah her canlıya ihtiyacı olan özellikleri verendir.

KELEBEKLER, SADECE DESENLİ VE ÇOK RENKLİ KANATLARIYLA DEĞİL, BİNLERCE KÜÇÜK GÖZDEN OLUŞAN ÖZEL TASARIMA SAHİP GÖZLERİYLE DE ALLAH'IN GÜCÜNÜ VE SANATINI YANSITMAKTADIR.

Kelebeklerin "Optik Bilgisi"

Çevremiz, her biri özel bir tasarım ürünü olan ve akılcı davranışlar gösteren pek çok canlı ile doludur. Örneğin, bir kelebeğin ya da bir karıncanın, vücudunda kendi kendine sistemler kurması ve bunları nasıl kullanacağını kendiliğinden bilmesi elbette mümkün değildir. Allah tüm canlı türlerini sahip oldukları özelliklerle birlikte ve bu özellikleri nasıl kullanacaklarını bilerek bir anda yaratmıştır. Fizikçilerin optikte kullandıkları üç temel kural vardır. Bunlar sırasıyla;

1. Bir yüzey, üzerine gelen güneş ışınlarının yüzeyle yaptığı açı 90 dereceye yaklaşık kadar ısınır.
2. Aynı açıda güneş ışını alan iki yüzeyden koyu renkli olanı daha çok ısınır.
3. Yansıtıcı bir yüzey, üzerine gelen ışını normali (yüzey ile 90 derece yaptığı var sayılan dikme) ile kaç derece yapıyorsa o açıyla yansıtır.

Bu kuralları genellikle fizik bilimi ile ilgilenenler çok iyi bilirler, dolayısıyla bugün pek çok insan bu kuralların varlığından haberdar bile değildir. Bunların günlük hayatta nasıl etkileri olduğundan ya da ne işe yaradıklarından da habersizdirler. Elbette ki optik kurallarının herkesçe bilinmemesi son derece doğaldır. Ancak şaşırtıcı olan, bu kuralları çok iyi bilen başka canlıların olmasıdır.

Pek çok kişinin bilmediği ya da farkında olmadığı bu kurallardan kelebekler haberdardır. Üstelik kelebekler bu optik kurallarından günlük yaşamlarında da faydalanmaktadırlar. Bu konuyu Colias kelebeklerinden örnek vererek açıklayalım.

Colias kelebeği, vücut sıcaklığı 28 dereceden düşük olduğunda uçamaz. Bu durumda hemen kanatlarını açar ve sırtını güneşe dönerek güneş ışınlarını dik alacak şekilde durur. Kelebek yeterince ısınır vücut ısısı 40 dereceye kadar çıktığında kendi ekseninde 90 derece döner. Böylece güneş ışınlarını yatay alır hale gelir. Bu hareket ile güneş ışınlarının ısıtıcı etkisi en aza indirilmiş olur. Dolayısıyla kelebeğin vücut ısısı düşmeye başlar.

Bunların yanı sıra bu cins kelebeklerin kanatlarında siyah lekeler bulunur. Bu lekeler ısıyı kelebeğin vücudunda toplamaya yarar. Üstelik bunlar vücudun en çok ısınmaya ihtiyaç duyduğu bölgelerine yakın olarak yerleştirilmiştir. Böylece diğer bölgelerden daha çabuk ısınan lekelerden yapılacak ısı nakli için kullanılan mesafe kısalmış olur. Pieris cinsi kelebekler ise kanatlarını öyle bir açıda ayarlarlar ki, tıpkı bir mercekteki gibi tüm ışınları vücutlarının en çok ısınması gereken bölgelerinde toplayabilirler. Şüphesiz bu kelebekler hayatlarının hiçbir döneminde fizik-optik eğitimi almamışlardır. Fizik kurallarından, hangi açının güneş ışınlarını daha verimli alacağından da haberdar değildirlir. Bütün bunlar kelebeklere öğretilmektedir.

Bu canlılara en verimli şekilde ısınmak için neler yapmaları gerektiğini ilham eden, her şeyi koruyan ve gözetan Allah'tır. Rabbimizin her şeyin hakimi olduğu bir ayette şöyle haber verilmektedir:

"Göklerde ve yerde her ne varsa O'nundur. Şüphesiz Allah, hiçbir şeye ihtiyacı olmayan (Gani)dır, övülmeye layık olandır." (Hac Suresi, 64)

Çiçeğim

Hangi günü gördük akşam olmadı
Hangi çiçek dalında açıp solmadı
Hangi can cananını bulmadı,
Arayıp yarini bulsana çiçeğim

Beni unuttun orada kal diye
Gözyaşlarım olsun sana hediye
Kahretmek çareyse ağlamak niye,
Gözümün yaşını silsene çiçeğim

Ben bu derdi yıllar yılı çekerim,
Dert eder gözyaşları dökerim
Kendime küser, boyun bükerim
Perişan halimi sorsana çiçeğim

Şu gönül dağımı duman bürüdü
Bir zamanlar aşkın gözü kör idi
Seven sevdiğini aldı yürüdü,
Yoruldum yollarda görsene çiçeğim

Unuttun beni, isyan edersin
İnsanlar zalimse buna ne dersin
Allah kullarına merhamet versin,
Bu dünya fanidir bilsene çiçeğim

Aydın ÇOLPA
Devrek Açık CİK, Din Görevlisi

MANEVİYAT

Azim-Sebat ve Başarı ilişkisi

Sevgili Değer dergisi okurları, her zaman olduğu gibi selamların en güzeli ile selamlayarak başlamak istiyorum bu ayki yazıma.

Rabbimizin bize hayat kitabı olarak gönderdiği kutsal kitabımız, onun kutlu nebisinin sahih sünneti ve ulemanın içtihatlarını incelediğimizde, *"Din, akıl sahibi insanları kendi istekleriyle dünya-da ve ahirette iyiliğe ve mutluluğa ulaştıran ilahi bir kanundur."* diye tarif edildiğini görmekteyiz. İslam dini kendisine inananlara sadece ahiret mutluluğunu vaat etmez, inananlara dünya hayatında da mutlu olmayı vaat eder ve bu mutluluk için hükümler getirir. **Dünya hayatında başarılı olmak ve arzu edilen amaca ulaşmak için karşılaşılan zorluklarda pes etmeyip azim ve gayretle sebat ederek çalışmak gerekir.**

Azim, herhangi bir işte başarıya ulaşmak için gösterilen gayrettir. Sebat ise; kararlı olma, ahde vefa, verilen karardan dönmeme gibi manalara gelmektedir.

Azim ve sebat, beşeri gayrete getiren cazip bir ruhtur. İnsan takva ve salih amel ile gelişme ve ilerleme gösterdiği gibi müşküllere, musibetlere, zorluklara ve hastalıklara karşı azim ve sebat göstermekle muradına erişir.

İnsan, ancak azmi ve gayreti sayesinde arzu ettiği şeylere nail olur. Hiçbir güçlük, tedbir alıp tevekkül ederek mücadele karşısında kararlı olan, tedbir alıp azmeden ve bu konuda sebat eden sabırlı insanları kararından döndüremez.

İman sahibi samimi bir mü'min Rabbimizin *"Bir kere de azmettin mi, yalnız Allah'a tevekkül et."* fermanını hayatının her anında aklında tutar ve hayatına rehber edinir.

Allah (cc): *"İnsana ancak çalıştığı-nın karşılığı vardır."* (Necm,39) buyurmaktadır. İnsan başarılı olmak için samimi bir çaba içinde olmalı, elinden geleni yapmalı, sonucunu Allah'a havale etmelidir. Zira; *"Kader gayrete aşiktir, çektiğin zahmet gün gelir, rahmete dö-nüşür."* Yine başarılı olmak isteyen

insan karşılaştığı zorluklardan yılmamalı, hemen pes etmemeli, yanıldığında veya hata yaptığında usanmadan tekrar denemelidir.

Azim, bir iş ya da bir olayda karşılaşılan engelleri yenebilmek için var gücüyle çalışmaktır. Azim, bütün maddi-manevi kuvvetleri toplayıp hedefe yöneltmektir. Azimli kişiler, bir engelle karşılaştıklarında hemen o işten vazgeçmezler, aksine daha büyük bir şevk ve karar ile azimli olarak olayların üzerine giderler, engelleri aşarlar ve başarılı olurlar. Çünkü; *"Taşı delen suyun gücü değil, damlaların sürekliliğidir."* (Lucretius)

Başarılı olmak için azim ve kararlılık gerekir. Başarı yolunda insan birçok güçlükle karşılaşır. Başarıya giden yoldaki önceden yaşanan başarısızlıklar insanı hedefinden alıkoymamalı, sabretmeli ve hedefe kilitlenmelidir. Çünkü; *"Dünyada insana yardım eden şey tesadüf değil, azim ve sebat-tır."* (Samuel Smiles)

Çalışmak çabalamak insan için yeterli mi? Hiç dua edilmeyecek mi?

Maddi vesileleri yerine getirmek ne kadar değerli ise manen yüce Rabbimizin desteğini beklemek, Onun bize yardım etmesini talep etmek, ona duada bulunmakta çok değerlidir. Bu sebeple her türlü çaba ve gayreti gösterdikten sonra hayırlı sonuç için dua ederek Rabbimizin yardımını talep etmek insanı başarıya ulaştıracaktır. Çalışmak insana, başarıya ulaş-tırma ise Allah'a (cc) aittir. Kişinin Allah rızası için yaptığı amelleri ise genel anlamda ibadettir. Âlemlere rahmet Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) bir hadislerinde şöyle buyuruyor:

"Eğer bir adam, küçük çocuklarının rızasını kazanmak için çıkmışsa Allah yolundadır, ihtiyar anne-babasının ihtiyaçlarını karşılamak için çıkmışsa yine Allah yolundadır, kendi ekmeğini kazanmak için çıkmışsa yine Allah yolundadır. Şayet gösteriş için böbürlenmek için çıkmışsa, işte o zaman şeytan yolundadır." (Et- Teriğib ve't- Terhib 2/524).

Her ne olursa olsun çalışma hayatımız bizi Rabbimize kulluktan alıkoymamalıdır. Çalışma hayatımızı dürüstlük, adalet, hakkaniyet vb. gibi erdemli ilkeler üzerine kurmalıyız. Geçici dünyaya aldanıp ahretimizi yıkamamalıyız. Kerim kitabımızda yüce **Rabbimiz bu hususta şöyle buyuruyor:**

"Allah'ın, yüceltilmesine ve içlerinde adının anılmasına izin verdiği evlerde hiçbir ticaretin ve hiçbir alışverişin kendilerini Allah'ı anmaktan, namazı kılmaktan, zekâtı vermekten alıkoymadığı birtakım adamlar, buralarda sabah akşam onu tesbih ederler. Onlar, kalplerin ve gözlerin dikilip kalacağı bir günden korkarlar." (Nur, 24/37).

Sevgili dostlar, hiçbir başarı tesadüf değildir. *"Hiçbir kimse başarıya giden merdivenleri elleri cebinde tırmanmamıştır."* (S. Keth Moorhead) Bütün başarılar ve fetihler, hep azim ve kararlılığın neticesinde olmuştur.

İslâmiyet'in ilk yıllarında **Peygamber Efendimiz** (sav) ve sahabe-i kiramın uğradıkları şiddetli eza ve cefalara karşı gösterdikleri sabır ve tahammül.

Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'un fethini gerçekleştirmek için gemileri karadan yürütmesi.

Tarık bin Ziyad'ın ila-yı kelimetullah için Septe Boğazı'nı geçtikten sonra bindikleri gemileri yakması, cesur ve fedakâr bir grup mücahid ile Endülüs'ün fethinde muvaffak olması azim ve başarının en güzel örneklerindendir.

Son sözlerimiz kerim kitabımızdan, Rezzak olan Rabbimizden olsun!

"Bir kere de azmettin mi, yalnız Allah'a tevekkül et."

(Âl-i İmran S 3/159).

"Elbette zorluğun yanında bir kolaylık vardır. Gerçekten, zorlukla beraber bir kolaylık daha vardır. Boş kaldın mı hemen (başka) işe koyul."

(İnşirah S.5-7).

Selam ve Dua ile...

SONUNUZ TOPRAK DEĞİL Mİ?

Ey yalan dünyayı
Cennet sananlar
Cehennemi unutanlar,
Sonunuz toprak değil mi?

Bu dünyayı sonsuz sananlar
Günahta sınır tanımayanlar
Edepten nasip alamayanlar,
Sonunuz toprak değil mi?

Zevki sefa yaşayanlar
Bu dünyaya kanıp
Ahiretini yakanlar,
Sonunuz toprak değil mi?

Bir ayet bilmeyenler
Sünneti öğrenmeyenler
Ey kendini dahi bilmeyenler,
Sonunuz toprak değil mi?

Kulluk nedir bilmeyenler
Kibirlenip gaflete düşenler
Peygamberimizi öğrenmeyenler,
Sonunuz toprak değil mi?

Derleyen: Ferhat ÇELİKER
Van M Tipi Kapalı ÇİK, Öğretmen

DEĞER

SPOR

Anne ve babalar olarak bizlere hayatımızın en kıymetlisi nedir? diye sorulduğunda eminim ki bu sorunun cevabı sahip olduğumuz çocuklarımız olacaktır. Hayatımız boyunca onların mutlu olmasını isteriz ve büyüdüklerinde de rahat ve huzurlu bir hayat sürmeleri için elimizden geleni ardımıza koymayız. Çocuklarımızın iyi bir eğitim alması ve faydalı bir birey olması için neredeyse zamanımızın büyük bir bölümünü onlara harcarız. Tabi ki, biz bunları yaparken çocuklarımızda boş durmuyor. Onlar da bir kamera gibi bizi yakından izliyorlar. İstesek de istemesek de nasıl yaşanacağına, nasıl çalışılacağına, nasıl başarılı olunacağına, nasıl para harcanacağına ve sahip olduğumuz tek hayatı ne uğruna yaşayacağımıza dair değer yargılarını ebeveynleri olarak bizlerden etkilenerek oluşturuyorlar. Bu açıdan yapacağımız tüm davranışlarımızı bu durumu gözetenek yapmalıyız.

Çocuklarımızın iyi bir hayat yaşamaları için eğitimlerine verdiğimiz önemi, çocuklarımızın ruhsal ve bedensel olarak iyi birer yetişkin olmaları için de yapıyor muyuz? Peki, Mustafa

Kemal Atatürk'ün, "Sağlam kafa sağlam vücutta bulunur." veciz sözü bizlere bir şeyler anımsatıyor mu?

Spor, Çocukların Geleceklerini Engelleyecek Bir Unsur Olarak Görülüyor

Birçok üniversite eğitim ve sporun birbiri ile olan ilişkisi üzerine değişik araştırmalar yapmış ve sonuç hiç değişmemiş. Bu araştırmaların bir tanesinde Paris yakınlarındaki Vanve kentinde yapılan ve bu bölgenin adıyla anılan bir araştırmada ilköğretim sınıfı öğrencileri iki gruba ayrılmış ve bir grup öğrencinin kuramsal ders saatleri azaltılırken diğerlerinin ders sayısı aynen korunmuştur. Ders saatleri azaltılan grupta, beden eğitimi ve spor saatleri artırılmış, öğrenciler çeşitli dallara ayrılarak spor yaptırılmıştır. Yıl sonunda yapılan değerlendirmede, eski programa göre eğitim yapan grupta başarı oranı %60 iken, **spor saatleri artırılan gruptaki başarı oranının %89'a yükseldiği görülmüştür.**

Bu araştırma aslında bizlere bir an önce çocuklarımıza sporu sevdirmemiz, çocuklarımızın fiziksel özelliklerine göre bir spor dalına yönlendirmemiz

gerektiğini göstermektedir. Millî Eğitim Bakanlığının okullarda okutulan derslerine bakıldığında; Beden Eğitimi, Müzik ve Resim derslerinin ne kadar gerekli olduğu apaçık ortadadır.

Çocuklarımıza Sporunu Nasıl Sevdirebiliriz?

Bu sorumuzun cevabını yazımızın başında belirtmiştik. Çocuklar bizleri bir kamera gibi izler ve değer yargılarını bizlerden alırlar. Bu açıdan önce bizlerin sporu sevmesi ve spor yapması gerekmektedir. Bilmeliyiz ki çocuğumuzun spor yapması, çocuğumuzun eğitim hayatına olumlu yansıyacak, onun ruhsal ve fiziksel olarak sağlam yapıda olmasına etkisi olacaktır.

Çocuğumuzun seçeceği spor dalında ona yardımcı olmalıyız. Doğru spor dalının seçilebilmesinde çocuğun fiziksel durumu, yeteneği ve özgüven durumu önemli bir durumdur. Anne ve babalar genellikle spor seçimlerinde kendi ilgileri olan spor dalına çocukları yönlendirmeleri ve hatta çocuğu zorlamaları en büyük hatalardandır.

Çocukların spor yaparken karşılaştıkları güçlükler, engeller onların güçlenmelerine ve kendilerini yapabileceklerinin farkına

varmasına yardımcı olur. Ancak gelişimini tamamlamamış çocuklar da ise kaygının artmasına ve güvensizliğe neden olmaktadır. Bu açıdan çocuğun bireysel ya da takım sporlarına yönlendirilmesi daha iyi olacaktır.

ÇOCUĞUNUZUN YAPACAĞI SPORU KENDİSİNİN SEÇMESİ İÇİN ONA İZİN VERİN.

Farklı spor dallarını yapmasına imkân vererek seçme hakkı tanıyın böylelikle çocuğun seçtiğinin ve seçmediğinin sorumluluğunu alması kişiliğinin gelişmesi açısından olumlu olacaktır.

Çocuğun seçmiş olduğu spor dalını yapması için ona gerekli olan zamanı tanıyın ve zorlayıcı olmayın. Çocuk üzerinde baskıcı olmak, çocuğun spor yapma isteğini zedeleyecektir. Böyle bir durumda çocukla birlikte spor yapın bu aynı zamanda çocuğunuzla birlikte kaliteli bir zaman geçirmenin yanında sizin de spor yapmanızı ve çocuğa spor yaparak iyi bir örnek olmanızı sağlayacaktır.

Çocuğunuzla birlikte ya da çocuğunuzun tek yaptığı spor faaliyetinin sonunda çocuğunuzun ödüllendirilerek onun motivasyonunu artırabilirsiniz. Çocuğunuzun spor yapan diğer kişilerle tanıştırmak sosyalleşmesi sağlanarak, çocuğun farklı spor dallarını da yapması konusunda cesaretlendirilmesi çocuğunuzun kendine olan güvenini artıracaktır.

Çocuğunuzun ders çalıştığı için spor yapmayacak ya da spor yaptığı için ders çalışmayacak olması gibi bir durum oluşmaması için spor yapma ve ders çalışma zamanlarını planlamalarında yardımcı olmak gerekebilir.

Kısacası spor, çocuğun gücünü, yeteneklerini tanıyacak, sınavacak ve geliştirecektir. Yarışma, kazanma, kaybetme gibi konularda baş etme yolları arayacaktır.

SPOR ŞART

ÇOCUĞUMUZU SAĞLAM BİREYLER OLARAK YETİŞTİRMEK İSTİYORSAK, ONLARIN SPOR YAPMALARINI TEŞVİK ETMELİYİZ.

Gülhan ÇAKMAK
Adana F Tipi Kapalı ÇİK, Sosyal Çalışmacı

PERSONELİMİZDEN GELENLER

*Baktım, bir daha baktım,
Uzunca bir yol yorgunluğundaki
Köşeye sınımış yalancı ruhuma,
Acıyamadım bile,
Kızacak, avaz avaz bağırarak bir an,
İşte tam da o anı kolluyordum belki de...
Acım liğme liğme rahatsız etmiyor muydu beni?
Şimdi ben kızgın duygular içinde,
O çaresiz avuçlarıma sardığım yüzümü,
O zavallı anlarda,
Seni düşünmemeliydim
Ya da kim bilir bir zaman kavramı da yoktu,
Yine yalnızlaşacak mıydım?
Korkmuyordum ki,
O zaman bu hüznü neydi?
Dallarında bozulan yuvalar,
Ötmeyen kuşlar niye?
Elim kolum dökük şimdi,
Apansız bir bilmece,
Şu kafam var ya!
İçinde bir şeyler var,
Bilemediğim, anlatamadığım...
Hani rüya sandığın her şeyi,
Hani çılgınlar gibi dönmek var ya
Ayaklarının, kanatların olduğu,
Dünya yada herhangi bir kara parçasında olmadığı,
Kayıp bir zaman diliminde,
Hah! İşte o...
Benden sanıp kandırıldığım,
Yok yok, bile isteye mi kandığımdı yoksa?
Neyse...
Bütün bu can sıkıntıları,
Besliyorlar mıydı beni?
Mutsuzluk muydu benim hayat pınarım?
Kalbim değil, yok yok hiç değil,
Aklım oynuyordu yerinden,
Yine karmaşık duygulara kapılıyorum,
Uyandırmalıyım kendimi,
Bu derin, ölü kadar soğuk, hissiz kabustan,
Koca karanlık kuyu!
Sende mi bıktın benden?
Tamam tamam gidiyorum.*

Derleyen: Celal CEYLAN
Devrek Açık CİK, İnfaz ve Koruma Memuru

GEZİ / Kocaeli

Marmara'nın İncisi:

KOCAELİ

Kocaeli, Marmara'nın incisi
Yeşili yeşil mavisi mavi
Denizi, havası, güneşi
Tarihin keşiştiği yer Kocaeli
Doğası, yürüyüş yerleri
Konakları, müzeleri, camileri
Görölmeye değer saat kulesi
Tarihin keşiştiği yer Kocaeli
Kartepe'de yapılır kayak
Sapanca Gölü'nde kayak

Seka Parkı, Darıca Kuş
Cenneti
Tarihin keşiştiği yer Kocaeli
Pişmaniyesi, Hereke halısı
Sanayi kenti Kocaeli
Türkiye'nin dinamosu,
lokomotifi
Hoşgörü kenti Kocaeli

Vedat Sadioğlu

Kocaeli İsmi Nereden Geliyor?

Bugünkü şehrin bulunduğu bölge ilk çağlardan beri sırasıyla; Olbia, Astakos, Nicomedia, İznikmid, İzmit ve Kocaeli isimlerini almıştır. Trakya'dan gelen Megaralılar M.Ö. 712'de İzmit Körfezi'nin güneyindeki Başiskele yöresine yerleşerek Astakos adı verilen bir kent kurdular. Astakos halkı, M.Ö. 262 yılında, bugünkü İzmit'in bulunduğu alanda kurulan bölgeye yerleşmiştir. Bitinya Krallığı'nın yıkılncaya kadar başkenti kalacak bu kente, kurucusundan dolayı Nicomedia adı verilir.

Osmanlı Devleti İzmit ve civarını **Orhan Gâzi** zamanında 1337 yılında fethetmiştir. Bölgeyi fetheden Türk ordusunun komutanı **Akça Koca** idi. Bu komutana duyulan sevgi ve hürmetin bir ifâdesi olarak "**Koca ili**" denmiştir. Zamanla bu ad "**Kocaeli**" şekline dönüşmüştür.

Tarihi

Tarih Öncesi ve Nikomedia Dönemi

Asya ile Avrupa kıtaları arasında önemli kara ve demiryolu güzergâhlarının kesiştiği bir yerde kurulan Kocaeli, bugün Marmara Bölgesi'nin ve yurdumuzun en önemli endüstri ve sanayi yerleşimlerinden biridir. Kocaeli'nin tarihi çok daha eski çağlara uzanır. İlk Çağlarda, Bithynia adı verilen bölgede kurulan kentler sırasıyla; Olbia, Astakos, Nicomedia, İznikmid, İzmit ve Kocaeli adlarını almıştır. Trakya'dan gelen Megaralılar M.Ö. 712'de İzmit Körfezi'nin güneyindeki Başiskele yöresine yerleşerek, Astakos adı verilen bir kent kurdular. Astakos halkı M.Ö. 262 yılında, bugünkü İzmit'in bulunduğu alanda

kurulan bölgeye yerleşmiştir. Bitinya Krallığı'nın yıkılncaya kadar başkenti kalacak bu kente, kurucusundan dolayı Nicomedia adı verilir.

Roma-Bizans Dönemi

Roma İmparatoru Diocletian, 284 yılında Nicomedia'yı işgal ederek Roma İmparatorluğu'nun başkenti yaptı. Bu dönemde şehir Roma, Antakya ve İskenderiye'den sonra dünyanın dördüncü büyük kenti haline geldi. Fakat Büyük Konstantin tarafından İstanbul'un imparatorluğun merkezi yapılması ve İmparator Jüstinyen'in de Kadıköy-İzmit arasındaki yolu askeri nedenlerle kapatarak ulaşımı İznik üzerinden sağlamasıyla Nicomedia, eski önemini kaybetti.

Selçuklu Dönemi

Kocaeli Türk egemenliğine ilk olarak 11. yüzyılın sonlarında Selçuklular zamanında (1078) geçti. İznik'in Anadolu Selçuklu Devleti'nin başkenti olmasıyla birlikte kentin önemi iyice arttı. Ancak Haçlı Seferleri sırasında kısa bir süre Haçlı Ordusu komutanı Aleksios Komnenos tarafından işgal edilen kentin, Türk egemenliğine kesin olarak geçişi ise Orhan Bey döneminde oldu. Selçuklu döneminden günümüze Haçlı Seferleri'nde yağmalanması nedeniyle kalan eser sayısı oldukça azdır.

Osmanlı Dönemi

Kocaeli, Osman Bey ve oğlu Orhan Bey'in uç beylerinden Akçakoca tarafından 1337 yılında Osmanlı topraklarına katıldı. Nikomedia Osmanlı egemenliğine geçtikten sonra önce İznikmid, daha sonra İzmit (İzmit) adını almıştır. Şehir

en parlak dönemine Kanuni Sultan Süleyman zamanında ulaştı. 19. yüzyılda İstanbul-İzmit arasında işleyen ve 1873 yılından itibaren de Haydarpaşa-Ankara güzergâhında faaliyet gösteren demiryolunun kente ulaşmasından sonra Kocaeli'nin ticari ve sosyal yaşamı canlanmaya başladı. Kent, 1888 yılında bağımsız sancak oldu ve ismi İzmit olarak değiştirildi.

Cumhuriyet Dönemi

I. Dünya Savaşı'nın getirdiği yıkımlar sonucu önemini bir süre yitiren ve sırasıyla önce İngilizler (6 Temmuz 1920) ardından Yunanlılar (28 Nisan 1921) tarafından işgal edilen Kocaeli, 28 Haziran 1921'de Türk orduları tarafından işgalden kurtarıldı. Kocaeli'nin Başiskele, Darıca, Dilovası, Çayırova, İzmit, Derince, Gebze, Gölcük, Karamürsel, Kandıra, Kartepe ve Körfez olmak üzere toplam on iki ilçesi bulunmaktadır. Kocaeli, Cumhuriyetle birlikte özellikle sanayileşme alanında en hızlı gelişen illerimizden birisi olmuştur. Bunun başlıca nedeni İstanbul'a yakınlığı ve ulaşım imkânlarının çeşitliliğidir. 1934 yılında İzmit'te ilk kâğıt üretim tesisi olan İzmit Kâğıt Fabrikası açılırken, bunu 1944'te ikinci selüloz ve kâğıt fabrikası takip etmiş, SEKA tesisleri 1954, 1957 ve 1959'da genişletilmiştir. Böylece günümüze kadar devam eden hızlı bir sanayileşme ile Kocaeli, Türkiye'nin ileri düzeyde sanayi bölgesi durumuna gelmiştir. Ayrıca Kocaeli ile ilgili önemli bir bilgi de, 30 derece meridyeni Köseköy'deki otoyol kavşağı köprüsünün bulunduğu yerde olduğundan tüm Türkiye saatlerini Kocaeli'ne göre ayarlamaktadır.

Coğrafi ve Ekonomik Özellikleri

Kocaeli, Marmara Bölgesi'nin Çatalca-Kocaeli Bölümü'nde yer alır. Doğu ve Güneydoğu'da Sakarya, güneyde Bursa illeri, batıda Yalova ili, İzmit Körfezi, Marmara Denizi ve İstanbul ili, kuzeyde de Karadeniz'le çevrilidir. İl merkezi İzmit'in doğusundan geçen 30° doğu boylamı Türkiye saati için esas kabul edilir. Kocaeli ilinin yüzölçümü 3.505 km²'dir. Asya ile Avrupa'yı birleştiren önemli bir yol kavşağında bulunmaktadır. Doğal bir liman olan İzmit Körfezi, işlek bir deniz yoludur. İlin kuzeybatı yüzündeki İstanbul il sınırı, Gebze ile İstanbul arasında akan Kemiklidere'nin doğusundan geçer. Güneybatıda İstanbul-Kocaeli sınırı İzmit Körfezi'nin karşı kıyısında Yalova topraklarıyla son bulur. Bursa sınırını Samanlı Dağları'nın tepelerinden geçen hat oluşturur. Güneydoğuda bu sınır Maşukiye'nin hemen yanındaki Sapanca Gölü kıyısında Sakarya vilayetine dayanır. Yüz ölçümü bakımından Türkiye'nin en küçük 7. ilidir.

Ulaşım: Kocaeli'nin sanayileşmesinde en önemli etken, tüm ulaşım imkânlarına sahip olmasıdır. Kara ve demiryolu ağırları ile yapılan taşımacılık özellikle Avrupa ve Ortadoğu'ya yapılmakta olup, limanlar ile yapılan deniz taşımacılığı da önemli bir boyuta ulaşmıştır. İstanbul ve Bursa gibi önemli ticaret ve sanayi merkezlerine yakınlığı, yatırımlar açısından Kocaeli'yi öncelikli kılmaktadır. Kocaeli'nin, şehir merkezi İzmit'in İstanbul'a uzaklığı 85 km'dir. İstanbul'un batı yakasında bulunan Atatürk Havalimanı ve doğusunda faaliyet gösteren hemen yakınındaki Sabiha Gökçen Havalimanı ile dünyaya açılan Kocaeli, Ankara'ya da TEM otoyolu ile bağlıdır. Uluslararası İstanbul Atatürk Havalimanı'na 90 km mesafededir. Ayrıca Uluslararası Sabiha Gökçen Havalimanına 50 km mesafededir. 5'i Kamu Limanı (Derince ve Yarımca) ve 35 özel iskele ile deniz ulaşımı imkânları açısından tüm Anadolu'nun en iç noktasındadır.

Akarsular: İl topraklarından kaynaklanan suların bir bölümü Karadeniz'e, bir bölümü de Marmara Denizi'ne ulaşır. Kocaeli Yarımadasında uzanan dağların sırtı İzmit Körfezi ve Marmara'ya daha yakın olduğundan Karadeniz'e dökülen akarsular daha uzundur. Gebze'nin Tepecik köyü yakınlarından doğan 71 km uzunluğundaki Riva (Çayağzı) deresi İstanbul Boğazı girişinin hemen doğusundan Karadeniz'e dökülür. Ağva deresi de denen Gökso deresi Karayakuplu köyü yakınlarından çıkar ve Ağva'da Karadeniz'e ulaşır. Yine Karadeniz'e dökülen Yulaflı deresinin uzunluğu 43 km'dir. Üzerinde İstanbul'a su sağlayan Darlık Barajı bulunan Darlık deresi de Kocaeli'nden doğar.

Denizli köyünden doğup, Karadeniz'e dökülen Kocadere'nin uzunluğu 50 km'dir. İl topraklarından doğup, il sınırları içinde Karadeniz'e dökülen başlıca akarsu Kandıra ilçesindeki Sansu'dur. Sakarya Nehri'ne Karadeniz'e dökülmeden önce katılan son akarsu olan Kaynarca deresi de Kandıra ilçesinden doğar. Samanlı dağları'ndan doğan Kirazdere İzmit kentinde körfeze dökülür. Bu dere üzerindeki Kirazdere Barajı'nın yapımı 1997'de tamamlanmıştır. Gebze ilçesindeki Dilovası deresi'nin uzunluğu 12 km'dir. Pelitli köyünün güneyinden ve Tavşanlı köyünün kuzeyinden geçerek İzmit Körfezi'ne dökülür.

İklim: Körfez kıyılarıyla Karadeniz kıyısında ılıman, dağlık kesimlerde daha sert bir iklim hüküm sürer. Kocaeli ikliminin, Akdeniz iklimi ile Karadeniz iklimi arasında bir geçiş oluşturduğu söylenebilir. İl merkezinde yazlar sıcak ve az yağışlı, kışlar yağışlı

zaman zaman karlı ve soğuk geçer. Kocaeli'nin Karadeniz'e bakan kıyıları ile İzmit Körfezi'ne bakan kıyıların iklimi arasında bazı farklılıklar göze çarpar. Yazın körfez kıyılarında bazen bunaltıcı sıcaklar yaşanırken Karadeniz kıyıları daha serindir.

Bitki Örtüsü: Kocaeli'nde bitki örtüsü, genelde Marmara Bölgesi özelliğini taşımakla birlikte, kıyıları dağlık alanlar arasında önemli farklılıklar görülür. Ayrıca kuzeyden güneye doğru gidildikçe Karadeniz kıyısına özgü bitki topluluklarının yerini Akdeniz bitkileri almaya başlar. Samanlı dağları ile Karadeniz kıyısı arasındaki alanlar sık ve nemcil ormanlarla kaplıdır. Bu ormanlar daha çok kayın ağacından oluşur; bazı kesimlerde kayına gürgen, kestane ve meşe de karışır. Samanlı dağları'nın yüksek kesimleri iğne yapraklılarla örtülüdür. İzmit körfezinin kuzey ve doğusunda Akdeniz iklimine özgü makililere rastlanır.

Gezilecek Tarihi ve Turistik Yerler

Yakın bir tarihte Kocaeli'nde birkaç günlük tatil yapmayı düşünenlerdenseniz eğer, şehrin gezilip görülmesi gereken yerlerinden bahsedeceğimiz bu yazımızı okumaya devam edin.

Kocaeli'nin şirin mi şirin köyleri, birbirinden etkileyici tabiat harikaları ve yüzyıllara yenilmemiş tarihi değerlerinden bahsedeceğimiz yazımızı okuyarak kendinize kolaylıkla bir gezi listesi hazırlayabilirsiniz. Marmara Bölgesi'nin en gezilesi şehirlerinden biri olan Kocaeli, özellikle İstanbulluların hafta sonu tatilini değerlendirdiği bir yer. Eğer Kocaeli'ne gitmek için tüm hazırlıklarınızı tamamladıysanız antik kentlerinden yaylalarına, müzelerinden göllerine bütün gezilecek yerlerine bir göz atın.

Yaylalar: Her köşesinde huzur bulacağınız Kocaeli'nde ilk olarak

yaylaları gezebilirsiniz. Yeşilliklerle dolu, doğanın en sıcak haliyle gülümsediği yaylalar, şehrin gezilecek yerlerinin ilk sıralarını oluşturur. Gidebileceğiniz başlıca yaylalar; Maşukiye Kirazlı Yaylası, Kuzu Yaylası, Kaya Üstü Yaylası, Yuvacık'taki Menekşe Yaylası ve Aytepe'dir. Bu yaylaların çoğunda kamp yapma imkânınız da bulunuyor. Kamp yapmayı sevenlere duyurulur!

Müzeler: Kocaeli'nin en keyifli gezilerinden biri de müzelerdir. Tarihin en eski dönemlerinden günümüze kadar gelebilmiş eserlerin bulunduğu ve aynı zamanda şehrin yaşam biçimi hakkında bilgi veren müzeler bölgede çok sayıda bulunmamaktadır. Bu yüzden bulunan müzeler mutlaka gezilmeli. Tatilinizin en kısa ve en keyifli gezilerini oluşturacak olan müzeler; İzmit'teki Gayret Gemi Müzesi, Gebze'deki Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi ve şehir merkezindeki Kocaeli Arkeoloji Müzesi'dir.

Tarihi Yapılar: Şehrin geçmişi hakkında bilgi veren ve yıl boyunca turistler tarafından sıkça ziyaret edilen Saatçi Ali Efendi Konağı, Darıca Kalesi, Orhan Camii, Mustafa Paşa Hamamı, Kocaeli Saat Kulesi, Valide Köprüsü, Konca Lahdi, Örcün Hamamı, Zıbıncı Mescidi, Çoban Paşa Külliyesi, Kilezdere Köprüsü, Eskihsar Kalesi de hazırlayacağınız gezi listenize dahil edebileceğini yerler arasında.

Doğanın en güzel parçaları arasındaki ve gezerken sizleri başka bir dünyaya sürükleyecek olan Kandıra'daki Tahtalı Göleti, Gebze'deki Ballıkayalar, Yuvacık'taki Beşkayalar Tabiat Parkı, Yuvacık Barajı, Kefken Pembe Kayalar, Kerpe Miço Cennet Koyu, Kerpe Kartal Kayaları, Bağıranlı, Maşukiye Aygır Derisi de uzun bir tatil programı yaptıysanız eğer listenizde mutlaka olmalı.

Babalı Köyü

Adı sanı henüz duyulmamış, Kandıra'nın en uzak ve el değmemiş sahillerinden biridir Babalı. Buralara gelenlerin birçoğu Kerpe, Kefken ve Cebeci'yi ziyaret ettikten sonra Babalı'ya uğramadan geçip gidiyor. Oysa Babalı, Karadeniz'in masmavi suları ile cezbeden, upuzun kumsalı ve bakır doğasıyla, görüp görebileceğiniz en güzel yerlerden biri. Sessiz ve sakin bir tatil düşleyenler için en doğru adres olan Babalı'nın el değmemiş doğasına hayran kalmamak elde değil. Babalı, Kocaeli ilinin Kandıra ilçesine 30 km mesafede bulunan sessiz sakin bir köy. Kalabalık şehir hayatından biraz olsun uzaklaşmak isteyenlerin ve ailelerin gözdesi olabilecek bir tatil bölgesi aynı zamanda. Babalı, Kandıra ilçesine en uzak sahil şeridi olması özelliği ile de dikkat çekiyor.

Vidinli Sırrı Paşa Konağı

Kocaeli'nin unutulmaya yüz tutmuş önemli yapıtlarından biri olan Vidinli Sırrı Paşa Konağı, yakın bir zamanda restorasyon çalışmalarıyla aslına uygun olarak yenilendi. Restorasyon çalışmaları sırasında konağın süslemeleri ve duvar işlemleri tekrar eski hallerine getirilmiştir. Vidinli Sırrı Paşa Konağı, 19. yüzyıl sivil mimari örneklerinden biridir. Konak, İzmit Mutasarrıfı Selim Sırrı Paşa tarafından yaptırılmıştır. Konağın haremlik ve selamlık olmak üzere iki bölümü mevcuttur. Yakın bir zamanda harap olmuş bu tarihi bina restore çalışmalarının ardından eski görkemine kavuşmuş olup, bu durum konağın ziyaretçi sayısını bir hayli arttırmıştır.

İzmit'in Hacı Hasan mahallesi, Yeni Çeşme Sokak'ta bulunan Vidinli Sırrı Paşa Konağı, gezinize dâhil olması gereken mekânların ilk sıralarında mutlaka yerini almalı.

GEZİ / Kocaeli

Gayret Gemi Müzesi

1972 yılında Türk Deniz Kuvvetleri'ne katılan Gayret Gemisi, vermiş olduğu hizmetlerin ardından 1997 yılında Gölcük Tersanesi'nde onarılıp müze olarak hizmete girmiştir. Gayret Gemisi'nin müze ve sanat galerisi olarak ziyarete açılması, Kocaeli'ne gelen turistlerin gezi duraklarına bir yenisini eklemiştir.

Gayret Gemisi'nde mutfak, çamaşırhane, savaş hareketi merkezi, komutan kamarası bölümleri vardır. Gemi

gezmek için gelen turistler, geminin içerisindeki açık ve kapalı kafeteryalarda dinlenme fırsatı da buluyor.

Maşukiye Kirazlı Yaylası

Kocaeli'nin turizmini canlandıran bölgelerden biridir Maşukiye. Yeşil alanlara hâkim olan Maşukiye, hem kısa hem de uzun tatiller için sıkça tercih edilir. Maşukiye'ye bir hafta sonu gidip, bölgenin keşfedilmeyi bekleyen köşelerini ziyaret edebilir, şehir kalabalığından biraz olsun

uzaklaşabilirsiniz. İstanbul ile Maşukiye arası 129 km'dir. Bu bölgeye gelip de Kirazlı Yaylası'na çıkmadan gezinizi sonlandırmamanızı öneririz. Maşukiye Kirazlı Yaylası, büyük bir piknik alanıdır. Yaylada hem doyasıya piknik yapabilir hem de yaylanın sahip olduğu manzaranın tadını çıkarabilirsiniz. Manzaradan İzmit Körfezi ve Sapanca Gölü görülebilmektedir.

Kartepe Kayak Merkezi

Her mevsim farklı renkleriyle ziyaretçilerini büyüleyen Kartepe Kayak Merkezi, kış turizminde de büyük bir öneme sahiptir. Kocaeli'ye bağlı olan Kartepe, önemli bir kayak merkezi olup, İstanbul'a yakın olması sebebiyle de daha fazla ilgi odağı durumundadır. Uludağ'dan sonra en çok tercih edilen yerdir aynı zamanda.

Bir cennetin içinde, her mevsim eğlenceli vakitler geçireceğiniz Kartepe, kış aylarında da kayak merkezi olarak hizmet veriyor. Kartepe Kayak Merkezi'ne günübirlik geziler de yapabilirsiniz. İstanbul'a 115 kilometre uzaklıkta olması, hafta sonlarında da kısa bir tatil yapıp doyasıya eğlenmek isteyenlerin ilgisini görmektedir. Kartepe Kayak Merkezi'nde kayak hocalarından kayak dersleri alabilir ve kayak malzemelerinizi temin edebileceğiniz yerler bulabilirsiniz. Bölge kış turizmi açısından önemli bir yere sahip olduğu için konaklayabileceğiniz oteller ve tesisler bulabilirsiniz. Kartepe Kayak Merkezi'nin yanı sıra önemli kayak alanları arasında; Bingöl Yolçatı Kayak Merkezi, Palandöken Kayak Merkezi, Saklıkent Kayak Merkezi, Erciyes Kayak Merkezi ve Kartalkaya Kayak Merkezi de bulunmaktadır.

Maşukiye Aygır Deresi

Kocaeli'nin en gezilesi yerleri arasındaki Maşukiye Aygır Deresi, Kartepe'nin zirvesinde başlar. İçerisinde irili ufaklı su kaynakları, dereler ve pınar vardır. Her mevsim gelen ziyaretçilerini farklı renkleriyle ağırlayan Maşukiye tatilinize Aygır Deresi'ni mutlaka dâhil etmelisiniz. Derenin içinde bulunan Maşukiye Şelalesi görsel bir şövonun sunacak sizlere. Çevrede yapacağınız gezintiler size farklı güzellikler sunacak ve yeni keşifler yapmanın tadına varacaksınız. Geziniz sırasında acıktığınızı hissettiğiniz an Alabalık Vadisi boyunca sıralanmış olan alabalık lokantaları sizleri bekliyor olacak. Burada bulunan Vadi Restaurant güzel yemekler sunacak sizlere.

Âşıklar diyarı olarak bilinen bu bölgeyi ister bir hafta sonu ziyaret edin, isterseniz güzel ve huzurlu, uzun bir tatil yapmak için tercih edin. Bu arada Maşukiye'de günlerinizin tadını çıkarırken Kuzu Yaylası'nı da ziyaret etmeyi unutmayın.

Darıca Kalesi

Bizans döneminde Daritsion olarak anılırken daha eski tarihlerde Tararion Kalesi olarak bilindiği yazılı kaynaklarda mevcuttur. Önündeki iskeleyi koruma amaçlı bir karakol kalesi olarak yaptırılmış olan kale, Darıca ismini Osmanlıların bu yöreyi ele geçirmesiyle almıştır. Darıca Kalesi'nden Evliya Çelebi Seyahatname isimli kitabında da bahsetmiştir. Kocaeli gezinizde Darıca Kalesi'ni ziyaret ettiğiniz sırada keşifler yaparken kalenin sahile inen gizli yeraltı geçidini de göreceksiniz. Sadece bunla da kalmayacak dikkatinizi çeken ok detay olacak bu noktada.

Kocaeli'ne yolunuz düşerse Darıca Kalesi'ni, Kuzu Yaylası'nı, Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi'ni, Yuvacık Barajı'nı ve Darıca Hayvanat Bahçesi'ni de ziyaret edip, yeni güzelliklere, doğal ve tarihi değerlere şahit olabilirsiniz.

Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi

Kocaeli'nin Gebze ilçesine bağlı Eskihsar Köyü'nde bulunan Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi, tarihte önemli devlet adamlarını konuk ederken birçok önemli olaya da tanıklık etmiştir. I. Dünya Savaşı'nda bir süre karargah komutanına tahsis edilen bu ev, İsmet İnönü ve M. Kemal Atatürk bir süre konaklamıştır. Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi, Kültür Bakanlığı tarafından 1966 yılında kamulaştırılmıştır. 1884 yılında yaptırılan ev iki kaplı ahşap bir binadır ve taş temeller üzerine ahşap malzeme kullanılmıştır. Günümüzde Kocaeli Müzesi yönetiminde olan Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi, Osman Hamdi Bey'e ait eşyalar, kendisine ve ailesine ait fotoğraflar sergilenmektedir.

Eskihsar Kalesi

Kocaeli-Gebze sınırları içerisinde olan Eskihsar Kalesi, bölgenin tarihi kalıntılarından biridir. Bizans döneminden günümüze kalmıştır ve Eskihsar balıkçı köyünde bulunmaktadır. İstanbul fethedildikten sonra Fatih Sultan Mehmet'in askerlerini yerleştirdiği bu köyde şuan o askerlerin torunları yaşamaktadır.

Eskihsar Kalesi, hem tarihiyle hem de çevresindeki görülmeye değer yerlerle yıl içerisinde turistlere ev sahipliği yapmaktadır. Hemen sağında Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi var ve geziniz sırasında bu müzeyi de mutlaka görmelisiniz. Kalenin karşısında Eskihsar Topçular İskelesi, solunda ise marina vardır. Eskihsar Kalesi'nin hoş manzarasına şahit olmak için Kocaeli'ne günübirlik bir geziyle ziyaret edebilirsiniz. Bölgenin en görülesi yerleri arasındaki Bağırçanlı'yı, Kuzu Yaylası'nı ve Tahtalı Göleti'ni de ziyaret edebilirsiniz.

Kuzu Yaylası

Kocaeli'nin doğal güzelliklerine yakından şahit olmak istiyorsanız Kuzu Yaylası size bu güzellikler hakkında harika bilgiler verecektir.

Kartepe-Maşukiye'de bulunan Kuzu Yaylası, İstanbul'un karmaşasından uzakta sadece tertemiz havanın ve yeşilliklerin size eşlik ettiği bir yer. İstanbul'a yakın olmasından dolayı

da kısa tatiller için fazlasıyla tercih edilmektedir. Kuzu Yaylası'nda kamp da kurabilirsiniz. İsterseniz yaylaya yakın otelleri de tercih edebilirsiniz. Doğa yürüyüşleri için ise muhteşem bir alandır Kuzu Yaylası. Bir sessizliği vardır. Sessizliği bozan sadece kuşların mırıldandığı melodiler olacak. Buradan Sapanca Gölü de bir başka görünür üstelik. Manzaranın tüm güzelliği size selam verirken nereden nasıl başlayacağınıza karar veremezsiniz.

GEZİ / Kocaeli

Balıkayalar

Tabiat ananın sunmuş olduğu bir güzellik olan Balıkayalar, her mevsimin değiştirdiği renkleriyle yenilenir. 1994 yılında milli park ilan edilerek koruma altına alınmıştır bu bölge. Kocaeli'nin Gebze ilçesine bağlı olan Balıkayalar'a gidenler göletlerle, dere ve şelale karşısında her şeyi unuttur. Gölde yüzen kuğular, ördekler, kazlar arkadaşlık yapar size. Huzurun tam ortasına düştüğünüzü hissedersiniz. Şehrin kalabalığından ve stresinden uzaklaşmak istiyorsanız, doğayla iç içe yolculuğunuzu başlatabilirsiniz. Sevdiklerinizle birlikte zaman geçirebileceğiniz Balıkayalar'a, günübirlik piknik yapmak için de gidebilirsiniz. Siz keyifle piknik yaparken tertemiz havası size eşlik edecek. Kuzu Yaylası, Darıca Kalesi, Darıca Hayvanat Bahçesi bu bölgenin gezi alanlarındandır ve zamanınız olursa hepsine kesinlikle şahit olmalısınız.

Darıca Hayvanat Bahçesi

Boğaziçi Hayvanat Bahçesi ya da Darıca Kuş Cenneti olarak da adlandırılır. Türkiye'nin tek özel hayvanat bahçesidir. 200 bin metrekare alana sahiptir. İçerisinde 300 çeşit olmak üzere 3000 hayvan yaşıyor. Bunun dışında 500 çeşit de botanik bitki bulunuyor. Dünyanın farklı ülkelerinden gelen sürüngenler, memeli hayvanlar, kuşlar, balıklar tanışmak için sizleri bekliyor. Piton yılanı, timsahlar ve yeşil iguanalar parktaki sürüngenlerden birkaçı.

Aynı zamanda pek çok yeni kuşla da tanışabilirsiniz: Golilat Balıkçıl Kuşu, Gri Papağan, Beo, Buserus Rinoseros, Flamingo, Büyük Boynuzlu Gergedan, Cennet Turnası, Emu Deve Kuşu, Fare Şahini, Kaya Kartalı, Kelaynak, Nandu Güney Amerika Deve Kuşu, Penguen ve Puhu Baykuşu...

Kerpe Sarısı

Kandıra'ya 8 km mesafede yer alan Sarısı, Karadeniz'in ulaştığı bölgede bulunan 1 km uzunluğunda bir sahil şeridi. Yeşilin bin bir tonuyla bezenmiş eşsiz bir ormanın içerisinden geçerek ulaşabileceğiniz Sarısı, Karadeniz'in keşfedilmemiş güzelliklerinden biri. İsmi, Sarısı Deresi'nden alan bu doğal güzellik, genellikle kamp tutkunlarının vazgeçilmez adreslerinden biri aynı zamanda. Kamp dışında, balık tutmak ve güneşlenmek için de tercih edildiğini söyleyebiliriz.

Kerpe Babadağı

Babadağı, Kerpe'nin en yüksek noktası. Babadağı'nın deniz seviyesinden yüksekliği 400 m Kerpe gezinizde, Karadenizin kıyısındaki bu şirin tatil beldesini kuş bakışı izlemek isteyenler bu tepeye çıkmaktadır. Kerpe'ye 4 km mesafedeki bu tepede ayrıca Akçakoca Anıt Mezarını ziyaret edebilirsiniz.

Kocaeli Arkeoloji Müzesi

1967 yılında ziyarete açılan Kocaeli Arkeoloji Müzesi, arkeoloji ve etnografya olarak iki bölümden oluşmaktadır. Kocaeli ve çevresinde çıkan birçok eser müzede sergilenmektedir.

Kocaeli Mutfağı ve Lezzetleri

Marmara Bölgesi'nin doğusunda bulunan Kocaeli, kalabalık nüfusu ve gelişmiş yapısıyla oldukça önemli bir şehir. Yıllardır süregelen mutfak kültürünü kaybetmeyen Kocaeli'nin mutfağını merak edenler için Kocaeli yöresel yemekler listemiz sizlerle;

Cızlama

Sabah kahvaltılarının en sevilen lezzeti, içine ne sürülse yakışan lezzet cızlama, Kocaeli'nde de sık sık yapılan yöresel yemeklerden. Bazı yerlerde akıtma, bazı yerlerde ise krep olarak anılan hamur işinin aslında diğerlerinden çok fazla farkı yok. Genellikle sac üzerinde pişirilen cızlama, günün her saatinde tüketiliyor olsa da kahvaltı sofralarının baş tacı. İçerisine istediğiniz kahvaltılığ

koyduktan sonra sararak yiyebileceğiniz yemeği, tazecek demlenmiş bir çayla yemenizi tavsiye ederiz.

Ciğceli Kavurma

Kocaeli yöresel yemekler listemizde yerini alan bir diğer lezzetli yemek ise meşhur Ciğceli Kavurma. Pirinç pilavı ya da bulgur pilavı fark etmez, lokum gibi kuşbaşı etin pilavla buluştuğu enfes yemek, Kocaeli'deki et yemeklerinin baş tacı. Etin üzerine dökülen süt kaymağı da yemeğe farklı bir lezzet katıyor. Ciğceli olarak anılan bu kaymak aynı zamanda yemeğe de adını vermiş. Yanına bol köpüklü bir ayranın harika gideceğini düşündüğümüz yemeği mutlaka denemelisiniz.

Değirmendere Fındığı

Değirmendere topraklarında

günümüzden yaklaşık 150 yıl önce yetiştirilmeye başlanan değirmendere fındığı, Kocaeli'nin en sevdiği lezzetlerden. Günümüzde üreticilerinin sayısı oldukça azalsa da, Halidere ve Gölcük arasında yetiştirilmeye devam ediliyor.

Mancar Yemeği

Türkiye'nin farklı bölgelerinde kaldırık olarak da bilinen mancar ile yapılan bu lezzetli yöresel yemeğin yapımı biraz zahmetli. Taze taze toplanan mancarların, temizlendikten sonra iki saat suda yatırılması gerekiyor. Suda bekleyip iyice temizlendikten sonra sıcak suyun içinde haşlanan ot, isteğe göre soğanla birlikte kavrularak harika bir yemek halini alıyor. Bazen domates ve bulgur da eklenerek yapılıyor. Size de sadece yemeğin tadını çıkarmak kalıyor.

Dartı

Kocaeli'nin meşhur lezzetlerinden, bir çeşit sofraların yöresel sosu diyebileceğimiz Dartı, oldukça lezzetli bir yemek. Kaynatılan sütlerin üzerinde bulunan yağların ayrı bir tencerede biriktirilip, kavrulmasıyla yapılan yemek, bir süre piştikten sonra sarı rengini alıyor. Soğuma işleminden sonra dondurulan dartı, makarnadan keşkeğe pek çok yemeğin üzerine dökülerek lezzetli sos işlevini de görüyor.

Pişmaniye

Şehirlerarası yolculuklarda, dinlenme tesislerinden ya da yolunuz İzmit'ten geçtiğinde mutlaka karşılaştığınız meşhur lezzet pişmaniye, Türkiye'nin her yerine yayılmış harika bir lezzet. 1600'lü yıllarda İzmit ve çevresine yerleşen Ermeni ustaların elinden çıkan pişmaniye, yüzlerce yıldır sevilerek tüketiliyor. Sevdiklerinize ve kendinize birer paket hediye olarak, İzmit pişmaniyesinin tadını çıkarabilirsiniz.

Umaç Çorbası

Her yörenin kendine has, birbirinden lezzetli çorbaları bulunuyor. Kocaeli'nin meşhur umaç çorbası da bunlardan biri. Kocaeli dışında diğer yörelerde de sık sık yapılan çorba, ovmaç ya da oğmaç çorbası olarak da biliniyor. Un, tereyağı ve fındık kadar ufalanmış hamur parçalarından yapılan çorba, mis gibi kokusuyla tok insanın bile iştahını açıyor.

Yarımca Kirazi

Kırmızı meyvelerle arası iyi olanlardansanız, Yarımca'nın meşhur kirazı tam size göre. Napolyon kirazı olarak da bilinen Yarımca kirazı, büyük ve koyu renkli olmasıyla biliniyor. Oldukça tatlı olan kiraz, genellikle Körfez'de yetiştiriliyor. Kocaeli'de kurulan pek çok pazarda bulabileceğiniz Yarımca kirazını, derseniz yol üzerinde bulunan köy tezgâhlarından da satın alabilirsiniz.

Kandıra Yoğurdu

Kocaeli yöresel yemekler listemizde yer alan en değerli lezzetlerden olan Kandıra yoğurdu, Türkiye çapında

oldukça bilinen, meşhur bir yoğurt. Kandıra yoğurdunu diğer yoğurtlardan farklı kılan özelliği ise manda sütüyle yapılıyor olması. Manda sütü ve inek sütü karıştırılarak yapılan yoğurt, mis gibi kokusu ve kaymak gibi lezzetiyle, bir kez deneyenin hayran kaldığı yoğurt çeşitlerinden. Yolunuz Kandıra'ya düşerse mutlaka köy yapımı olanlarından denemelisiniz.

Kesme Çorbası

Bayram çorbası adıyla da bilinen bu lezzetli çorba, Kocaelilerin sık sık tükettiği lezzetler arasında yer alıyor. Nohut, un ve erişte gibi malzemelerin bir araya gelmesiyle yapılan yemek, özellikle akşam sofralarının vazgeçilmezi. Özellikle sünnet düğünlerinde yapıldığı için bayram çorbası denilen yemeğe, oğlan büyüten çorba da deniyor.

Öğre Tatlısı

Darı unu ve gül suyunun bir araya geldiği en güzel lezzetlerden biri olan öğre tatlısı, Kocaeli yöresel yemekler listemizde mutlaka yerini almalıydı. Oldukça kolay bir yapımı olan tatlı, tıpkı

muhallesi gibi sütle yapılıyor. Muhallebi usulüyle pişirildikten sonra gül suyu eklenerek soğuk olarak servis edilen tatlı, Kocaeli'nin en güzel tatlılarından desek yanlış olmaz.

Tavuklu Keşkek

Binlerce yıldır sofralarda yerini alan buğdayın en çok yakıştığı yemeklerden birisi de şüphesiz keşkek desek yanlış olmaz. Aşurelik buğdayla yapılan keşkek, tereyağı ve tiftiklenen haşlanmış tavuk parçaları eklenerek yapılıyor. Üzerine biberli sos dökülerek servis edilen keşkek, günün her öğününde yenebilecek oldukça faydalı ve hafif bir lezzet.

Türkiye A Milli Futbol Takımı, 2020 Avrupa Futbol Şampiyonası Elemeleri H Grubu 8. maçında deplasmanda Fransa ile 1-1 berabere kalırken karşılaşmaya damga vuran anlar 81. dakikada Kaan Ayhan'ın attığı gol sonrası yaşandı. A Milliler golü asker selamı ile kutladı. 📸 Fotoğraf: Emrah Yorulmaz /AA

FOTODEĞER

Berivan EDEBALI

**“DEĞER DERGİSİ İÇERİĞİ
VE ÇALIŞMALARIYLA BENİ
HEYECANLANDIRDI.”**

Ekim sayımızda, Türkiye’de reyting rekorları kıran, 8 yıl boyunca ekranlarda olan gündüz kuşağı dizisi ‘Unutma Beni’ adlı dizinin başrol oyuncularından Berivan Edebalı ile biraraya geldik. Edebalı ile tiyatro ve dizi oyunculuğuna nasıl başladığını, sinema projelerini, oyunculuğa yeni başlayacak gençlere önerilerini ve Değer dergisini konuştuk. *“Değer dergisinin çalışmalarını inceledikten sonra büyük bir heyecan duyduğumu ifade eden Berivan Edebalı, öğretici makalelerinizle birçok insanın hayatına dokunuyorsunuz.”* dedi. Değer dolu röportaj sizlerle...

RÖPORTAJ

Merhaba bize kendinizden bahseder misiniz?

1982 Ankara doğumluyum. Ankara Üniversitesi opera mezunuyum. Ankara'da yaşıyorum, ailemde Ankara'da yaşıyor. Bekârım. 2 defa evlendim. 6 yaşında bir tane kızım var. Kızım şu an ilkökul 1. sınıfa başlayacak. Rahmetli ablamın kızı var birlikte yaşıyoruz. Annem, ablamın kızı Bade, ben aynı evdeyiz. Kanser olup vefat eden ablamın kızı Havin'e de ben bakıyorum.

İlk oyunculuk deneyiminizi nerede yaşadınız?

Oyunculuk deneyimimi aslında normalde operada, konservatuvarda okurken zaten biz sahne dersleri alıyorduk. Ben 8 yaşında operanın çocuk korosuna girmiştim ve konservatuvar bitene kadar operadaydım. Opera ve okul şeklinde devam ediyordu. Dolayısıyla çocukluktan gelen bir sahne tecrübem vardı. Tabii ki opera üzerineydi. Orada da oyunculuk bizim için müzikal oyunculuk gibi bir şey oluyordu. Ankara Devlet Tiyatrosuna sonradan geçtim. Çünkü orada solo için operadan bir soprano arıyorlardı, davet ettiler. Burada bir yıl, bir sezon sürecektik oyunumuz oldu. O tarafa geçtim tiyatroya ama tiyatroya geçtikten sonra arada başka müzikaller başlayınca da kalmak durumundaydım. Hoşuma da gitti orası, operadan biraz daha geniş çaplı kababiliyorsun. Operada hani herkes biraz daha kendini sıkır, 'aman sesime bir şey olmasın aman sinek kaçtı ağzıma, acaba sesim sonsuza kadar kaybolacak mı?' gibi şeyler var. Ama tiyatrodan insan daha rahat daha gözlemci. Orada da ufak tefek sıkıntılar var her işte olduğu gibi ama devlet tiyatrosunda 6 sezon devam ettim.

Unutma beni dizisine nasıl başladınız?

"Unutma Beni" projesi başlamıştı o zaman orası da tesadüfen gelişti zaten. Teklif inanılmaz klasikti. Oyunda beni izlemişler. Samet abi var. Samet Bolat, kast direktörümüz izlemiş, biliyor, fil hafızası vardır onda. Unutmaz sizi 5 dakika görsün, ömür boyu unutmaz. O zamanlar "Bizim Evin Halleri" projesi vardı. Arkadaşım bizim evin hallerinde oynuyordu. O zamanlar buluşacağız, arkadaşımın bir yerlere gideceğiz. Beni buradan alabilir misin? dedim. 'Arabam yok setteyim,' dedi. Setten gidip onu aldığında, '5 dakika otur makyajımı sileyim,' dedi. Tamam dedim. Girdim içeri bütün kafalar bana çevrildi. Eyvah dedim. Çekime mi girdim ne yaptım diye. Tabii ben öylece kalakaldım. Bazen anlatırlar da hala gülerim. Yok canım falan diye hakikaten öyle oldu benimkisi. Tabii önden de bir info var tiyatrodan dolayı içeri girdiğimde "Unutma Beni" projesini konuşuyorlarmış. Bana bakıp şu tipi arıyoruz, bu tipi arıyoruz diyorlar. Beni görünce de birbirlerine bakıp, fısıfısı konuşmaya başladılar. Merhabalaştım. Ertesi gün arkadaşımın telefonumu almış yapımcı, sonra ulaştılar bana bir görüşmeye gelir misin diye? Deneme çekimi bile yapmadan sözleşmeyi imzaladık tak diye. Kafalarındaki Emine tipi ben kapıdan girince işte bu demişler. Klasik hikâye gibi duruyor ama hakikaten öyle oldu. O benim kismetimmiş demek ki, kısa yaz dönemi dizisi diye başladı önce. Nisan'da başladık çekimlere mayısta yayına girdi. Yazın tutarsa belki 3-4 ay devam eder diye düşünülüyordu. Çok umutlu değillerdi, Bizim Evin Halleri vardı çünkü. O dönemde bizim evin halleri final yaptı. Unutma Beni aldı başını gitti. İki sezon devam edecek dediler, bu sene final yaparız dediler, üç sezon devam edecek, böyle böyle biz 8 yıl devam ettik. Bizde bilmiyorduk 8 yıl devam edeceğini spontane gelişti. Kemikleşmiş bir seyirci oluşunca hani bizim seyirciler öyledir sevdi mi tam seviyorlar, nefret etti mi tam ediyorlar. Biz iyi kısmına denk geldik.

Sizce tiyatro mu yoksa dizi oyunculuğu mu daha zor?

Bu kişiden kişiye değişiyor, bir de zorluk kısmını da göreceli olarak ayırt ediyorum. Hakikaten görecelidir. Tiyatro daha zordur diyen tiyatrocudur, onu övüyordur. Dizi daha zor diyen insan televizyoncudur, onu övüyordur. Burada egolar çarpışır, gerçekten göreceli bir şey fakat ikisi apayrı bir kulvardır. Yani o ondan daha zor diyemem, ikisi de çok zor öncelikle onu söyleyeyim. Ben sevdiğim işi yaptığım için bana kolay. Zor gelse bile ben severek o zorluğu aşıyorum. Severek her zorluğu aştığımda mutlu oluyorum. Tiyatro, tabii ki anlık orada hata kabul etmiyor orada geri dönüş yok. Fakat dizide geri dönüş var keza sinemada da öyle. Sinema tabii bambaşka bir renk ama kamera önü oyunculuğu farklı bir heyecan yani kamera önü oyunculuğunu seçen biri artık o kameradan vazgeçemez kolay kolay. Vazgeçmez sevmese de o iş için yaratılmamıştır. Fakat tiyatro dediğim gibi o sahne çekici bir yer çok çekici bir yer yani sahneye çıktığınız anda seyirciyi görmüyorsunuz karanlıktan. Belki en ön sıradakileri görebilirsiniz ama tüm seyirciyi de o enerjiyle bir şekilde uyuşturuyorsunuz. Tanimadığınız insanlarla orada bir şekilde enerji uyumu yaşıyorsunuz düşük olduğunu ya da mutlu olduğunu, iyi olduğunu hissediyorsunuz.

Tiyatro böyle bir şey ve hissettikten sonra oyunu ona göre götürüyorsunuz. Seyircinin isteğine göre ve sizin de elbette isteğinize göre yani sahne üstünde his çarpışması diyor ben. Tiyatroda enerjilerin, hislerin bir araya sinerji kurup çarpışmasıyla çok güzel bir patlama yaşanıyor orada, seyircide oyuncuya onu yaşıyorsa alkışlayarak, oyuncu da bir sonraki oyunlarında level atlayarak devam ediyor. Bu iş aslında motivasyon işi ve his işi.

Unutma Beni Ankara'da çekilen bir diziydi. Hafta içi her gün yayınlanan bir dizide olmak zor olmadı mı?

Günlük dizi işi deli işidir. Bunun tek açıklaması herkes tercih etmez günlük diziyi tercih etmemelerinin birçok nedeni var ama en baştaki temel nedenleri şudur; ilk başta prodüksiyon her zaman çok zengin değildir. İstisnalar tabii çıkar ama bunu neden söylüyorum günlük dizide hamal gibisinizdir. Kıyafetlerinizi kendiniz götürürsünüz, yeri gelir makyajınızı kendiniz yaparsınız ve burada sürümden kazanırsınız. Tencere yemeği gibidir günlük dizi. Yapımcı daha çok kazanır ticari yönden bakarsak, kaşesi düşüktür bir oyuncu için ama şöyle de bir şey var; günlük dizide konular çok hızlı ilerlediği için çok fazla duygu

değişimleri yaşanıyor. Seyirci içinde bu böyle bir günde on bölüm iç içe çekiliyor. Stoklu çekilir günlük dizi bu yüzden de çok fazla duygu karmaşası yaşarsınız ama bu karmaşıklıkla oyunculuğunuz bence daha üst seviyeye çıkıyor. Neden? Çünkü 10 bölüm iç içe çekiyoruz.

Mesela; bu röportaj yaptığımız yerdeki 10 bölüm içinde geçen bu mekânın hepsini çekiyoruz. 10 bölümün hepsinde kıyafet değiştiriyorum, geliyorum ağladığım sahneyi çekiyorum. Kıyafet değiştiriyorum, geliyorum mutlu olduğum sahne de kıyafet değiştiriyorum, geliyorum kavgaya ettiğim sahne vs. Hani sürekli bir duygu karmaşası, aynı günde yaşıyorsunuz bunu. Sonra mekân değiştiriyorsunuz, gidiyorsunuz orada da yine 10 bölüm iç içe tüm mekânlarını, her şeyi iç içe çektiğiniz için tabii biraz dezavantaj olarak geri dönüyor. Hani karışımalar yaşıyorsunuz, iç dünyanız gerçekten dalgalı dalgalı oluyor. Çok konuşmak istemiyorsunuz hiç kimseyle, biraz dinlenmek istiyorsunuz ama oyunculukta bu arada level atlıyor git gide.

Farkında olmadan haftalık diziler yapıldı. Tabii ki ülkemizde bir aralar bununla ilgili

birçok konuşmalar ve toplantılar yapıldı. Çok uzun çalışma saatleri var, haftalık diziler sinema tadında çekiliyor ama genel olarak bu sıkıntıların olmadığını varsayarsak haftalık dizi ile günlük dizi arasında dağlar kadar fark vardır. Günlük dizi deli işidir ama bu işi çok seven için gerçekten biçilmiş kaftandır. Yani ben sette haftanın 6 gününü harcayabilirim, feda edebilirim. Sosyal olarak yaşamaya razıyım. Yeter ki ben kamera önünde olayım, o setin havasını tadayım diyorsa bir oyuncu günlük diziyi tercih edebilir.

Hiç pes ettiğiniz, geri çekilmek istediğiniz bir dönem oldu mu?

Özel hayatımda pes ettiğim zamanlar oldu ama burada pes ettiğim zamanlar hiçbir zaman olmadı. Sadece bazen *acaba kötüye mi gidiyorum?* gibi şeyleri düşündüm çünkü bazı sahneler vardır istediğiniz kadar iyi oyuncu olun 8 yıl bir karakteri oynuyorsunuz. Siz 8 yılda değiştiriyorsunuz. Kendiniz, gerçek kişiliğiniz de değişiyor. Ben geçen yıl ki halimden çok daha farklıyım. O zaman daha kontrolsüz davrandığım şeyleri daha kontrol altına aldım ve gelecek yılda da şuan ki halimi hiç beğenmeyeceğim. Ama orada da böyle bir şey var. Sürekli karakter bir döngüde sürekli değişiyor, büyüyor. Dizinin başlarında Emine çok tatlı bir kızdı. Tabii dizi boyunca hep iyi bir kızdı ama sonra acılar çekti. Acılarıyla kavruldu, pişti, büyüdü, olgunlaştı. Delirdiği, komik olduğu anlar oldu. O yüzden çok fazla zengin içerikli sahne yazıyor senaristler ve öyle olduğunda da bazen size sanki hiç uymayan bir şeyler yazdığını düşünüyorsunuz. Ama uymadığını o an değil de şey düşünüyorsunuz: *"Ben acaba artık iyi bir oyuncu değil miyim, kötüye mi gidiyorum?"* dediğim anlar oldu. Ama genel olarak pes ettiğim bir an olmadı. Bezdiğim anlar oldu ama çalışmaktan değil, insanlardan. 8 yılda takdir edersiniz ki, birçok iş arkadaşım oldu orada bezdiğim anlar oldu. O da olsun o kadar.

Dizi özellikle Ankara'da çok izleniyordu. Sokağa çıktığınızda nelerle karşılaşıyordunuz?

Bizim izleyici kitlemiz halktan insanlar gibi klasik bir şeyler söylemek istemiyorum ama hakikaten biz öyle ünlü, star dediklerinden değiliz. Bilmiyorum kendini öyle görenler vardır. Ama ben öyle değilim. Genel anlamda da öyle ama sizi bir yerden tanıyorum ama nereden diyorlar. Tabii ben de oyuncuyum demiyorum. "Siz bir yerde oynadınız mı?" diye soruyorlar. İşte o zaman "Evet, oynadım." diyorum. O yüzden halkta "Canım Kızım." diye sarılırdı zaten.

Genelde teyzeler, anneler, genç kızlar yarım gün öğlenci olanlar, sabahçı olanlar ya da vardiyalı çalışanların bizi bu kadar çok izleyeceklerini tahmin etmezdim. Mesela; bir doktorun, profesörün bizim diziyi izleyebileceğini hiç düşünmüyordum. Aşağıladığımdan değil ama şöyle bir şey var yani bir adam oturup günlük diziyi gündüz saat 3'te yayınlanıyor. Mesai saatinde yayınlanan bir dizi dolayısıyla hiçbir şekilde tam gün çalışanların hiçbir diziyi kolay kolay seyrederiz. 8 yılda bir kere denk gelir o da hamilelik iznidir, düşmüştür, bacağına kırmıştır, evde yatmıştır 2 ay boyunca oradan gözüne çarpmıştır belki. Ya da hani bir profesör bir gün muayeneye gittim adam dedi ki, ben sizi diziden tanıyorum. Adamın profesörlüğünden acaba şüphe etsem mi etmesem mi, neden bizim diziyi izliyor? dedim kendi kendime. Adam bir ara çok rahatsızlanmış ve baypas ameliyatı olmuş. Tam üç ay boyunca bizim diziyi izlediğini söyledi. Ama 'izlemek zorunda kaldım annem ve eşimde izliyordu.' dedi. Böyle izleyenler de var istisnai diyemeyeceğim çünkü baya baya görenler de var, yani 8 yılda bir kere gözü çarpmış oradan biliyorum gözüm çarpmıştı. 'Yalan rüzgârı gibi uzun bir dizi vardı ya o sizindi değil mi?' deyip bilenler de var. Yani şöyle bir şey var diziyi bilen tam biliyor bilmeyen hiç bilmiyor. Arada da şöyle bir gözü çarpıp nereden tanıyorum, çıkaramadım diyen insanlarla dolu. Ama halk bizi artık kendisi gibi görüyordu çünkü; bizim kıyafetlerimiz, konuşmalarımız dizideki dilimiz, senaryodaki dilimiz, karakterlerimiz, her şeyimiz halktan olan şeylerdi. Senaryoyu çok fazla eleştiren de vardı. Damadıyla gitmiş, bilmem bizim dizide de onlar vardı şeklinde eleştiriyorlar ama halkın ta içinde vardı bunlar. Dolayısıyla bunu da seviyorlardı. Çünkü evet bu benim başıma gelmişti deyip izliyor ya da kocası aldatmış acı çekiyor. İşte

onun acısını Emine ile dindirmeye çalışıyor. Bak "Emine ne güzel güçlü duruyor, ben de güçlü durayım." Ya da işte diyor ki adam "Şerif ne güzel sahip çıkıyor, ben de karıma sahip çıkayım." diyebilir. Böyle örnek aldıkları şeyler de var, ibretlik olan olaylar da çok fazla vardı.

Senaryonun kötü olduğuna inanların da aslında içten içe ülkede, şehirde, doğuda, batıda bu olayların olabileceğini bildiklerini biliyorum. Ayrıca dizinin kemikleşmiş bir seyircisi vardı, böyle bir kitle vardı, şanslıydık onlar bizi ayakta tuttu. Yeni doğan bir nesil vardı 2008'de. 2016'da büyümüşü ama diziyi sonradan katılmış, izlemiş. Mesela; öyle bir kitlemiz de vardı. Aslında iki nesile biz hitap ettik. Biz de orada büyüdük. O yüzden güzel bir izleyicisi vardı. Hakikaten de unutulmadı.

Çok izleyenler için diyorum, çok meşhur bir dizi değildi bana göre. Ama kendi çapında meşhurdur. Özellikle Ankara dışında da meşhurdur. Doğu Karadeniz'de, İran'da ülke sınırlarını da aşıyordu. Komşu ülkelerde de izleniyordu. Tabii bunlar bizleri çok mutlu eden şeylerdi. Ankara'da da, Ankara seyircisi seviyor. Zaten Ankara'yı görmek hoşlarına gidiyor. Aitlik duygusu benim Ankara'm burada da bu güzel dizi var. Bizim gittiğimiz kafeye gitmişler, bizim yürüdüğümüz sokakta yürümüşler, burası bilmem kimlerin oturduğu sokak gibi öyle güzel avantajları vardı. Bizim dizi sevimli bir şekilde başladı. Tabii ki aşk entrika vb. bir sürü üçgen var ama sevimli bir dizi, mazbut bir dizi, insanların sahte görmediği samimi ve tatlı bir diziydi.

Oynadığınız rolün size benzeyen yönleri var mı?

Diziyi başladığımda bu karakterin analizlerini okurken Emine ev kızıydı. Pot kıran, sevgi dolu, saf ve aşırı derecede iyi niyetli, lafını esirgemeyen tam bir komşu kızıydı. Fakat zaman geçtikçe ya karakter size benzermiş ya da siz karaktere benzermişsiniz. Karakter bana benzedi. Karakter Emine'den çıktı bana dönmeye başladı. Fakat Emine'nin bana benzemeyen yönleri de oluşmaya başladı. Başta senaristlerin kafasında oluşan Emine'yi ben bambaşka yere çektim, bunu bilerek yapmadım aslında. Senaristlerin başta görmediği Emine zamanla açıldı. O saf, sevgi dolu Emine benim de doğaçlamam ile bambaşka biri oldu. Belki senaristler bunu yazarken fark etmedi belki de farkındalardı bilemiyorum. Emine, başta komşu kızıydı sonunda değişti ama dizide kötü olmayan tek karakterdi.

"ÖZEL HAYATIMDA PES
ETTİĞİM ZAMANLAR OLDU
AMA BURADA PES ETTİĞİM
ZAMANLAR HİÇBİR ZAMAN
OLMADI."

Bir oyuncu rolüne nasıl hazırlanır? Canlandıracağın bir karakter için ön hazırlık yapıyor musun? O süreci biraz anlatabilir misin bize?

Kamera önü oyunculuğu için söylüyorsanız, bir role ilk defa başlayacaksanız, karakteri iyi anlamak gerekiyor, iyice bir okumak gerekiyor. Oraya yazarlar işte *Emine'nin annesi onu küçükken terk etmiş, Emine 27 yaşında bir genç kızdır. Tek başına yaşıyor, babası vefat etmiş, annesi başka birisiyle evlidir. Çocukluğundan beri görüşmüyor* gibi tüm detaylar bellidir. Kızın küçükken terkedilmiş hissi her zaman kullanılan travma olayı vardır. Bunu her zaman kullanır. Bunlar aslında kendi kafanızın içinde karakteri ne kadar sevdiğiniz ile ne kadar kabullendiğiniz ile ilgili. İşlerini ciddiye alsınlar diye. Çok da fazla ciddiye alınca da egoya dönüşmemeli. Ego kontrolsüz bir güce dönüşebilir. En büyük zarar kendisine zarar vermesidir. Bu da iş bulma imkânını da azaltır. Buna dikkat edilmelidir. Mesela; benim için oyunculuk harika bir meslek ben oyunculuğu çok seviyorum. Bana göre en iyi meslek bu.

Sinema ve dizi furasında daha çok görselliğe yer veriliyor. Türk seyircisinin kalite anlayışını değiştirdiğini düşünüyor musunuz?

Sinemanın kalitesi insanların kalitesi değiştiği için değişti zaten. Eskiden işi gerçekten

iyi bilen üstatlar vardı. Onların eğittiği çıraklarla günümüzde temel yapısını barındıran yönetmenler veya sinemayı gerçekten benimseyenler var. Onun dışında artık çoluk çocuk, belki çoluk çocuk amiyane bir tabir olacak ama maalesef öyle. Teknoloji ilerledikçe insanlar yeni bir şeyler denemeye çalışıyor. Aslında bu hem iyi bir şey hem de kötü bir şey. Çünkü sinema öyle bir şey ki, her şeyi kaldırabilecek bir yapısı yok. Yani yaratıcılık hat safhadadır. Ama bunu içinde yapabilirsiniz, dışarıdan ya da başka bir yerden monte etmeye çalışırsanız sinemayı ya yok edersiniz ya da siz yok olursunuz.

Önceden kalite yoktu. Artık kalite ve çita biraz daha yükseldi. Gençler artık

gerçekten kaliteli kısa filmler çekiyorlar. Gerçekten iyi iş yapan üç dört yönetmen var. Diğer bir konu ise eskiden bu sektörde çok fazla insan yoktu. Çok fazla kişinin olduğu yerde kalite her zaman düşmüştür. İşveren tercihim çok fazla diye düşünüyor fazla kişinin olduğu yerde. Mesela; kişinin sosyal medya hesaplarındaki takipçilerine göre oyuncu seçiyor, parasını verip yayınlatıyor ancak işin kalitesi ve mayası tutmuyor, sonuç itibarı ile kalite düşüyor. Eskiden insanlar oturur dizi saati beklerdi, misafirlikleri iptal ederlerdi. Şimdi insanlar internetten izliyorlar bu yönüyle televizyon patlamıştır diyebilirim.

Kim Bir Milyon İster? yarışmasında sizi görünce eminim birçok kişi şaşırmıştır. Birden bire Unutma Beni dizisinde oynayan Emine yarışmada diye. Yarışmaya katılma fikri nasıl oluştu? Orada neler hissettiniz?

Ben arkadaşım aracılığı ile katıldım. 'Hani insanlar özlemişlerdir seni' dedi. ve ben de bu şekilde katıldım. Hani bazı oyuncular kabul etmezler, ben dizi oyuncusuyum diye, benim çılgın bir yanımdır. Bu konuda asla egom yoktur, hani dizi oyuncusuyum ben katılmam falan diye düşünmem ve katıldım da. Yarışmadan sonra çok güzel geri dönüşler aldık, beni tebrik ederler falan diye düşünüyordum ama bunun ötesinde çok güzel geri dönüşler aldım. Haberler yapıldı. Gerçekten şaşırdım geri dönüşlere. Bilimsel anlamda ve genel kültür alanında kendime güveniyordum aslında, çok berbat bir yerde soruyu bilemedim. Güzel bir ortamdı kalkmak istemedim.

İleriye dönük projeleriniz var mı?

Yakında projelerimiz olacak. Hâlihazırda gelen üç tane sinema projesi var. Bunlardan biri Karadeniz’de, Ordu’da başladı. Güzel bir hikâye, yönetmeni Emrah Saltık, iyi bir yönetmendir. Bana projeyi getirdi okudum, hoşuma gitti. Filmin adı “Randıman.” Sloganı “Çifte Kavrulmuş Aşk” diye geçiyor. Yerel bir aşk hikâyesi aslında, İstanbul’dan Ordu’ya uzanan bir hikâye.

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğümüzün aylık yayını Değer dergisi. Kurumumuz Türkiye’deki ceza infaz kurumlarında personel ve hükümlü tutuklulara her ay dergimizi gönderiyor. Hatta Türkiye’de birçok kuruma gönderilen bir dergi. Sizin bu konuda yorumlarınızı alabilir miyiz?

Ülkedeki hukukun, adaletin ya da işleyişin insanları tedirgin edici yönü vardır ya, bunu yerle bir eden bir dergi. Çünkü orada sanatta var. Dergiye sadece 5 dakika göz attığımda bile bunu fark ettim. Sanat var içinde en temelinde. Hani Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü’nün çıkarmış olduğu dergide ne olur? diye düşünüyor insan. Hukuki meseleler, oradaki pürüzler falan diye düşünür. Teorik şeyler. Ancak bu dergide ceza infaz kurumundaki insanlara sistematik olarak güzel yer verilmiş. Onların yazmış olduğu bir dörtlük, bir paragraf bana umut vadetti. Bunu büyük bir heyecanla üst segmentte yayımlıyor olmanız beni heyecanlandırdı. Hani yerel bir şey değil bu. Çok üst segmentte bir şey bu. Sanat var, edebiyat var, yerel konular var. Şehirlere gidilmiş, Türkiye gezilmiş. Profesör bir hoca ile sohbet edilmiş, onunla da her telden konuşulmuş. Güncel olaylara değinilmiş. Bunlar gerçekten her yerde olmayan güzel şeyler bir dergi için. Tebrik ediyorum.

Ceza infaz kurumlarında da tiyatro gösterileri, söyleşiler ve konferanslar düzenleniyor. Sizi bir gün ceza infaz kurumumuza söyleşiye davet etsek ne dersiniz?

Seve seve gelirim. Umarım onlara layık olabilirim.

Personelimize ve hükümlü-tutuklulara bir mesajınız var mı?

Personelinize çok selamlar gönderiyorum. Zorlu görevlerinde başarılar diliyorum. Hükümlü-tutuklulara da Allah kurtarsın diyor, selamlar gönderiyorum.

Meltem YAMAKOĞLU

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Eğitim Merkezleri ve Planlama Bürosu, Psikolog

DEĞER

PSİKOLOJİ

Kabullenmeye Dair

BAZI İNSANLARIN DÜŞÜNCESİZ OLMASINI YA DA BİRLİKTE VAKİT GEÇİRMEK ZORUNDA OLDUĞUMUZ KİŞİLERİN HOŞUMUZA GİTMİYEN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİ DEĞİŞTİREMEYİZ. ANCAK BU DURUMLARDA DEĞİŞTİREBİLECEĞİMİZ BİR ŞEY VAR; TEPKİLERİMİZ.

Yağmurun yağmasını engelleyebilir misiniz? Ya da bundan sonra herkesin her zaman adil olmasını sağlayabilir misiniz? Hayatta değiştirilemeyecek şeyler vardır ve biz ne yaparsak yapalım oldukları haliyle var olmaya devam edeceklerdir. Bazı insanların düşüncesiz olması ya da birilerinin bize göre mantıksız davranması gibi durumlar değiştiremeyeceğimiz varoluş halleridir. Günlük hayatın içinde bizi öfkeliendiren, sıkıntıya düşüren, üzen, hoşumuza gitmeyen birçok durumla karşılaşabiliriz. Bu durumların bir kısmını emek vererek, sevgi, saygı ve anlayış göstererek değiştirmek, dönüştürmek elbette mümkün. Ancak bazen öyle durumlarla karşılaşırız ki, değiştiremeyiz. Değiştirebileceğimiz şeyler için mücadele etmek hayatı daha anlamlı kılar ancak değiştiremeyeceklerimizi kabul edip yola devam edebilmek çok daha büyük bir mücadele gerektirir. Evet, bazı insanların düşüncesiz olmasını ya da birlikte vakit

geçirmek zorunda olduğumuz kişilerin hoşumuza gitmeyen kişilik özelliklerini değiştiremeyiz. Ancak bu durumlarda değiştirebileceğimiz bir şey var; tepkilerimiz. Gereksiz yere öfkeye kapılıp kendimize ya da bir başkasına zarar vermeyi değiştirebiliriz. Diğerlerinin bizi strese sokması durumunda stresle baş edebilmeyi öğrenebiliriz ya da ortamımızı değiştirebiliriz. Kabullenme becerisini kazanmak ruhsal ve dolayısıyla fiziksel sağlığımızı, iyi oluşumuzu zenginleştiren bir etki yaratmaktadır.

Kabullenmekten bahsettiğimizde oldukça zor bir şeyden bahsettiğimizin farkındayım. Kendini kabul etmek; yaşamı, yapabildiklerimizi, yapamadıklarımızı, engellerimizi kabullenebilmek her zaman zorlu bir süreçtir.

Bir öyküyle kabullenmek dediğimizde neye işaret ettiğimizi anlatmaya çalışalım;

"Her ne ise o."

Bir Sufi, evinden ayrılmış ve bir süre sonra geri dönmüş. Geri döndüğünde oğlunun öldüğünü öğrenmiş. Cenazeyi alan komşuları az önce evden ayrılmışlar. Sufi ciğerinin yandığını hissetmiş. Oğlunun ölüm haberi bir hançer gibi yüreğine saplanmış. Kendisine haber verilmemesine çok öfkelenip hızlı bir şekilde cenaze alayına doğru koşmuş. Tabutun hemen yanında Sufi'nin üstadı yürüyormuş. Hemen üstadının yanına gitmiş. Çok üzüntülüymüş. Üstadına: *"Ne olur bana bir şeyler söyleyin efendim. Lütfen bana teselli olacağım bir şeyler fısıldayın. Acıdan delirmek üzereyim"* demiş. Üstadı *"Neden kelimeler? Neden teselli cümleleri istiyorsun? Gerçeğin kendisini gör. Ondan daha büyük bir teselli yoktur"* demiş. Bu sözlerin ardından tabutun kapağını kaldırmış. *"İşte bak! Ne olduğunu gör!"* Sufi oğlunun cansız bedenine bakmış, bakmış, bakmış. İlk önce gözyaşları dinmiş. Bakmaya devam ederken içini tanımsız bir kavrayış kaplamış. *"Her ne ise o."* Bu durum için ağlamanın ya da kahkaha atmanın bir anlamı yok! Eğer yaşam gerçek ise ölüm de gerçektir. Bunu inkar etmenin, kabul etmemenin hiçbir faydası yoktu ki? *"Her ne ise o."* Var olanın aksini istemek, arzulamak mutsuzluk üretmekten başka bir işe yaramaz ki!

İnsan kimi zaman var olanı kabullenmek istemez. Bütün bu kabullenmeme çabaları onu hep mutsuzluğa, karamsarlığa, çaresizliğe sürükler. Önündeki, yanındaki *"Her ne ise o."* Sana düşen görev sadece kabul et. Zarar ettin, iflas ettin. Sadece kabul et. Yorum yapma. *"Şöyle olsaydı zarar etmezdim."* deme. Çünkü düşünce sadece sana acı verir. Yorum yapma. *"Her ne ise o."*

Kabullenme, teslim olma ya da pes etme demek değildir. Kabullenme, değiştiremeyeceğimiz ve bizi rahatsız eden düşünce, duygu ya da durumlarla başa çıkabilmemiz için alternatif bir yoldur. **Kabullenmekten bahsederken, hissettiklerimizi ya da yaşadıklarımızı reddetmekten bahsetmiyorum.** Hissettiklerimiz ve yaşadıklarımıza yaklaşmayı kastediyorum. Diyelim ki ciddi bir rahatsızlığa yakalandım. Rahatsızlanmamış gibi davranmaya devam etmek ya da *'daha kalın giyinseydim üşütmezdim'*, *'düzenli spor yapsaydım belim ağrımazdı'* gibi keşke cümleleri kurmak yerine, *'evet rahatsızlandım ve şimdi iyileşmek için neler yapacağım'* diye düşünerek kabullenmekten bahsediyorum.

BİRÇOK PSİKOLOJİK RAHATSIZLIKTAKİ, İNSANLAR KABULLENMEKTE ZORLANDIKLARI DÜŞÜNCELER VEYA DUYGULAR İLE KARŞI KARŞIYA KALMAKTADIR. DÜŞÜNCE VE DUYGULAR GİBİ İÇSEL YAŞANTILAR DIŞINDA, FİZİKSEL HASTALIKLAR, MADDİ ZORLUKLAR, İŞ YA DA AİLE YAŞAMINDAKİ SORUNLAR DA KABULLENMESİ GÜÇ STRES KAYNAKLARI HALİNE GELEBİLMEKTEDİR.

İnsanlar çoğu kez duygular, düşünceler ve diğer stres kaynaklarının verdiği rahatsızlıktan

kurtulmanın tek yolunun, onları ortadan kaldırmak olduğunu düşünür. Ne yazık ki, bu stres kaynaklarının birçoğu insanların kendi kontrolünde olmayan koşullar nedeniyle ortaya çıkmaktadır.

Düşünceleri veya duyguları yok etmek mümkün değildir. Dahası bunları bastırmaya ya da reddetmeye çalışmak, uzun vadede daha fazla zarara neden olmaktadır.

Farkındalık, üzüntü, kaygı, endişeler, korkulardan kaçınmak yerine onlara yaklaşabilmeyi ve kabullenmeyi içerir. Kabullenmek, hoş gitmeyen şeyleri beğenmek ya da herşeye karşı pasif bir tutum takınmak anlamına gelmez. Kabullenmenin anlamı, rahatsızlık verseler de, hoş gitmeyen olaylara, kişilere, durumlara ve duygulara yer açmak ve bunlarla uzlaşabilmektir.

Kabullenme becerisi terapi içerisinde çeşitli alıştırmalar ve yöntemlerle öğrenilebilmektedir.

**İnsan kısmı bir misafirhane,
Her sabah yeni birisi gelir.
Bir sevinç, bir bunalım, bir zalimlik,
Aniden farkına varmak bir şeyin,
Hepsi beklenmedik misafir.
Hepsini karşılayıp eyle!
Evini vahşetle süpürüp,
Bütün mobilyalarını boşaltan
Bir kederler kalabalığı bile gelse.
Her geleni alınının ağıyla misafir et.
Olur ki yeni bir zevk getirmek için
Boşalttılar evini.
Karanlık düşünce, utanç ve garez,
Hepsini gülererek karşıla kapıda
Ve buyur et içeri.
Minnettar ol her gelene
Kim gelirse gelsin.
Çünkü bunların her birisi
Öte taraftan bir kılavuz
Olarak gönderildi.**

Mesnevi 5. cilt- 3676: Çeviren: Vehbi Taşar. Coleman Barks "Essential Rumi"

İyilik, Adalet, Ahlak gibi Erdemler ve Bebekler ile Çocuklar

Eylül sayımızda Yale Üniversitesinde (ABD) Çocuk Bilişsel Kavrama Merkezinde Yale Üniversitesi psikoloğu olan Karen Wynn ve psikoloji profesörü olan Paul Bloom'un yürüttükleri deneysel bir çalışma hakkında bilgi verilmişti. Bu sayımızda iyilik, adalet, ahlak gibi erdemlerle ilgili bebekler ve çocuklarla gerçekleştirilen diğer deneyler ve deney sonucunda; iyilik, adalet, ahlak gibi özelliklerimizin genetik olup olmadığıyla ilgili elde edilen bulgular paylaşılmalı çalışılacaktır.

Deney 1 Eylül sayımızda verilmiştir. Özetle; birinci deneyde kukla gösterisi 0-04 yaş arası bebeklere izletilmişti. Kutuyu açmaya çalışan kuklaya yardım eden ve kutuyu açmasını engelleyen 2 kukla daha gösteride yer alıyor. Deneye katılan bebeklerin %75'i kutuyu açmaya yardım eden (iyi) kuklayı seçmişti. Bebekler hiçbir öğretinin baskısı altında olmadan, hiçbir deneysel çıkarımda bulunmadan iyi olanı seçmiş ve bilim insanlarına iyilik, yardımseverlik gibi değerlere doğuştan sahip olabileceğimiz fikrini vermişti.

Deney 2 (03-06 yaş)

Bu deneyde 03-06 yaş aralığında olan çocuklara bir kukla gösterisi izletiliyor. Gösteride üç kukla bulunmakta. Üç kukla top ile oyun oynuyor. Kuklalardan biri topu alıp kaçıyor. Daha sonra bu kötü kukla kutuyu açmaya çalışıyor. Bir kukla, kötü kuklanın kutuyu açmasına yardım ediyor. Diğer bir kukla ise kötü kuklanın kutuyu açmasına engel oluyor. Çocuklara kutuyu açmaya yardım eden ve engel olan kuklalar gösterildiğinde çocukların %81 gibi büyük bir çoğunluğu kötü kuklanın kutuyu açmasını engelleyen kuklayı seçtikleri görülüyor. **Bilim insanları bu sonuca bakarak çocukların kötü kuklanın cezalandırılmasını istedikleri sonucuna varıyorlar.** Bu deney ve sonuçlarında gözlemlenen çocuk davranışları incelendiğinde bazı çıkarımlarda bulunulmuş. **Çocuklar çok basit düzeyde de olsa adalet duygusuyla dünyaya geliyorlar.**

İyi ile kötü olanı ayırt edebilmek ve doğru olanı seçmeye çalışmak yani elindekini bölüştürmek yaşamsal bir güdü gibi karşımıza çıkıyor. İyi olanın ödüllendirilmesinin ve kötü olanın cezalandırılmasının istenmesi en temel isteklerimiz gibi görünüyor. Ayrıca iyi ve kötü davranışların bir kısmının

bile olsa evrenselliğini kanıtlayan bu çalışma ile çocuklara bakış açımız oldukça gelişmekte. Pasif bir bilinç yerine seçim yapabilen ve değerlendirmelerde bulunabilen insanlar olarak değerlendirilebiliyor.

Deney 3 (03-06 yaş)

Bu deneyde 03-06 yaş aralığında olan çocuklara bir kukla gösterisi izletiliyor ve çocuklardan kuklalar arasında seçim yapmaları iste-

niyor. Çocuklara seçmesi için iki farklı kraker sunuluyor. Çocuk sevdiği krakeri seçiyor. Daha sonra iki kukla geliyor. Kuklalardan biri çocuğun sevdiği, seçtiği krakeri seçiyor ve yiyor. Diğer kukla çocuğun tercih etmediği krakeri seçiyor ve yiyor. Çocuğun sevmediği krakeri yiyen kukla bir kutuyu açmaya çalışıyor. Üçüncü kukla bu kuklanın kutuyu açmasına yardım ediyor. Gösteriye katılan dördüncü kukla ise kutunun açılmasına engel

oluyor. Gösteri sona erdiğinde çocuğa üçüncü (kutuyu açmaya yardım eden kukla) ve dördüncü kukla (kutunun açılmasını engelleyen kukla) gösteriliyor ve seçim yapması isteniyor. Çocuk hangi kuklayı seçiyor dersiniz? **Çocuk kutunun açılmasını engelleyen kuklayı seçiyor. Peki ama neden?** Deney 1'de kutunun açılmasına yardım eden kuklayı "iyi" olarak algılayan çocuk neden bu deneyde aynı şekilde karar vermiyor? Çocuk kutunun açılmasını engelleyen kuklayı seçiyor çünkü kutuyu açmaya çalışan kukla çocuğun sevmediği krakeri seçmişti. Çocuk kendi sevmediği krakeri seçen kuklanın cezalandırılmasını istiyor. Bu bulgu gerçekten çok ilginç görünüyor. Uzmanlar bu deney sonucuna göre çocuklarda "biz ve diğerleri", "bizim sevdiklerimizi sevenler ve diğerleri", "bize benzeyenler ve diğerleri" gibi görüşlerin oluştuğunu vurguluyorlar. Hatta bilim insanları bunu genelleyip hemşericilik, ırkçılık, cinsiyetçilik gibi özellikler bakımından ayrımcılık yapabilecek donanımla dünyaya geldiğimizi iddia ediyorlar. Deneye katılan çocukların %87'si bu seçimde bulunuyor. Çalışmayı yürüten uzmanlara göre; **bu deney çocukların ön yargılı olduğunu, kendilerine benzer olanları tercih etme eğiliminde olduğunu gösteriyor.**

Deney 4 (04-06 yaş)

Deneyde dama tahtası kullanılıyor. Dama tahtası iki eşit bölüme ayrılı-

yor. İlk bölümde iki dama pulu var. Çocuğa bu pulların şeker almak için kullanılabileceği söyleniyor. İlk uygulamada iki pul çocuğun bölümüne iki pul da diğer bölüme konuluyor. Eğer bunu seçerse iki pul kazanacağı ve karşı tarafın (kendisinden sonra gelecek diğer çocuğun) da iki pul kazanacağı söyleniyor. İkinci uygulamada çocuğun bölümüne bir pul konuluyor ve eğer bunu seçerse kendisinin bir pul kazanacağı ancak kendisinden sonra gelecek diğer çocuğun hiç pul kazanamayacağı söyleniyor. Çocuktan bir tercih yapması isteniyor. Deneye katılan çocukların büyük bir çoğunluğu bir pul olan seçeneği tercih ediyor ve kendilerinden sonra gelecek çocuğun pul/şeker kazanmalarını istemiyorlar. **Bu deneyin 04-06 yaş aralığındaki çocukları kapsadığı düşünüldüğünde diğerlerinden fazlasına sahip olma arzularının yoğun olduğu görülebiliyor.** Uzmanlara göre, çocuklar diğerlerinden daha fazlasına sahip olmak, diğerlerinden daha üstün olmak gibi bir ihtiyacımız olabileceğinden bahsediyorlar. Bilim insanlarına göre çocuklar karşılaştırmada en üstte olmak istiyor ve sosyal adalet yerine en çoğuna sahip olmayı istiyorlar. Ancak endişelenecek bir durum olmadığı kanıtlanma yönünde daha büyük yaş gruplarıyla yapılan aynı deneyde yaş arttıkça paylaşımcılık ve sosyal adalet düşüncelerinin geliştiği veya öğrenildiği görülüyor. Çocuklar karşı tarafın/ diğer çocuğun kazanmasına da izin veriyor. **Hatta kendileri almayı karşı tarafa ver-**

meyi teklif eden çocukların olduğu bile gözlemleniyor.

Daha detaylandırmak gerekirse, 8 yaş civarında çocuklar eşit seçim yapıyor, kazandıkları kadar diğer çocuğun kazanmasını istiyor. 9 ve 10 yaş civarında bilinçli olarak karşı tarafa daha çok pul kazandırıyorlar. Bu sonucun nedeni eğitim ile kazanılan davranışlar. **Eğitim ile bencillik ve ön yargı gibi özelliklerimizi daha istendik davranışlara dönüştürebiliriz.**

TÜM BU DENEYLER SONUCUNDA UZMANLAR BEBEKLERİN İYİLİK, KÖTÜLÜK, ADALET, BENÇİLLİK, AYRIMCILIK, SEVGİ GİBİ DUYGULARA SAHİP OLARAK DOĞDUKLARINI İFADE EDİYOR.

Ayrıca Bloom, iyi ve kötü duygularımızın hep içimizde olduğunu söylüyor. Kıskançlık, fedakârlık, adalet gibi bütün duygu ve düşüncelerimiz hep içimizde bir yerlerde. Ancak bu duygularımızı yönetebilmek, olumlamak, daha istendik davranış ve duygulara dönüştürebilmek de insanlığın yetenekleri arasında. Sordüğümüz ilk sorunun cevabına gelince ne sadece doğuştan genetik olarak getirdiğimiz özelliklerimiz ne de sadece çevre ve eğitim ile kazandığımız duygu ve davranışlarımızla var oluruz hayatta. **Bizler genetik özelliklerimizin yanı sıra bilinçli tercihlerimizle şekillendirebiliriz kendimizi. Bilimle kalmanız dileğimle...**

Dr. Canan OLPak Koç

Ankara Personel Eğitim Merkezi, Öğretim Görevlisi

DEĞER

EDEBİYAT

Kendisiyle yaptığı savaşı kazanamayan bir ruhun, dış dünyayla yapacağı savaşları kazanacağını düşünmek çok zordur. Bu fazlasıyla beylik ifadenin ana fikri şudur: Büyük mücadele adamları öncelikle kendisiyle yüzleşmek zorundadır. Ne olduğunu bilmesi, nerede eksik olduğunu fark etmesi, değişimler karşısında tavrını ortaya koymak için varlığına yönelmesi, onu sorgulaması, kimi yerlerde onu düşman kabul etmesi ve o düşmanı alt etmesi gereklidir. Kişiyi pehlivan yapan güreşe girmesidir. Sırtının yere gelmesi hiç güreşe tutuşmamaktan daha evladdir. Özülle hesaplaşmayan hayat mücadelesinde, “**Ben varım**” demesine imkân yoktur.

Son seksen yılın mücadele tarihine baktığımızda tam orta yerde onurlu bir duruş görürüz. Bu duruş, isminin ölümsüzlüğünü hayatta iken elde edebilmiş nadir kişilerden birisi olarak **Necip Fazıl Kısakürek**’e aittir. Kitleleri peşinden sürüklemiş, fikirleriyle yeni bir nesil vücuda getirmiş, edebiyatın edep kökünden türetildiğini hatırlatmış; **bir aydın, fikir adamı, şair olarak Necip Fazıl...**

Nedir onu farklı kılan? Ufkunu ön yargı ve art niyetlerden arındırması her edebiyat meraklısının hayranlıkla takdir edeceği şairliği mi? **Büyük Doğu** uyanışı mı? En sıradan cümlelerin bile arkasına anlamlar sığdırmasını sağlayan bilgi birikimi, felsefi derinliği mi? Ya da sarsılmaz inancı mı? Anektotlarına da yansımış, doğru bildiği karşısında diğerinin siyasi, toplumsal veya başka

nedenlere bağlı gücünden etkilenmeden tavrını ortaya koyabilmesi mi?

Elbette tüm bu özelliklerinin hepsinin payı vardır Necip Fazıl ismini ölümsüz kılan etmenler arasında. Hatta hepsi sayılsa sayfaları sığmayacak daha niceleriyle. **Fakat galiba onu en iyi tanımlayacak özellikler, bir arayış adamı olması ve mücadelecilik kimliği olacaktır. Çünkü Necip Fazıl’da arayış ve mücadele, şiirini de felsefesini de çöpe yolladığı geçmişinde inancını da kapsayan genişliktedir.**

Peki, şartlar mı onu böyle bir mücadeleye sürüklemiştir yoksa mücadele ruhu Necip Fazıl’ın karakterinden mi ileri gelir?

Bir başka inanmış şair **Mehmet Akif**, şartların kendisini bu tür şiir yazmaya ittiğini söyler.

Belki vatan uğruna canıyla birlikte feda etmeye hazır olduğu canan için lirik şiirler yazacaktır; ne var ki o vatanın içinde bulunduğu durum buna müsaade etmemiştir. Aslında Akif’in biyografisine bakıldığında sadece şartların değil, onun karakterinin de seçim noktasında etkili olduğu görülür. Nitekim dönemin nice isimleri pembe bir hayal zemininde hayali sevgilere methiyeler düzmeyi ihmal etmemişlerdir.

Bu noktada **Necip Fazıl, Mehmet Akif’le benzer bir görünüm arz eder.** Onda mücadele sarsılmaz karakteristik duyarlılıktan ileri gelir. 1950 sonrasında iktidarın ve şartların göreceli olarak değişmesine rağmen inandıkları uğruna mücadelesini sürdürmesi; sorununun kişilerle değil, doğru karşısında yüzeysel

yahut yanlış uygulamalarla olduğunun kanıtıdır. Çünkü onda mücadele ruhu arayıştan ileri gelir. Bu anlamda Necip Fazıl, bir elli yıl sonra doğmuş olsaydı mücadelesini, dolayısıyla doğru ile beraber daha doğrusunu, arayışını sürdürecekti.

Nedir arayış?

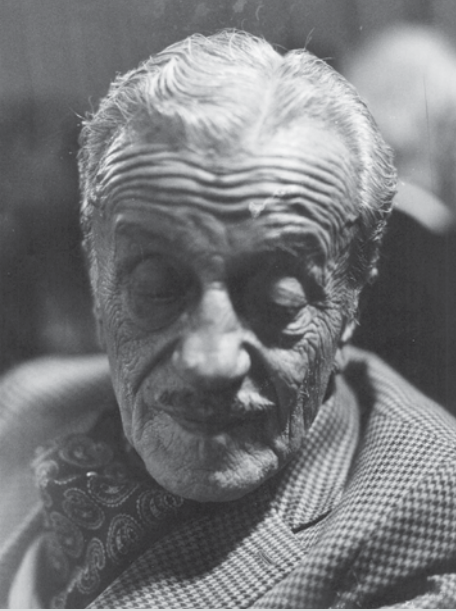
Yunus Emre, “*Doğru yol gönülden görünendir.*” der. Arayış, gönlün doğruyu seçebilme yolunda geçtiği süreçtir. Kişinin varlığıyla tezat düşmesi, tezat farklı görünenlerin daha da giriftleştirmesi, nihayet yüzleşme, en sonunda sağlam bir limanda demir atma, oradan doğruya demir alma sürecin parçalarıdır. Fakat her ne kadar arayış doğrudan gönülle bağlantılı gibi görünse de aslında akıl ile doğru arasındaki paradokstan doğar. Akıl zaten baştan doğruyu bulmuştur sanılabilir. Oysa

NECİP FAZIL’IN İZİNİ SÜRMEK

büyük zekâlar o doğruyu bir arayış ve sorgulama devresi sonunda elde ederler.

Necip Fazıl: *"İnsan kendini aramaya ve bulmaya memur bir yaratıktır."* sözüyle arayışın, insan olmanın vazgeçilmez vasıflarından biri olduğunu vurgular. Burada arayışın öncelikle insanın kendi içinde olması gerektiği görülür. Fakat zamanla ben merkezli arayış dışı da yönelecek, sadece bireyin kendisi için değil, salt insanlık için de ideal doğru arayışı içerisine girecektir. Yani arayış içe ve dışı dönük olmak üzere çift yönlüdür ve kişinin kendini bulmaya çalışması arayışın öncelikli koşuludur.

Necip Fazıl'da arayış öncelikle içe dönüktür. Şaire Paris sokaklarında dolaşırken, *"Allah'ım beni kendimden kurtar."* şeklinde dua ettirecek bu dönemin ayrıntılarını vermek şairin hatırası açısından hoş olmayacaktır. O dönem için *"Geçmiş dördüm çöp tenekesine attım. Çöpleri karıştırmak*

ise kedi ve köpeklerin işidir." diyerek tepkisini dile getirmiştir. Ne var ki şu dizeleri hem arayışın içte başladığını hem de ruh durumunu göstermesi bakımından önemlidir:

**NE YALANLARDA
VAR, NE HAKİKATTA,
GÖZÜMÜ YUMDUKÇA
GÖRDÜĞÜM NAKİŞ.
BOŞUNA GEZMİŞİM,
YOK TABİATTA,
İÇİMDEKİ KADAR
İNİŞ VE ÇIKIŞ.**

'Çile'deki inişli çıkışlı ruh daha önce, *'Kaldırımlar'*da tüm yalnızlığıyla tecessüm etmiştir. *'Kaldırımlar'* şiirindeki yalnızlığın bedensel bir yalnızlık olmadığı, Paris'in boğan, yutan ve korkutan tezahürünün bir neticesi olarak gaye ve vecdin istikamet bulmaya çalışan ruh hali olduğu yine kendisinin sorgulamalarından anlaşılabilir. Bu çatışmalar, tezatlar; belki de onun şiirlerinde ve nesirlerinde en başarılı örnekleriyle ortaya çıkacak felsefi derinliğin ilk müjdecileridir; şairi, ilham kaynağından ibaret Fransız sembolizminden, *"Anladım işi sanat Allah'ı aramakmış/ Marifet bu gerisi yalnız çelik çomakmış"* bilincine eriştirecek sürecin ilk merhalesidir.

Elbette rotasız her demir almanın uygun limana ulaştırması şüphelidir. Kimi zaman gemi, onu daha da batıracak girdaplara, uygunsuz rüzgârlara teslim olabilir. Sonuçta *Nietzsche*'nin arayışı imansızlık ve

deliliğin eşiğinde son bulmuştur. Belki de ondaki bu zavallı sonun ipuçları, kendisine ait, *"Bir insan, kirli düşüncelere sahip olduğu için utanmaz. Bir başkasının, o kirli düşüncesini bilme ihtimali utandırır."* sözünde aranabilir. Arayıştaki ruhun uygun limana demir atabilmesi için kirli düşüncelerle kirlenmesi yerine, iyi niyetler taşıması gerekir. Herhâlde Konya otobüsündeki o meçhul gence *"Sen bizden değilsin."* dedirten, ilahî bir mesaj olduğu kadar, **Cemil Meriç**'in niyet yönünün de göstergesidir.

Necip Fazıl'ın karşısına aradığı uygun liman hiç ummadığı bir şekilde çıkacaktır. Ezelde ve ebette daim var olan Allah varlığını, onun iyi niyetli arayışı karşısında başka amaçlarla çaldığı bir kapıda hatırlatacaktır. 1934'te tanıştığı **Abdülhakîm Arvâsî**, inandığı halde inancının gücünü fark edememiş o arayış yolcusuna Allah'ı hatırlatmada ilham vazifesi görecektir; gemiyi o rotaya eriştirecek rüzgârların yönünü belirlemesine yardımcı olacaktır. Necip Fazıl, Arvâsî ile tanışma öncesindeki otuz yılını *'Çile'*de şu dizelerle özetler:

**TAM OTUZ YIL,
SAATİM İŞLEMİŞ,
BEN DURMUŞUM;
GÖKYÜZÜNDEN
HABERSİZ,
UÇURTMA
UÇURMUŞUM.**

Ruh iklimindeki bu uyanış hayatına da sirayet eder.

Onu bunaltan yaşantıdan kendini kurtarır. Ve bu dinginlik sanatçı yönünü şekillendirir. Bu etkiyle ortaya çıkmış ilk eserine *'Tohum'* adını vermiş olması sonraki yolun henüz başında olduğuna işaret eder. Henüz ilk adımlardır ne var ki tohum toprağa salınmış, ruhsal arayış yerini sanatsal yetkinlik arayışına bırakmıştır. Zamanla o yetkinlik yerine oturur. *'Sakarya'* ile gücünü haykıran şiir, bir zamanların o karamsar atmosferinin yerini dinginliğe bırakmıştır:

**ATOMLARDA
CÜMBÜŞ,
DONANMA ŞENLİK;
VE ÇEVRE ÇEVRE
NUR, ÇEVRE
ÇEVRE NUR.
İÇ İÇE MİMARİ,
İÇ İÇE BENLİK;
BİLDİM SENİ EY RAB,
BİLİNMEZ MEŞHUR!**

TARİH

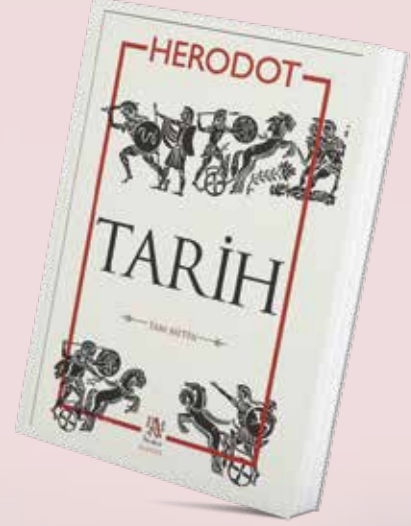
Herodotos, Panama Yayıncılık, 2017

Herodot'un hayatı üzerine bilinenler oldukça sınırlıdır. MÖ 5. yüzyılda (484-425 dolayları) yaşadığı sanılmaktadır, o dönemde Pers hâkimiyetinde bulunan Halikarnas'ta doğmuştur. Şiirsel anlatım geleneğinden koparak olayları metotlu bir araştırmanın konusu yapan, kategorize eden ve tarihsel anlatı olarak sunan bilinen ilk yazar olması nedeniyle "**Tarihin Babası**" olarak anılmaktadır. Hangi tarihte nereye gittiği bilinmemektedir, ancak hemen hemen tüm Pers diyarını gezmiş; Anadolu'yu aşip Babil'e, Mısır'a, Libya'ya ayak basmış; Fenikelileri, Tuna boylarını, İskitleri tanımıştır. Tarih, Herodot'un insanlığa kazandırdığı tek eseridir.

Herodot'un yaptığı geziler sırasında halktan rivayet edindiği; kral, rahip, kâhin gibi ileri gelen kişilerle görüştüğü; hatta resmi kayıtları incelediği tahmin edilir. Kimi zaman kendisinin de netliğe kavuşturamadığı kulaktan dolma bilgilere yer verirken, kimi zaman da bizzat şahit olduklarını en ince ayrıntılarıyla kaydetmiştir. Bir olayın farklı kaynaklardan edindiği versiyonlarını anlatıp kendisine daha makul geleni belirttiği de olmuştur.

Tarih'in yazılış amacı Helenlerin ve diğer ulusların başarılarını gelecek kuşaklara aktarmaktır; ağırlıklı olarak Helenler ile Perslerin yürüttüğü savaşlar hakkında bilgi sunar. Ama Herodot bununla kalmaz; coğrafya, arkeoloji, mimari, sanat, folklor, mitoloji gibi alanlarda bize kaynak oluşturacak gözlemlerini de anlatısına serpiştirir. Üstelik anlatıyı kısa tutmak adına bu gözlemlerinden asla feragat etmez.

Tarih, her birine Yunan mitolojisindeki bir ilham perisinin adı verilmiş olan dokuz kitaptan oluşur. İçerdiği zengin bilgilerin yanı sıra, yazarının herhangi bir siyasi güce boyun eğmemesi ve tarafsız bir tutum sergilemesi de övgüye değerdir.

BİLİNÇALTININ GÜCÜ

Joseph MURPHY, Diyojen Yayıncılık, 2019

Neden bir insan üzgünken, diğeri mutludur?

Neden bir insan korkak ve endişeliyken, diğeri inanç ve güven doludur?

Neden bir insan amansız olduğu söylenen bir hastalıktan kurtulurken, diğeri iyileşemez?

Neden bir insanın güzel ve lüks bir evi varken, diğeri derme çatma bir yerde yaşamak zorundadır?

Neden bir insan tam bir başarı örneğiysen, diğeri sefil haldedir?

Neden bir konuşmacı ilgi çekici ve son derece popülerken, diğeri sıradan ve sönüktür?

Neden bir insan işinde ya da mesleğinde bir dehayken, diğeri hayatı boyunca hiçbir şey yapmadan ya da başarmadan düşe kalka yürümeye çalışır?

Neden hoşgörülü ve ahlaklı bu kadar insan zihnindeki ve bedenindeki olumsuzlukların acısını çekiyor?

Neden bir insan mutlu bir evlilik sürerken, diğeri evliliğinde mutsuzluk ve hayal kırıklığı yaşıyor?

Bu soruların yanıtı, bilinçaltı ve bilinçli zihninizin işleyişinde gizli olabilir mi?

Kesinlikle evet.

Deniz ÖZYÖRÜK

CTE Genel Müdürlüğü Denetimli Serbestlik Daire Başkanlığı, Sosyolog

DEĞER

MÜZİK

Üsküp'ten göç ederek Bursa'nın Hisar semtine yerleşen ailenin tek çocuğu olarak, 6 Aralık 1931 tarihinde dünyaya geldi. Daha ilkokul sıralarında çelimsiz,

ufak tefek bir çocukken yeteneği öğretmenleri tarafından fark edildi ve müzikli okul müsamerelerinde başroller ona verilmeye başlandı. Zeki Müren, ortaokulu da Bursa'da bitirdikten sonra İstanbul Boğaziçi Lisesi'ne kaydoldu. Burada yatılı olarak öğrenciliğine devam ederken solfej ve sanat müziği usul dersleri almaya başladı. Klasik Türk Müziği makamları, usul ve kuramlarını öğrenirken **"Zehretme bana hayatı cananım"** adlı parçayı besteledi. Bu şarkı İstanbul Radyosu'nda **"Bursalı Zeki Müren'in acemkürdi şarkısı..."** anonsuyla okunduğunda, Zeki Müren henüz bir lise öğrencisiydi. Liseyi birincilikle bitirdikten sonra İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'ne (şimdiki Mimar Sinan Üniversitesi) başarıyla girerek Yüksek Süsleme Bölümü Sabih Gözen atölyesinde yüksek öğrenimine başladı.

1950 yılında üniversite öğrencisiyken TRT İstanbul Radyosu Solist sınavını birincilikle kazandı. Ertesi yıl sanatçı Perihan Altındağ Sözeri'nin

aniden rahatsızlanması üzerine onun yerine İstanbul Radyosu'nda sahne alarak ilk radyo konserinde canlı performans sergiledi. Radyo kanalıyla tanınmaya ve sesi halk tarafından seilmeye başlanan Zeki Müren; dönemin sinema başrol aktrisi Cahide Sonku ile **"Beklenen Şarkı"** - on bestesinin yer aldığı müzikal niteliğinde film- " filmini çevirerek beyaz perdeye de adım atmış oldu. Bu film; sesi tanınan ancak yüzü merak edileni görmek isteyen halkın büyük ilgisini topladı ve film gişe rekorları kırdı.

Müren; 1970'li yılların sonuna doğru kalp yetmezliği, yüksek tansiyon ve şeker hastalığı sebebiyle sahnelerden

uzaklaştı. Son konserini de Bodrum Kalesi'nde verdikten sonra evine kapanarak insanlardan uzaklaştı. TRT'nin İzmir Radyosu Stüdyolarında kendisi için düzenlenen törende kalp yetmezliği sonucu hayatını kaybetti. Ölümünün ardından evi Zeki Müren Sanat Müzesi'ne dönüştürüldü ve resim çalışmaları ve sahne kostümleri burada sergilenmeye başlandı.

Sanat hayatında altı yüzü aşkın plak ve kaset dolduran Zeki Müren; **"Manolyam"** adlı şarkısıyla Türkiye'de ilk kez verilen Altın Plak Ödülü'nü kazandı. Müren,

Londra Royal Albert Hall'da sahne alan ilk Türk sanatçı oldu. **"Bildircin Yağmuru"** adıyla kitap ve kaset olarak yayımlanan şiir albümü de bulunan sanatçı amatör olarak resimle ve desen tasarımıyla da ilgilendi. Bunların

yanı sıra başta Almanya, Amerika, Yunanistan olmak üzere birçok ülkede albümleri satıldı. Sesi, yorumu, marjinalliği, Türkçeyi kullanma konusundaki ustalığı, izleyenlerine ve dinleyenlerine gösterdiği eşsiz saygıyla bir döneme damgasını vuran, şarkıları dillerden hala düşmeyen sanatçı! Ruhun şad olsun.

ALKIŞLARLA YAŞIYORUM

Şarkıcı, söz yazarı, besteci ve oyuncu aynı zamanda birçok sanatsal yeteneğe sahip bir şair. Ahenkli sesiyle kulağa, kendi tasarladığı gösterişli kostümleriyle de göze hitap eden Devlet Sanatçısı Zeki Müren'i biz "Sanat Güneşi" olarak tanıyoruz.

Abdullah KAYA
Nazilli E Tipi Kapalı Çık, Öğretmen

SELÇUKLU DEVLETİNİ KURAN BÜYÜK KARDEŞLİK

TUĞRUL VE ÇAĞRI BEYLER

Geçmişle gelecek bir köprüdür, bugünden yarına uzanan... Tarih ise bu köprü'nün temel taşıdır bir toplumun bağlarını sıkı sıkıya tutup yaşatan. Tarihimizin arka sokaklarında unutulmuş onca kahramanlık vesikaları vardır ki bugünümüze ışık tutan, bu parıltılı sokaklarda kısa bir yolculuğa ne dersiniz?

Türk milleti tarih sahnesi çıktığı günden beri teşkilatçılığı ve büyük askeri gücü ile büyük devletler ve imparatorluklar kurmuşlardır. Orta Asya'dan gelen **kut anlayışı** dediğimiz, hükümdarlığın Allah tarafından bir hanedana verilmesi anlayışı tüm Türk devletlerinde inanılan bir kavram olmuştur. Tarih boyunca çok büyük devletler kuran Türkler'de maalesef bazı dönemler kardeşler arasında taht kavgaları yaşanmış bu da devletin zayıflamasına ve güç kaybetmesine neden olmuştur. Tarih boyunca bunun birçok örneğini gördüğümüz bu anlayışın en büyük örneğini Osmanlı Devleti'nin **Fetret Dönemi** dediğimiz, **Timur'un Yıldırım Beyazıd'ı** yendiği **Ankara Savaşı**'ndan sonra Yıldırım Beyazıd'ın oğulları arasında yaşanan taht kavgalarında görmekteyiz.

Tarihimizde en büyük kardeşlik vesikalarından biri olan **Tuğrul ve**

Çağrı Beyler Selçuklu Devleti'ne ismini veren Selçuk Bey'in torunlarıdır. **Tuğrul Bey** etrafı çok iyi gözlemleyen, herkesin fikrini alan ve isabetli kararlarıyla çevresinden büyük takdir toplayan biriydi. Genç yaşlarda gösterdiği bu büyük siyasi iradesi ileride Selçuklu Devleti'nin kurulmasında büyük rol oynayacaktı. Tuğrul Bey'in abisi olan **Çağrı Bey** ise çok iyi bir savaşçıydı. Küçük yaşlardan itibaren onun bu savaşma yeteneği ilerleyen günlerde savaş meydanlarında fırtınalar estirmesini sağlayacaktı. İki kardeş Tuğrul ve Çağrı Beyler çok iyi kılıç kullanıp, mükemmel seviyede ok atıcılarıydı.

Selçuk Bey'in vefatından sonra boyu **Arslan Yabgu** yönetmekteydi. Çok çalkantılı ve siyasi olarak karmaşık olan bu yıllarda **Tuğrul ve Çağrı Beyler** göç ederek, **Anadolu toprağı** olan Van civarına geldiler.

Van gölünün vermiş olduğu ılıman hava ve bölgenin doğal zenginliği iki kardeşin Anadolu'ya ısınmasını sağlamıştı. Anadolu ile Türklerin gerçek manada tanışması Tuğrul ve Çağrı Bey'in bu keşif harekâtıyla gerçekleşmiş oluyor ve bugüne uzanan Anadolu'nun Türk yurdu olmasının temellerini bu büyük iki kardeş atmış oluyordu.

ANADOLU'NUN TÜRKLEŞMESİNİN ÖNÜNÜ AÇAN AKINLAR, SULTAN ALPARSLAN TARAFINDAN MALAZGİRT SAVAŞI İLE NETİCELENECEKTİ.

Doğu Anadolu bölgesine giren **Tuğrul ve Çağrı Beyler** keşif birliklerine ilerlemesini emretti. Anadolu'ya yapılan bu keşif hareketinin sonunda Orta Asya'dan gelen Türkler için Anadolu'nun yerleşim ve yaşamak için uygun olduğu raporları Tuğrul ve Çağrı Bey'e rapor edildi. Tuğrul ve Çağrı Beyler gelen raporlara riayet ederek Anadolu'ya akınlar yapılmasına devam edilmesini istedi. İşte Anadolu'nun Türkleşmesinin önünü açan bu akınlar, bayrağı devralan **Sultan Alparslan** tarafından daha da hızlandırılacak, bu büyük akınlar **Malazgirt savaşı** ile neticelenecekti. Bizans'la yapılan büyük savaşın ardından Anadolu'nun Türk yurdu olması sağlanacaktı. Ve halen yaşadığımız Anadolu toprakları bu büyük zaferin ardından Türk halkına armağan edilmiş olacaktı.

Bölgelerinde yaptıkları siyasi ve askeri harekâtlarla **Tuğrul ve Çağrı Beyler** o dönemin büyük Türk devleti olan **Gaznelilerin** dikkatini çekmiş ve savaş kaçınılmaz hale gelmişti. Hind seferine çıkan **Gazneli Sultan Mesut** seferi yarıda bırakarak, bölgede gittikçe büyüyen Tuğrul ve Çağrı Bey'e karşı savaş pozisyonu aldı. Sultan Mesut'un ordusu **Ferahs** önlerine kadar ilerledi. Sayıca kalabalık olan Gazneli ordusunun ağır savaş teçhizatları, ordunun harekât kabiliyetini kısıtlıyordu. Büyük bir savaşçı olan Çağrı Bey muhtemel bir meydan savaşında sayıca az olan ordusunun yenilgiye uğrayacağını biliyordu ve ordusunu çöle yaslayarak sahte geri çekilme planını uygulamayı düşünüyordu. Savaş başlar başlamaz sayıca üstün

olan Gazne ordusu ilerlemeye başlamış, çöle çekilen Tuğrul ve Çağrı Bey'in kuvvetleri mükemmel bir taktik ve hızla Gazneli ordusunu büyük bir bozguna uğratmıştı. Tarihe **Dandanakan savaşı** olarak geçen bu savaşın sonunda Gazneliler yıkılış sürecine girerken, **Büyük Selçuklu Devleti** de resmen kuruluyordu.

Dandanakan Savaşı'ndan sonra devlet olma yönünde büyük adımlar atılmış olunuyordu. Tuğrul ve Çağrı Bey'in önderliğinde büyük bir **kurultay** toplandı. Bu kurultayın neticesinde Tuğrul Bey hükümdar ilan edildi. Yeni Türk devletinin başkenti **Nişabur** seçildi. Çağrı Bey ise askeri görevini sürdürmeye devam ederek Tuğrul Bey tarafından tayin edildi. Hükümdar olan Tuğrul Bey ile kardeşi Çağrı Bey asla taht için birbirleriyle çatışmadılar. Çağrı Bey, kardeşi hükümdar olan Tuğrul Bey'e ölene kadar sadık

kaldı. Bu iki kardeş yaşamları boyunca son derece mütevazı bir hayat yaşadılar. Aslında bu kadar kudretli olmalarının en önemli belki de tek nedeni kardeşliklerine olan bağlılıklarıydı. Bu kuvvetli kardeşlik Türk tarihinden öte dünya tarihinde bile eşine az rastlanır bir durum olduğundan son derece önemlidir. **Tuğrul Bey ve Çağrı Bey** arasındaki kardeşlik bağı o kadar kuvvetliydi ki bu bağı ne makam ne de başka bir şey bozdu. Hayatları boyunca birbirlerine karşı saygı ve sevgileri asla azalmadı. Bu destansı kardeşlik bağı tarihe altın harflerle yazılan Selçuklu Devleti'nin kurulmasını sağladı. İki kardeş kendi bölgelerinde kendi adlarına ayrı olarak para bastırdı. Şayet aralarında bir iktidar mücadelesi ya da büyüklük küçüklük durumu olsaydı hükümdar Tuğrul Bey kardeşinin kendi adına para bastırmasına izin vermez, tek kendi adına para basılmasını emrederdi.

Tuğrul ve Çağrı Bey'in inanılmaz mücadele azmi ile kurulan **Selçuklu Devleti** kısa zamanda büyük fetihler yaparak ilerledi ve kuruluşunu tamamladı. **Abbasi** halifesini Şii baskısından kurtaran Tuğrul Bey'e doğunun ve batının hükümdarı unvanı verildi. Sadece Türk tarihinde değil, İslam tarihinde büyük rol oynayan Selçuklu Devleti çok büyük askeri zaferler kadar, imar ve İslam kardeşliği yolunda da büyük çalışmalar yaptılar. Tüm halkı gözeterek onların refahı için çabaladılar.

Yaşı ilerleyen Çağrı Bey ebediyete intikal ederken çok sevdiği kardeşi Tuğrul Bey de kardeşi hayata gözlerini yumduktan sonra fazla yaşamamış, o da kardeşinin vefatından birkaç yıl sonra ebediyete intikal etmiştir. Bu iki kardeşin kurduğu Selçuklu Devleti ise tarihe altın harflerle yazılmış, tarihimizde büyük, silinmeyen izler bırakmıştır.

Tarihimizin arka sokaklarında kalmış bugün belki de birçoğumuzun unuttuğu büyük kahramanlar ve büyük olaylar vardır. Asıl olan tarihimize bu kahramanlarımıza bakıp, yarınımızı şekillendirmektir. Unutulmamalıdır ki hiçbir şey geçmişten bağımsız değildir ve gerçek zafer unutanların değil hatırlayanlarındır.

KÜLTÜREL MİRASIMIZ

Anadolu'daki Geleneksel Kıyafetler

Kıyafetler; toplumların yaşam biçimlerini, sosyoekonomik yapılarını, davranış biçimlerini ve yerel kimliklerini güçlü bir şekilde yansıtan kültürel miras değerleridir. Ulusal tarihimizin en büyük eksiği, sosyal hayata ve özellikle farklı dönemlerdeki kıyafetlere dair çok az bilgi sahibi olunmasıdır. Bu yüzden Türklerin en eski zamanlardan bugüne kadar giydikleri elbise ve kıyafetleri hakkında tam ve doğru bilgi veren ciddi eserlere de erişim kısıtlıdır.

Geleneksel Türk giyim kuşamında, Anadolu'da yaşayan kadın ve erkeklerin yakın zamana kadar giydikleri elbiselerde, yöresel fark-

lılıklar gözlense de genel olarak bir benzerlik vardır.

Kadın kıyafetleri, erkeklere oranla her devirde ve her yerde daha fazla olmuştur. Kadınlar, kentte genellikle "bürük" denilen Merzifon dokumasından yapılmış uçkurlu çarşafa ya da Anadolu'daki el tezgahlarında dokunan ve birçok yörede kadınların geleneksel giysisi arasında yer alan "ehram"a sarınırlardı. Köylü kadınlar, başlarına fes giyerler ve oyalı başörtüsü sararlardı. Üç etek ve salta (cepken) giyerlerdi. Düğün, nişan gibi törenlerde üç etek, bindallı gibi giysiler giyilirdi.

Erkekler, üstlerine ceket, altlarına

da potur (zıpka) ya da şalvar giyerler; bellerine de kuşak sararlardı. Ayaklarında çarık, ökçesiz yemeni ya da mıhlı kundura olurdu. Çoraplar yünden yapılır ve çeşitli desenlerle süslenirdi.

Giysilerde kadife, atlas, kutnu, Selimiye cinsi dokuma kumaşlar yeğlenmiştir. Bunların çoğunluğu ipek iplikle dokunmuştur. Atlas kumaşlarda koyu pembe, kırmızı, nar çiçeği, mor en sık kullanılan renklerdir. Kadife ise bordo, kırmızı ve mor renklerin yeğlendiği görülmektedir. Genelde işleme tekniği olarak Türk sanatından zengin örnekler veren "dival işi" ve "sim sarma" teknikleri kullanılmıştır.

Anadolu'daki Geleneksel Kadın Giysileri

- ✿ **Fes:** Genelde kırmızı renkli, ön kısmı altın paralar, işlemeler ve boncuklarla süslü bir başlıktır. Fesin püskülü bele kadar iner. Ön kısmı işlemeler boncuklarla süslenir. Üst kısmına da altın (ya da altın görünümlü) paralar takılır. (Bazı köylerde feslerin önünün ay ve yıldızla süslediği de görülür.) Fesin üstü, çevre (kıvrak, yazma) ile örtülür.
- ✿ **Çevre:** Kenarları kıvrılmış, oya ya da işlemelerle süslenmiş mendil, başörtüsü vb. olarak kullanılan dört köşe tülbenttir. "Kıvrak" ve "yazma" olarak da bilinir. Genellikle kadifeden dikilir. Uzun bir cepkeni andıran giysinin etek kısmı üç parçadan oluşur. İçine yörelere göre farklılık gösteren göynekler (içlik) giyilir. Eteğin öndeki kısımları bele bağlanır. Üzerine de kuşak takılır.
- ✿ **Üç Etek:** Genellikle kadifeden dikilir. Uzun bir cepkeni andıran giysinin etek kısmı üç parçadan oluşur. İçine, yörelere göre farklılık gösteren göynekler giyilir. Eteğin öndeki kısımları bele bağlanır. Üzerine de kuşak takılır.
- ✿ **Bindallı:** Kadife ve atlas kumaşlar üzerine sırma ile kabartma dal, yaprak ve çiçek işlenmiş, süslü bir giysidir. Nişan ve düğünlerde giyilen bu giysi; mor, kırmızı, nar çiçeği gibi göz alıcı renklerde. Tek parçalı ve belden kesiksizdir. Bindallı ile üç etek arasındaki en önemli fark bindallının tek parçalı oluşudur. Ancak bazı yörelerde üç etek ile bindallının özellikleri birleştirilerek üç etek bindallı adıyla anılmaktadır.
- ✿ **Ehram/İhram:** İnce eğrilmiş koyun yününden yapılan, düz yüzeyli mekikli dokumanın ve bu dokumanın iki kanadının birleştirilmesiyle elde edilen, kadınların dış giysi olarak kullandıkları, tek parça halinde örtündükleri sokak giysileridir.
- ✿ **Entari:** Üç eteğin içine giyilir. Yaka ağızları ve kollar kanaviçe denilen işlemeye süslenir. İşlemelerde kök boya ile boyanmış ipler ve canlı renkler kullanılır.
- ✿ **Cepken:** Kolları yırtmaçlı ve uzun, harçla işlenmiş bir tür kısa, yakasız

üst giysisidir. Üç eteğin üstüne giyilir. "Salta" ve "libade" olarak da adlandırılır. Genellikle mor ve bordo renkli kadife ya da çuhadan (yün kumaş) yapılır. Boyu, belin altına gelecek biçimde ve önü açıktır. Üstü çeşitli işlemelerle kaplıdır.

- ✿ **Şalvar:** "Zıvga" olarak da bilinen şalvar, üç etek ve cepken altına giyilen olmak üzere iki çeşittir. Cepken altına giyilen şalvar, cepkenle aynı kumaştan olur. Cepkendeki işlemeler şalvarda da bulunur. Üç etek altına giyilen şalvar, tek renk olabileceği gibi işlemeli de olabilir. Şalvarın bel kısmında bir ip ile bağlanabilmesi için iki parmak kalınlığında bel kuşağı (uçkurluk) vardır.
- ✿ **Bel Kuşağı:** "Uçkurluk" olarak da bilinir. Bele sarılır. Uçlarında bağlamaya yarayan bağcıklar bulunur. Bel kuşağının ucuna takılan, boncuk ve püsküllerle süslü ince bir parça bulunur. Buna da "bel boncuğu" denir.
- ✿ **Peşkir:** Kuşağın üzerine tutturularak cep görevini gören bir önlüktür. "Yağlık" olarak da adlandırılır. Üstü işlemelerle süslüdür. Yörede pamuk ipliğinden dokunmuş ince havluya da "peşkir" denmektedir.
- ✿ **İçlik (Göynek):** İçe giyilen çamaşır, iç gömleği.
- ✿ **Paçalı, İşlemeli Don:** Bir iç giysisidir. Ketenden yapılır. Bacağa giyilir.
- ✿ **Ellik (eldiven):** Yünden örülmüş ve çeşitli motiflerle süslenmiştir. Halen yaygın biçimde kullanılmaktadır.
- ✿ **Çorap:** Beyaz ya da renkli yünlerden yapılmış işlemeli ayak giyeceğidir.
- ✿ **Çarık:** Ayağa giyilen dana derisinden yapılmış ayakkabılardır.

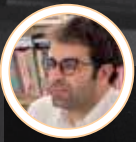
Anadolu'daki Geleneksel Erkek Giysileri

- ✿ **Fes:** Başa giyilen fes, genellikle bordo renklidir. Keçeden yapılmış olup tepe ortasından aşağıya doğru kısa püsküllüdür.
- ✿ **Poşu:** Kenarları saçaklı ipek, pamuk, yün ve benzerlerinden yapılmış bir tür baş örtüsüdür. Fesin üzerine kırmızı, sarı, yeşil, mor yollu ipek kare şeklinde katlana-

rak bir ucu sağ kulağın arkasından sola doğru sarılır. Diğer uç, solda poşunun altına sıkıştırılır. Zenginler ise fesin üzerine "Hint Ebanisi" denilen ipek örtüyü sarık gibi sararlar.

- ✿ **Cepken:** Kilim tezgâhlarında dokunan kaba kumaşlardan dikilir. Önü tamamen açıktır. Kolları uzundur. İlik ve düğme bulunmaz. Kol ağızları yırtmaçlı ve işlemelidir.
- ✿ **Potur:** Arka tarafında kırmaları olan, paça kısımları aşağı doğru daralan bir tür pantolondur. "Şalvar" veya "zıvga" olarak da adlandırılır. Genel olarak keçeli kalın kumaştan dikilir. Poturun paça kısımları aşağı doğru daralır, kalça kısmı toplu bir biçimde genişçe dikilir.
- ✿ **Uçkurluk (Bel Kuşağı):** El tezgâhlarında renkli ve düz olmak üzere iki biçimde dokunmuş 15-20 cm arasında değişen uzun kuşaktır. Poturun bel kısmına bir ip ile bağlanır.
- ✿ **Yağlık:** Bel kuşağına tutturularak yana bağlanan mendil.
- ✿ **Ellik (Eldiven):** Yünden dokunmuş, işlemeli el giyeceğidir.
- ✿ **Çorap:** Şişle örülen yün çoraplardır.
- ✿ **Çarık:** Tabaklanmış deriden yapılır. Üst kısmı deri ya da ip ile büzülerek ayakta kalıplanarak giyilir.
- ✿ **Ayakkabı:** Zenginlerden bazıları "livanlı" denilen kundurayı bazıları da "yemeni" denilen özel biçimde hazırlanmış ayakkabıyı giyerler. Genelde erkek ayakkabılarının ucu sivri, yüzü bileğe kadar kapalı, yanları lastikli, çevresi ve önü kıvrımlı şekil ve dikişlerle süslü, yüksek topukludur. Rengi de siyahtır.
- ✿ **Mest:** Ev içinde giyilen, üzerine mesh edilen, kısa konçlu, hafif ve yumuşak bir ayakkabı türüdür. Dışarı çıkılırken mest lastiği denilen bir lastik ayakkabıyla birlikte giyilir.

Günümüzde geleneksel kadın ve erkek giysilerinin bir bölümü hâlâ giyilmektedir. Ancak günün değişen koşullarıyla geleneksel kadın ve erkek giysisi eski gücünü yitirmiştir. Geleneksel giyimler artık folklor ekiplerince yaşatılmaktadır.

Mustafa Recep KOLCU
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Yetişkin Eğitim Bürosu,
İnfaz ve Koruma Memuru

SİNEMA

1957 YAPIMI OLAN 12 ÖFKELİ
ADAM, TÜM ZAMANLARIN EN İYİ
FİLMLERİ LİSTESİNDE 8. SIRADA
YER ALIYOR.

Yönetmen: Sidney Lumet

Oyuncular: Henry Fonda, Lee J. Cobb,
Jack Klugman

Tür: Drama - Suç

Yapım: 97dk. ABD, 1957

12 ÖFKELİ ADAM

"Peşin fikirler, muhakemesiz hükümlerdir." (Voltaire)

Yıl 1955 kozmopolit bir ülke olan Birleşik Devletlerde gettoların yaygınlaştığı, ırkçılık ve ayrımcılıkların karşısında sivil haklar hareketlerinin kurulduğu bir dönem. Amerikalı yönetmen Sidney Lumet'nin televizyon dizilerinden sonra sinema dünyasına ilk adımını gerçekleştirdiği 1957 yılında, Reginald Rose imzalı bir tiyatro oyunu olan "12 Öfkeli Adam"

kronolojik olarak önce karşımıza bir televizyon oyunu hemen ardından tiyatro oyunu ve son dönüşümüyle yönetmenliğini Lumet'nin göğüslediği uzun metrajlı bir sinema filmi olarak çıktı. Yılların eskitemediği ve güncelliğini günümüzde hala devam ettiren film, hem dönemin toplumsal yargılarına ışık tutarken hem de insani olarak kendimizi sorgulamamızı sağlıyor.

Babasını öldürdüğü iddiasıyla ölüm cezası ile yargılanan Latin Amerikalı Genç (John Savoca) ve onun ile ilgili kararı verebilecek yetkiye sahip mahkemede jüri olarak görev yapan toplumun farklı kesimlerinden 12 insanın hikâyesi. Öfkeli olarak tanımlanan bu insanların arasından sadece bir jüri üyesi (Henry Fonda) oylama sırasında gencin suçsuz olabileceğini belirtir ve filmin sonuna kadar devam eden bir tartışma ortamının fitilini ateşler. Ahlakı, vicdani değerleri, ön yargıları ve adalet sistemini sertçe eleştiren film aslında düşüncelerimizin manipülasyona ne kadar açık olduğunu, bize dayatılan fikirleri kimi zaman mutlak doğru olarak kabul ettiğimizi ve sınırlarımızı farkında olmadan başka insanlara göre belirlediğimizi gösteren bir başyapıt.

Dönemin toplumsal ve politik izlerini içinde barındıran filmin sosyal mesaj amacı güden yapımlardan çok farklı bir havası var. Özellikle ele aldığı evrensel konular bakımından her bir karakterin ustalıkla işlenmiş rolleri ve oluşturdukları toplum modeli ile insana özgü niteliklerin hangi koşullarda nasıl şekillendiğini yansıtıyor. Böylelikle filmde oluşturulmuş tüm karakterlerde bir parça kendinizi buluyorsunuz. Yine Lumet'in filmleriyle ilgili bir yorumu bunu özetleyecek biçimde; "Filmlerim izleyiciyi bir yönünü ya da kendi vicdanını incelemek için zorlar ve düşüncüyü harekete geçirir." Filmin bir tiyatro oyunu uyarlaması olmasının avantajını kullanan yönetmen, akıcı ve sürükleyici bir havada geçen eserde kullanılan müzikleri minimum düzeyde tutarak gerçekçiliği daha fazla yakalamayı hedefliyor. Neredeyse tek bir mekânda

Filmden bir replik;

"BİR HİÇ OLMAK ÇOK ÜZÜCÜDÜR BEYLER. İNSANLAR HEP ARANMAK İSTER, DİNLENMEK İSTER BİR KEZ DE OLSA ÖNEMLİ OLMAK İSTER."

geçmesinin yanı sıra düşük bir bütçeye sahip olan film, günümüzde yüksek bütçeli klişe diyaloglarla donatılmış yapımlara, biraz ağır bir ifadeyle özgünlükten yoksun beceriksiz senarist ve yönetmenlere ders niteliği taşıyor.

Geniş bir oyuncu kadrosuna sahip olan filmde, oyuncuların her biri kendilerine düşen görevi fazlasıyla yerine getiriyor. Duygu değişimlerini, kararsızlıklarını, ön yargılarını, korkularını, kibirlerini, asla değiştiremeyecek olduğuna inandıkları sabit düşüncelerini seyirciye öyle güzel yansıtıyorlar ki kendinizi ya yargılanan gencin yerinde ya da genci yargılayan bu öfkeli insanların içinde hissediyorsunuz.

Sanırım filmin başrol oyuncularından biri olan ve ana karakter olarak

kabul edebileceğimiz jüri üyesi Davis (Henry Fonda) ile ilgili de konuşmak gerek. Topluluğun içindeki aykırı tek birey olan bu karakter her ne kadar ilk başta topluluk tarafından birbirlerinden aldıkları güç ile sindirilmeye çalışılsa da cesareti ve kararlılığıyla ilerleyen dakikalar da bir bireyin topluluk üstündeki etkisini gözler önüne seriyor. Davis şüphecilik yaklaşımı ve sorgulayıcı tavırlarıyla diğer jüri üyelerinin ön yargılarının altındaki gerçek sebebi ortaya çıkarırken aynı zamanda jüri üyelerinin öfkelerinin altındaki temel sebebe iniyor.

Derin anlamlar barındıran diyaloglarıyla sinema tarihinde çok önemli bir yere sahip olan eser, düşüncelerinizi yeniden şekillendirmede size fazlasıyla yardımcı olacaktır.

MESLEKİ MÜDAHALE TEKNİK VE TAKTİKLERİ

2000'li yılların başlangıcında ceza infaz kurumlarında çalışan personeli güçlendirmek amacıyla başlayan Mesleki Müdahale Teknik ve Taktikleri eğitimleri Emniyet Müdürlüğü eğitimcileri olan polis memurları tarafından verilmekteydi. Ancak eğitimcilerin çalışma ortamını (malta, şebeke vb.) bilememeleri sebebiyle öğrenilen hareketlerin uygulanmasında zorluklar yaşanmaktaydı. Bu sebeple Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğümüz bünyesinde bu eğitimlerin verilmesi hususunda öncelikle Ceza infaz Kurumları Personeli ve Tutukevleri Personeli Ankara Eğitim Merkezinde çalışmalar başlatılmış ve 2000'li yılların ortalarında yoğun bir şekilde eğitici olarak görev alacak personel araştırılmaya başlanmıştır.

Öncelikle eğitmenlerin ceza infaz kurumlarını tanıyan ve yakın savunma eğitimi almış personel olması tercih edilmiş ve belli aralıklarla eğitimlere alınmışlardır. Yapılan teknik ve taktik çalışmaların devamında da eğitim alan personele eğitici eğitimleri verilmiş ve artık gerekli Mesleki Müdahale Teknik ve Taktikleri eğitimleri kendi personelimiz tarafından verilmeye başlanmıştır.

Hedef kitlemiz güvenlik ve gözetim servisi bünyesinde görev yapan infaz ve koruma memurları ile infaz ve koruma başmemurlarından oluşmaktadır. Ancak son dönemlerde pilot eğitimler kapsamında yapılan yönetici eğitimlerinde kurum iç güvenliğinden sorumlu kurum 2. Müdürleri-mize de bilgilendirme eğitimleri verilmektedir.

Mevcut bünyede hizmet öncesi aday memur eğitimleri, sözleşmeli infaz ve koruma memuru yetiştirme eğitimleri, vardiya eğitimleri, yönetici eğitimleri ve ceza infaz kurumlarında yapılan yerinde eğitimlerde Mesleki Müdahale Teknik ve Taktikleri hem teorik hem de pratik olarak anlatılmaktadır. Verilen eğitimlerde amacımız gerekli bilgi ve beceriyi kazandırarak personelimizin kendisini savunabilmesi ve aynı zamanda da adil, dürüst, tarafsız ve güvenilir bir şekilde görevini ifa edebilmesini sağlamaktır. Öğretilen tekniklerin en önemli özelliği hükümlü/tutuklulara zarar vermeksizin onları etkisiz hale getirmek ve kurumun asayiş ve güvenliğini sağlamaktır.

Ceza infaz Kurumları Personeli ve Tutukevleri Personeli Ankara Eğitim Merkezinde başlayan ve sonrasında da Türkiye genelinde mevcut 5 Eğitim Merkezinde hizmet içi ve hizmet öncesi eğitimlerinde Mesleki Müdahale Teknik ve Taktikleri dersi verilmeye başlanmıştır. İlk etapta birkaç kişi ile başlayan eğitici serüveni 2010'lu yıllara kadar faal olarak spor yapan ve aynı zamanda da eğitim veren, farklı illerde görev yapan yaklaşık 20 civarı eğitmenle devam etmekteyken sonrasında yapılan eğitici eğitimleri ile eğitmen sayılarında artışlar sağlanmıştır. Gerek eğitim merkezlerinde gerekse de yerinde eğitimlerde ceza infaz kurumlarında görev yapan Mesleki Müdahale Teknik ve Taktikleri eğitmeni sayısı şu an 50 civarındadır.

Ejder TOPAL

Kahramanmaraş E Tipi Kapalı CİK, Öğretmen

MESLEKLER

CAMİ GÖREVLİLERİ (İmam-Hatip, Müezzin-Kayyım)

İmam, İslam dinine ait bir terimdir. Genel anlamda önder, lider, anlamlarına gelmektedir. İslami bir terim olarak ise; cemaate namaz kıldırarak görevli ve diğer dini görevleri yerine getirmekte olan kişilere denilmektedir. İmamlık görevini yerine getirmeye ise "İmamet" denilmektedir.

Genel olarak zamanı geldiğinde ezan ve sela okuyan, farz namazlardan önce kamet getiren, tesbihatları ve duaları okuyan veya yaptıran, camilerin temizlik ve düzeninde, dini işlerin yürütülmesinde imam-hatiplere yardımcı olan kişilere "müezzin-kayyım" denilmektedir.

İmam-Hatip ve Müezzin-Kayyımın Tarihçesi

İmamlık ilk olarak İslam'ın ortaya çıkışıyla birlikte Hz. Muhammed tarafından uygulanmaya başlanmıştır. Peygamberimiz hem devlet başkanı, hem de imamlık görevini yapmaktaydı. Peygamberimizden sonra bu görevleri halifeler yerine getirmiştir. İslam'ın yayılmasıyla, görülen ihtiyaca binaen, imamlar medreselerde almış olduğu eğitimler ve icazetlerle imam olmaya başladılar.

Müezzinlik de İslami bir meslektir. Tarihte ilk müezzin Peygamberimizin de müezzinliğini yapan Bilal-i Habeşi'dir. Müezzinlerin de imamlar gibi eğitimli ve liyakatli kişiler olması hasebiyle bir eğitim alması gerekmektedir. Müezzinlerin özel okulları ve eğitimleri olmamasına rağmen imamlar gibi dini eğitimlerini medreselerde almaktaydılar. Tüm İslam ülkelerinde ve Türk-İslam aleminde, imam ve müezzinlerin görevlendirilmeleri, dini hassasiyetler ve liyakatlere göre yapılmıştır.

İmam ve Müezzinlerin Görevleri

Diyanet İşleri Başkanlığı Görev ve Çalışma Yönetmeliğinde Belirtilen görevleri yaparlar.

Başimam-hatip, uzman imam-hatip ve imam-hatiplerin ortak görevleri şunlardır:

- Camilerde vakit namazları ile cuma, bayram ve teravih namazlarını kıldırarak,
- Cuma ve bayram hutbelerini zamanında ve usulüne uygun olarak okumak, gerektiğinde hutbe hazırlamak, hutbe yazma ve okuma konusunda çalışmalar yapmak,
- Görevli olduğu camide vaaz etmek, isteyen vatandaşlara camilerde veya müftülükçe uygun görülecek yerlerde Kur'an-ı Kerim okumayı öğretmek ve dini bilgiler vermek, yaz Kur'an kursları ile ilgili görevleri yapmak,
- Camiyi irşat ve eğitim faaliyetleri için hazır bulundurmak
- Her gün öğle namazından bir saat önce açıp, yatsı namazından sonra kapatmak suretiyle camiyi gün boyu açık tutmak,
- Kur'an-ı Kerim, meal/tefsir, hadis, siyer ve ilmiyal konularının yer aldığı çalışma programı hazırlamak, müftülüğün onayından sonra bu programı ilan ederek camide uygulamak,
- Dini gün ve gecelerde görev yaptığı

camide program düzenlemek veya müftülükçe düzenlenecek programlarda görev almak,

- Cami ve çevresinin bakım ve temizliğini sağlamak ve bunun için gerekli tedbirleri almak; şadırvan, abdest alma yeri ve tuvalet gibi yerlerin temizliğinin vakıf, dernek, köy tüzel kişiliği, belediye veya ilgililer tarafından yapılmasını sağlamak,
- Teberrukat eşyasının bakımını ve korunmasını sağlamak,
- Cami içinde ve avlusunda izinsiz yardım toplanmasını engelleyici tedbirler almak,
- Görevli bulunduğu caminin yönetimiyle ilgili iş ve işlemleri yapmak, caminin ihtiyaçlarını giderici tedbirler almak, gideremediği noksanlıkları müftülüğe bildirmek,
- Türk Medeni Kanununa göre akdedilen nikahtan sonra isteyenlere nikahın dini merasimini icra etmek,
- Cami ziyaretlerinin, İslam adabına ve güvenlik kurallarına uygun bir şekilde yapılmasını sağlamak; camilerin avlu ve müştemilatında satıcılık, dilencilik gibi ibadet huzurunu ihlal eden her türlü davranış ve faaliyeti önlemek için gerekli tedbirleri almak,
- Belediye tarafından cenaze hizmeti verilmeyen yerlerde cenaze teşhiz ve tekfin hizmeti vermek, cenaze namazı kıldırarak ve defin işlemlerini yapmak,

- Bayram, dini gün ve geceler, doğum, sünnet, düğün, hastalık, ölüm ve benzeri vesilelerle görev mahallinde ikamet eden vatandaşlara din hizmeti sunmak,
- Görev mahallinde ikamet eden kimsesiz, yetim-öksüz, engelli ve ihtiyaç sahibi insanlarla ilgilenecek ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde ihtiyaçlarını gidermeye çalışmak,
- İnsanlar arasında ülfet, sevgi, dayanışma ve kardeşliği artırıcı faaliyetler yapmak,
- Görev mahallinde bulunan çocuklar ve gençlerin dini ve ahlaki eğitimlerini geliştirmeye yönelik çalışmalar yapmak
- Müftülüğün bilgisi dahilinde görev mahallindeki vakıf, dernek ve benzeri kuruluşların Başkanlığın hizmet alanı ile ilgili konulardaki taleplerine katkı sağlamak,
- Camide kadınların ibadetlerini rahat bir şekilde yapabilmeleri amacıyla gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamak,
- Müezzin-kayyımın bulunmadığı zamanlarda onun görevlerini de yapmak,
- 442 sayılı Köy Kanunu gereğince köy ihtiyar meclisi tabii üyeliği görevini yapmak,
- Görev alanı ile ilgili verilen diğer görevleri yapmak.

Fotograf: Cesim ŞEKER

İmam-Hatip ve Müezzin-Kayyım Nasıl Olunur?

Her yıl ülkemizin hemen her il ve ilçesinde pek çok cami açılmaktadır. Bu açılan camilere, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından, caminin hizmet verdiği muhitin yoğunluğuna ve cemaatine göre imam ve müezzin ataması yapılmaktadır. Müslüman cemaatin, dini vecibelerini doğru bir biçimde layığıyla yerine getirebilmeleri ve dini kavramlar adı altında yayılan çeşitli hurafelere kanmayarak İslam'ı doğru bir şekilde yaşamaları için nitelikli meslek insanlarına ihtiyaç duyulmaktadır. İmam olabilmek için imam hatip liselerinden başlayan eğitimle birlikte tüm devlet memurluğu statüsündeki mesleklerde olduğu gibi pek çok sınav aşamasından geçmek gerekir. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın personel alım ilanlarını takip ederek, mesleğe giriş şartları hakkında bilgilenebiliriz.

İmam-Hatip Olmak için gereken şartlar;

- Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak, kamu haklarından mahrum bulunmamak, belirtilen yaş haddini aşmamak,
- İmam-Hatip Lisesi mezunu olmak veya İmam-Hatip Lisesinden sonra İlahiyat ön lisans veya lisans eğitimi almak. Diğer lise mezunları için ilahiyat ön lisans veya ilahiyat lisans mezunu olmak,
- Diyanet İşleri Başkanlığının belirlemiş olduğu sınavlarda başarılı olarak sıralamayı kazanmak,
- Mesleği yapmaya mani bir engeli bulunmamak,
- İtikat, ibadet, tavır ve hareketlerinin İslâm törelerine uygunluğunun çevresinde bilinir olduğu şeklinde ortak bir nitelik taşımak.

Müezzin-Kayyım Nasıl Olunur?

- Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak, kamu haklarından mahrum bulunmamak, belirtilen yaş haddini aşmamak,
- İmam-Hatip Lisesi veya diğer lise mezunu hafız olmak, ilahiyat ön lisans, ilahiyat lisans, diğer lisans mezunları, hafızlık olmak (Eğitim durumlarından birine sahip olmak),
- Diyanet İşleri Başkanlığının belirlemiş olduğu sınavlarda başarılı olarak sıralamayı kazanmak,
- Mesleği yapmaya mani bir engeli bulunmamak,
- İtikat, ibadet, tavır ve hareketlerinin İslâm törelerine uygunluğunun çevresinde bilinir olduğu şeklinde ortak bir nitelik taşımak.

Meslekte İlerleme

İmam-Hatipler ve müezzin-kayyımlar, lisans eğitimini tamamlayarak; yüksek lisans, doktora yaparak meslekte ilerleyebilir, üniversitelerde öğretim üyeliği ve Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde daha yüksek mevkilere yükselebilirler.

Ayrıca görev sürelerine ve meslekteki başarılarına göre, yapılan sınavlarda başarılı olarak, imam-hatipler, uzman imam-hatip, başimam-hatip, müezzin-kayyımlar ise baş müezzin-kayyım olabilirler.

Mesleki Saygınlık

Toplumlarda din, en önemli değerdir. İnsanların yaşayış ve davranışlarını en çok dini kurallar belirler. Müslümanların dini bilgilerini öğrenmede ve dini vecibelerini yerine getirmede din adamlarının önemli bir yeri vardır. Onun için büyük bir çoğunluğu Müslüman olan toplumumuzda din adamlarına çok özel bir değer verilir. Bilgileri ve görevlerini yerine getirmedeki hassasiyetleri üst seviyede olan ve yaşayışları ile örnek teşkil eden imamlar ve müezzinler toplum tarafından el üstünde tutulurlar.

Toplunun, mensup olduğu İslam dininin itikatlarını ve ibadetlerini doğru kişilerden ve kaynaklardan öğrenmesi gerekir. Din insanlarımız bu bilinçle yetiştirilmeli, özellikle her gün insanlarımızla beraber olan imam-hatipler ve müezzinler bu şuurla görev yapmalı ve yaşayışlarını mesleğin liyakatine göre belirlemeliler. Din görevlileri mesleği, çok hassas ve hata götürmez bir meslek olduğu kadar sabır, hoşgörü ve liyakati ön planda tutan peygamberî bir meslektir. Toplum olarak din görevlilerimize sahip çıkarak, çeşitli olumsuz söylemlere ve provokatif aktivitelere karşı uyanık olarak gerekli hassasiyeti ve saygıyı göstermemiz gerekir.

"1-7 Ekim Camiler ve Din Görevleri Haftası"nda, camilerimizin ve din görevlilerimizin toplumdaki yeri, önemi, liyakati ve bu hususta toplumun bilinçlendirilmesi ile ilgili çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir. Bu vesile ile böyle hassas ve kutsal görevleri layıkıyla icra eden din görevlilerimizi kutlar ve şükranlarımızı sunarız.

Musa DURMAZ

Devrek Açık CİK, İnfaz ve Koruma Memuru

DEĞER

HİKAYE

Hava günlük güneşlik olmasına rağmen sessizliğe bürünmüş, keşmekeşlikten uzak bir mahalle, tahmin ettiğimden daha gösterişli bir ev, tel örgülerin hapsinde yeşilliğin her tonuyla bezenmiş, birkaç göstermelik minyatür meyve ağacıyla huzur veren bir bahçe. Daha fazla ayrıntıya takılmadan kendimi oymalı ahşap bir kapının önünde, heyecanımı pamuklara sarılmış bir halde buldum. Çok tezat bir durum; adeta tıkanmış, konuşmaya mecalim kalmamıştı. Nedensizce titriyordum. Bu kadar karmaşık duygular içinde

daha net görmüştüm. "Hoş geldiniz, Ben Matuf. Sahra Hanım'ın eşi." dedi. Hafiften kamburlaşan vücudu, solgun benzi ve çatallaşmış sesiyle gayet mütevazı, içten ve bir o kadar vakur bir şekilde karşıladı beni. Kaşlarına dahi ak düştüğüne göre rahat ellisine merdiven dayamış olmalıydı. Şaşkınlığım devam ederken önce onun tokalaşmak istemesi çok ağırlığa gitmişti. Havada asılı kalan elini bir çırpıda kavradım. Muhatap olduğunuz bir insana pür dikkat bakıp karşılık alamamanın zorluğunu işte o zaman tam manasıyla anlamış ve ne

bir erkeğin eşine hanım diye hitap etmesi ne kadar naif bir karaktere sahip olduğunun bir göstergesiydi. Bu alışık olmadığım manzara karşısında ne ara salona geçip oturmuşum farkında değildim. Matuf Bey halinden o kadar memnun görünüyordu ki; anlasaydı bu kadar derin ve anlamsız bakışlarım karşısında rahatsız olması kaçınılmaz olurdu. Kısa ama hoş sohbetimize Sahra Hanım'ın sesiyle ara vermek zorunda kaldık. "Sahra Hanım, salondayız sizi bekliyoruz." diye seslendi. Ben daha Sahra Hanım'ı görmeden gayri ihtiyari ayağa kalktım. Nihayet bir eliyle ahşap merdivenin trabzanlarından tutunarak diğer eliyle de entarisinin çıplak ayaklarına dolaşmasını önleyerek ve temkinli adımlarla gelen Sahra hanım görüş açıma girmişti. Usul usul yanımıza doğru yaklaştı ve o da eşi gibi tokalaşmak için benden önce davranmıştı. Fakat ben uzatılan elin istikametinde durmadığımdan ve anlamasına müsaade etmeden bir hamlede elini kavradım. Hemen yanı başında bulunan deri koltuğu el yordamıyla bularak yavaşça oturdu. Ak düşmüş saçlarını at kuyruğu gibi toplayınca yüz hatları tamamen ortaya çıkmış, kırıksıklıklarını kamufle etmeye çalıştığı fularıyla olduğundan daha genç duruyordu. Kesinlikle muzip ve coşkulu bir kadın olduğu aşıkardı. "Hoş geldiniz Şükrü Bey." dedi tebessümü eksik etmeden.

İsmimi unutmamış olmasıyla da ayrıca onore olmuşum. Sarf ettiğim cümleler o kadar kısa ve netti ki... "Hoş bulduk efendim. Nasılsınız?" demekten öteye gidemedim. Hep mi bir tebessüm hali olur insanda? Şaşırtıcı. "Vakit konusunda bir sıkıntınız yoktur umarım. Birazdan evi gezdiririz size. Siz de ona göre çalışacağınız alanları belirlersiniz." dediğinde bıyık altından gülmek istemiştım. Hem nereden bilecekti sırf orada olmak için ne taklalar attığımı. Espirili bir dille, "Telefonda görme engelli olduğumu öğrendiğinizde çok şaşırmıştınız. Anladığım kadarıyla şaşkınlığınız hala devam etmekte. İşiniz gereği sizin bize sorular sormanız gerekirken biz sizi konuşturuyoruz. Lütfen rahat olun." dediğinde ne diyeceğimi bilemedim ve yine sadece alçak bir sesle, "tamam" diyebildim. Sahra Hanım, bir anda muzip tavrını gün yüzüne çıkararak, "Hadi öyleyse biz size evi dolaştıralım

Kördüğüm

yüzerken kapı ziline bile çok afilli olduğunu düşünmek ayrıca komik ve yersizdi. Taze bahar düşüncelerimin hayat bulmasına vesile olan o kapıyı açan evin beyi olmalıydı. Ne yazık ki o da görme engelliydi. Yüzümün bir anda düşmesine engel olamadım. Bazen bir kelime bir ömrü özetler yahut kelimeler artık kifayetsiz kalır ya hani kapı, duvar olmuştu sanki önümde. O an ki duygularımı tarif ederken hala zorlanırdım. Kapıyı açan adam bir adım daha atıp eşiğe doğru yaklaşıncaya yüzünü

kadar zor bir duygu olduğunu idrak edebilmişim. Gel gelelim hala o duyguya bir isim atfedebilmiş değilim.

Kesinlikle üzölmek, acımak veya bir hatayı telafi etme hissiyatı değildi. "Biz de sizi bekliyorduk. Sanırım biraz erken geldiniz." dedi gülümseyerek. Açıkçası bu söz karşısında biraz da mahcubiyet hissetmedim değil. Sadece evet demekle yetinebildim. "Lütfen şöyle buyurun, salona doğru geçelim. Sahra Hanım birazdan iner aşağıya." dedi. Nazarımda

da siz de bir an önce çalışmalarınıza başlarsınız.” dedi. Avuçlarının içi gibi bildikleri evlerini onlar önde ben arkada dolaşıp, cihazları koyacağımız yerleri tespit ettik. Bu esnada evdeki sıra dışı atmosfer gözümünden kaçmadı. Bilmeyen evin dışı kadar içini de çok şatafatlı hayal etse yanılmazdı. Fakat iç mekan o kadar sade ve gösterişten uzaktı ki. Bütün perdeleri kapalıydı mesela. Koridorlar normallerinden daha geniş, duvarlarda ne bir dekoratif tablo ne de ortalıkta ayak bağı olacak bir eşya vardı. Hiçbir yerde ayna görememiş olmam daha da garip olanıydı. Sonunda işlem bitmişti ve müsaadelerini isteyerek evden ayrıldım. Hayattaki bakış açımı tamamıyla değiştiren bu buluşmada o kapının ardında bıraktığım muhteşem iki insandan ayrıldıktan sonra kendimi uçsuz bucaksız bir boşlukta hissettim. Gerisin geri dönüp birçok kitaba ve filme konu olabilecek, adeta ödünç alınmış hayat hikayelerini dinlemek için nelerden vazgeçmezdim ki. Fakat bunu yapmak için geçerli bir sebebinin olmadığını da idrakindeydim. Hem sahip oldukları engele rağmen yaşama sevinçlerini bütün canlılığı ile ayakta tutuyor olmaları kim olsa dikkatini çekerti. Hava hafiften kararmaya yüz tutmuştu ve ben griye çalan gökyüzünün altında nereye ve niçin gittiğimi bilmeden uzaklaştıkça uzaklaştım. Ceplerimde bir yığın kelimeleştiremediğim sorularla... Fakat bir anda şunu düşündüm. Bazı olayları yapmak veya üstesinden gelmek meziyet sayılsa da sezmek belki de en büyük kazanımdı.

Eve vardığımda günün yorgunluğundan ve stresinden bir nebze de olsun sıyrılabilmek için en iyi çözüm ılık bir duş almaktı. Ama öncelikle kana kana su içmeliydim. Nasıl olduysa bir anda aklıma ardım sıra bıraktığım o nadide insanları daha iyi anlayabilmek için onlar gibi yaşamak geldi. Acaba gözlerimi hapsetsem, su katılmamış çaresizliklerini anlayabilir miydim? Sözüm ona denemem gerekiyormuş demek ki. Seri bir şekilde çantamı da alarak giriş kapısından dışarı attım kendimi. Niyetim binanın giriş kapısından başlamaktı fakat biri görür de, “ne yapıyor bu akıllı” demelerinden utandım. Kapıyla aramdaki mesafe bir karış var yok. Gözlerimi sıkıca yumdum. Öyle böyle değil, sımsıkı. Çantamın ön

yüzündeki anahtarlığı çıkardığımda beni bekleyen ilk çaresizliğimle çoktan karşılaşmışım. Beş tane anahtardan hangisi kapımı açardı ki? Önceleri daha kapıya varmadan ayarladığım anahtarı üçüncü denemeden sonra bulmanın sevinciyle bir oh çekip emin adımlarla içeriye girdim. Çantamı sağımda olduğuna emin olduğum sehpanın üstüne bırakmam zor olmadı. Tıpkı çocukken oynadığımız körebe oyunundaki gibi vücudum iki kolumu takip ediyordu. Elbette ki yaşananlar duygular tamamıyla farklı. Birinde

soğuk ve pürüzsüz yüzeyinde bedenime dokunmaya çalışır gibi dolaştırmaya başladım. Birkaç dakika devam etsem de arayışlarım biliyorum ki nafileydi. Yoktum. Sendeleyerek kollarımı yavaşça indirip sırtımı duvara verdim ve yine usulca çömeldim. Karanlığın ortasında bu nasıl bir çaresizliktir Allahım! Sanki ciğerlerimi dağılıyorlardı. O an kızılca kıyametler koparmayacaktım da ne zaman kopacaktı bu kıyamet? An, günlerdir çektiğim ince sızılarının mükafatını alma vaktiydi. Sicim gibi akan gözyaşlarımla öylece kalakaldım.

MATUF BEY HALİNDEN O KADAR MEMNUN GÖRÜNÜYORDU Kİ; ANLASAYDI BU KADAR DERİN VE ANLAMSIZ BAKIŞLARIM KARŞISINDA RAHATSIZ OLMASI KAÇINILMAZ OLURDU. KISA AMA HOŞ SOHBETİMİZE SAHRA HANIM'IN SESİYLE ARA VERMEK ZORUNDA KALDIK.

eğlenceli kahkahalar havada uçuşurken diğerinde çaresizliğin hazin korkusu kol geziyordu. Bulunduğum noktadan mutfığa gitmek için parmak uçlarımla holün duvarlarını yalayarak ilerledim. Tezgahın üstündeki sürahinin yerini zar zor kestirip, ulaşmışım nihayet. Bilemedim, içerisinden iki bardak kadar su ya çıkar ya çıkmazdı. Sürahi ile bardağı adeta birbirlerine yapıştırmış, bir yandan da işaret parmağımla bardak taşmasını diye kontrol ediyordum. Öylesine susamışım ki; haliyle hazırda dağ mı dayanır. Basitmiş gibi görünen bir işte bu kadar zorlanacağımı söyleselerdi deli saçması der, gülüp geçerdim. Halbuki tüm zorluklar iş başa düşünce fark ediliyormuş. Bu işi de elimi yüzüme bulaştırmadan, yönümü kollarım havada mutfak kapısına doğru çevirdim. Pervaza değen parmaklarım kapıya ulaştığımin müjdecisiydi. Mutfaktan dışarıya çıktığımda muhtemelen eve ilk girdiğim noktadaydım. Giriş kapısının arkasına denk gelen boy aynasının istikametine doğru yürüdüm. Çok geçmeden parmak uçlarımla aynanın

Dakikalarca ağlamak istedim ve ağladıkça kendime geldim. Sahra Hanım'ın, Matuf Bey'in ve binlerce aynı kaderi paylaşan insanların kederlerini kabullenemeyişim haykırışlarımı daha çok alevlendirmişti. Hayatım boyunca dilimden düşüremeyeceğim; geçtim dilimi, beynimin bir köşesine nakşeden; uzadıkça kısalan hayatın gizemine ayna tutacak olan, yaşamasak bile hayatın öteki yüzünü görebilmek için hüznün ve çaresizliğin ete kemiğe büründüğü insanları anlayabilmek değil midir zaten empati dediğimiz duygu.

Tüm çabalarımıza rağmen kendimizle barışık olmaya gücümüz yetmezken, farkında olmadan her gün yeni pişmanlık arayışlarına düşüyoruz. Bırakalım artık kendimizle savaşmayı. Galip olan da biziz mağlup olan da. Ezberlediğimiz bütün köhnemiş ve sevimsiz hislerimize yol verelim de birer birer can çekişsinler. Varsın geç kalmış heveslerimiz şöyle bir köşede bekleyedursun, ziyanı yok. Öyle ya; yaşama sanatında karşımızdakinin hislerini yaşayabildiğin kadar iz bırakırız.

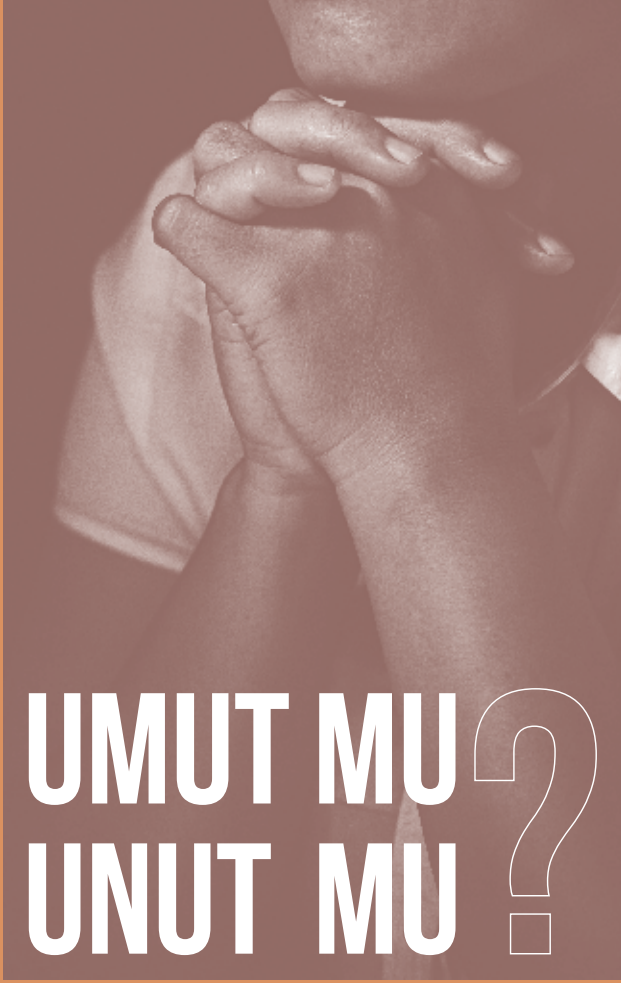
PERSONELİMİZDEN GELENLER

ZAMAN

Ne kötü zamana sensizliği sığdırmak
Yahut büsbütün sıyrılmak senden,
Yokluğuna alıştırmak aklımı, kalbimi
Bir daha senin kadar sevemeyecek olmak,
Hiçbir kadını
Yoktu böyle dertlerim senden önce,
Mesela durup dururken dalmazdı boşluğa gözlerim
Yalnızlaşmazdım kalabalık içinde,
Hiç olmazdı ruhumun üşüdüğü
Haydi, şimdi sen söyle bakalım
Hangi valize sığdırabilirim anıları, anıları?
Daha kendim sığamazken odalara
Sahi ne ara gittin?
Oysa ben hiç kapamamıştım gözlerimi gülüşüne
Ve deselerdi ki geldiğini
Çıplak ayakla koşardım cehennemine
Çok hafife almışsınız şu zamanı,
Bak gelmiştin ve gidiyorsun.
Çoktan ölmüş ruhumun bedenime ağır gelişi
Hep bundan işte senden, sessizlikten...

Murtaza AYDIN
Elazığ Kampüs Açık ÇİK, 2. Müdür

UMUT MU UNUT MU ?

Bir arkadaşşıma umuttan bahsettim geçenlerde. "Mucizevî yaşam kaynağımız, olmasaydı umut ne yapardı kul Mahmut?" gibi bir şeyler dedim. O da bana "Umut işkenceyi uzatır sen bunları unut." dedi. Sonra düşündüm de umuttur yarına merdivenimiz bizim. Kim demişse iyi dememiş umut işkenceyi uzatır diye. Ağrı kesicimizdir oysa yanı başımızda duran. Umutsuz rüya bile göremez insan, bu yokluktur. Elbette kaygılarımız, tasalarımız olacak. Yolun sonu umuda çıkmalıdır demek istediğim.

**UMUT ETMEK
ALLAH'A
SİĞİNMAKTIR.
VEKÂLETİNİN EMİN
ELLERDE OLMASI
DEMEKTİR. SONRA
HİÇ YENİLMEMEKİR
MESELA.**

Seni bilmem de dostum, yani ben kışın sonunu bahar olarak beklemek isterim. Kışın sonunu bahara ummamak kararlar bağlamaktır. Verilenin de, verilmeyenin de hikmetinde saklıdır umut. Verilene şükür, alınana sabrı gerektirir ya. İşte karamsarlık vadileri umuda göre değil; iyi ummak, iyiyi ummak tam da umuda göredir.

Ah cehalet! Gelecek kaygısı yaratırsın, ne de kötü edersin. Oysa güzel yarınlar, "iyi düşün, iyi olsun." cümlesinde saklıdır. Ve umut etmek, kunutta durmak gibidir. Dünyada ve ukbada iyilikler dilemektir. Umut edememek, yaradanı itham gibidir. Hâlbuki terazisi şaşmazdır, her şeye kadirdir değil mi? Öyleyse umut etmek Allah'a sığınmaktır. Vekâletinin emin ellerde olması demektir. Sonra hiç yenilmemektir mesela.

Umud etmek gibisi var mıdır? Bir çocuğun legolarını yine yeniden kurması gibidir; "olsun yeniden yaparız" rahatlığıdır; "bu da geçer ya hu" huzurudur; "Allah Kerim" huşusudur; "sabah ola hayrola" iyi niyetidir umut etmek. Bir umut büyütür bebeği, uçurur kelebeği bir değil bin gün hissiyle. Sevgiler açar dört bir yan, bağ bahçe bir yudum güneş umuduyla bereketlenir. Çoğalmaktır, çoğaltmaktır, sabırla aydınlanmaktır. Sevgiye karşılık beklemektir bir ömür ve aşka yelkendir.

ÇOCUKLUĞUN MASUMİYETİ GİBİDİR AŞKI UMMAK. UMUT VE AŞK...

Aşk, yedikçe hoş gelen bir acıya dönüşür umut ile. Ne geçen zamanı dinler ne de akıp giden yılları. Umut varsa çiçekler solmaz, solmuşsa da can suyudur. Kalabalıklar içindeki yalnızlık masalıdır. İradı olmayana gönül rızalığı ile teslimiyettir. Ebedi gitmeleri sevdiklerimizden ummayız amma cennette ebedi kalabilmeyi düşlemektir onlarla. Türlü kuruntu ve endişeler umutsuzundur. Ümit varolan, yaradanın rahmetinden umut kesmez, dünyasını zindanlara çevirmez. En olmaz sanılanın bir "Ol"da saklı olduğunu aklından çıkarmaz. Ama asla miskin bir bekleyişte değildir. Bilakis umudu olan, gayrete dair her şeyi yapar ve yaşar. Kaderini çabasının çizeceğini bilir. Acılar, korkular, sıkıntılar, belalar veya güzellikler... Ama asla esiri olmaz yaşadıklarının.

Şimdi sorarım: Yaşamak umut mu? Yoksa bunları unut mu?

Karar sizin. Selam ile...

'Kudüs Şairi' Nuri Pakdil

"Yedi Güzel Adam'ın Ağabeyi" Pakdil, "sabır üssü" diye tanımladığı Edebiyat Dergisi aracılığıyla, Orta Doğu'daki edebi dünya ile İslamcı düşüncenin gelişiminden okurlarını haberdar etti

"İnsan!
Seni
savunuyorum;
sana karşı!"

"Yüreğimin yansı
Mekke'dir, geri kalanı
da Medine'dir.
Üstünde bir tül gibi
Kudüs vardır"
dizeleriyle Kudüs için
duyduğu yürek
sızısını dile getiren
Türk edebiyatının
"Kudüs Şairi" Nuri
Pakdil, geride birçok
eser bıraktı

Bazı eserleri:

Biat | Batı Notları | Bir Yazarın
Notları | Anneler ve Kudüsler | Klas
Duruş | Edebiyat Kulesi | Bağlanma |
Sükut Süretinde | Otel Gören Defterler
(6 kitaplık seri)

1934

Kahramanmaraş'ta dünyaya
geldi
Maraş Lisesi'nin ardından
İstanbul Hukuk Fakültesi'ni
bitirdi

1967

Devlet Planlama Teşkilatında
göreve başladı
"Büyük Doğu" ve "Diriliş"
dergileriyle güçlü bağlar kurdu

1969-1984

Türk edebiyatında "Yedi Güzel
Adam" olarak bilinen ekipten
Rasim Özdenören, Erdem
Bayazit ve Akif İnan ile birlikte
Edebiyat dergisini yayınlamaya
başladı

Edebiyat dergisi, 1969
Şubat'ından Aralık 1984'e
kadar aylık olarak okuyucuyla
buluştu

Edebiyat dergisinin çevresinde
çok sayıda yeni şair ve yazar
yetişti

Dergi ayrıca Orta Doğu'daki
edebiyat ve İslamcı düşüncenin
gelişiminden Türk edebiyat
çevrelerini de haberdar etti

Pakdil, 1984 yılına kadar Biat,
Batı Notları, Bir Yazarın Notları,

Anneler ve Kudüsler, Klas
Duruş, Edebiyat Kulesi,
Bağlanma, Sükut Süreti'nin
de aralarında olduğu 18 kitap
çıkardı

1997

Kudüs Şairi, 28 Şubat'tan
itibaren kitaplarını kendi
yayınevinde yayımladı

"Otel Gören Defterler" başlıklı
6 kitaptan oluşan deneme
serileri bu tarihten sonra
okuyucuyla buluştu

2013-2014

2013'te Kültür ve Turizm
Bakanlığı Kültür Sanat Büyük
Ödülü'ne 2014'te ise Necip
Fazıl Saygı Ödülü'ne layık
görüldü

2015

81 yaşında Kudüs'e giderek,
Mescid-i Aksa'da cuma namazı
kıldı ve hayali gerçek oldu

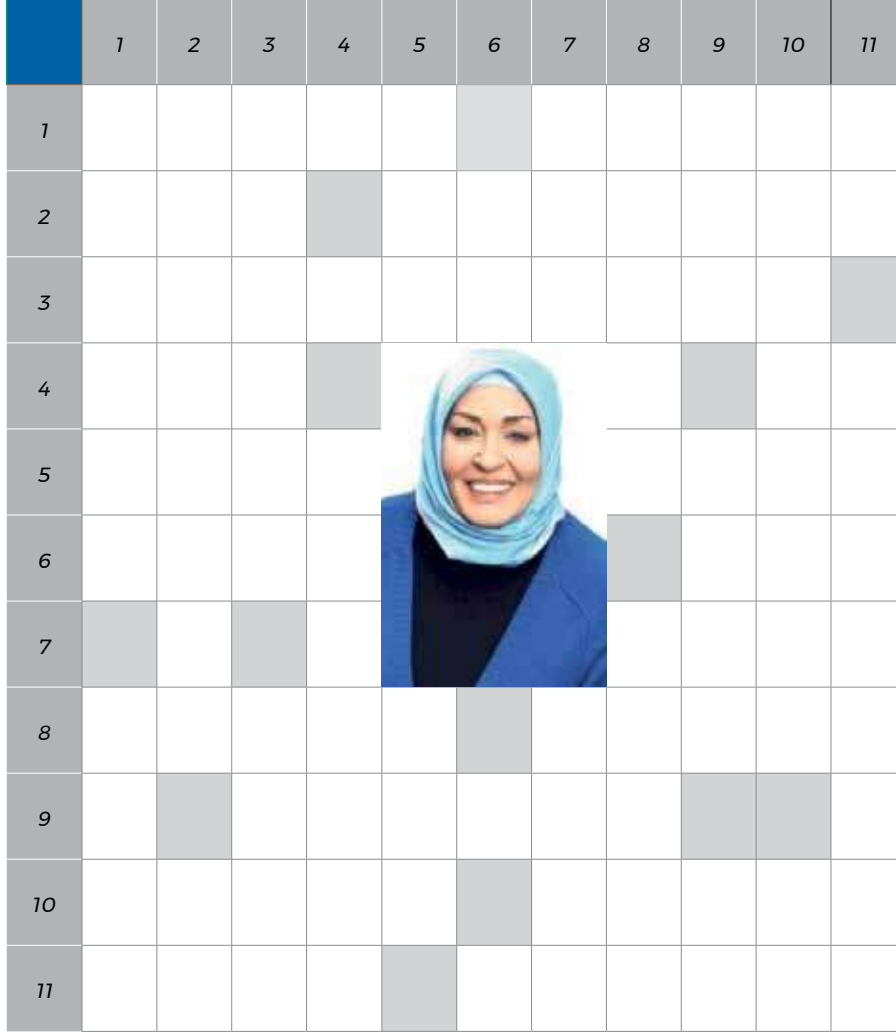
2019

18 Ekim'de Ankara'da tedavi
gördüğü hastanede 85 yaşında
hayata veda etti

İsa TİYEK
Gaziantep Açık CİK,
İnfaz ve Koruma Memuru

KARE BULMACA

Yatay

1. Eski dilde ay/işe hazır ve nazır olan
2. Kardeş/Ayrıcalık
3. Resimdeki oyuncu
4. Lakin/Dünyanın uydusu
5. Bir ilimiz/Boşa gitme
6. Semer/İrade dışı hareket
7. İşaret, alamet
8. Etki eden, müessir/Ev ahalisi
9. Üretim
10. Öncesiz/Kapı girişi
11. Rivayet/Delgi

Dikey

1. Kıyı/Toprakla uğraşan
2. İnsanlık/Çarşaf
3. Cevizlik/Ukrayna'nın başkenti
4. Mersin ilçesi
5. Çobanlar/Susamış
7. Cet/Düzgün olmayan yol
8. Gülmece/Yöntem
9. Bir hayvan/Töre bilimi
10. Kapı bekçileri/Uzaklık belirtir
11. Sonuç sözü/Bir el topu oyunu

SUDOKU

Kolay

		1			9		5	
4		8		3			9	2
7				1	4			6
	6	7			5			1
		2			3	6		
9				2	8	7	3	
1			8	5				3
8	7			9		2		4
	9		4			5		

Orta

9				6				8
1				5			2	3
5					9			7
8				2		5		
		2	9			1		
		1	6		7			2
2			8					9
6	9			7				1
3				9				5

Zor

					4			9
4				6			7	
		8			1	4		
6			3					2
		4		8	9	6		
7			4					3
		1	8			9		
	5			9				4
2			1					

SARMAL BULMACA

Yatay

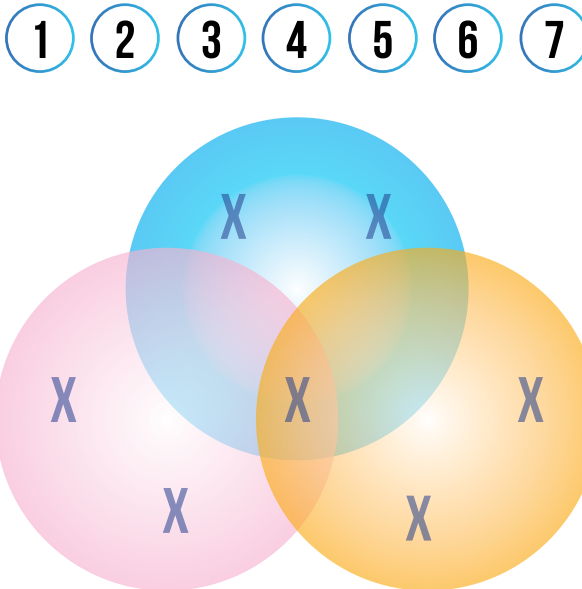
2. Resimdeki sanatçı
5. Batı
7. Vatan
9. Muvaffakiyet
11. Merhamet
13. Bayrak
16. Yengi
18. Korunmalık
19. Arazi, tarla

Dikey

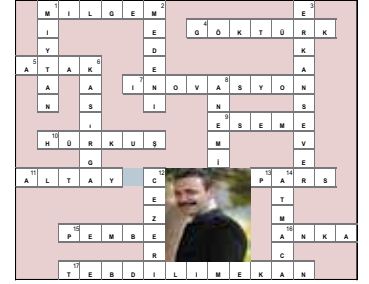
1. Nizam
3. Sınır boyu
4. Utanması olmayan
6. Tebrik
8. Ev
10. Ufuklar
12. Milli
14. Vahdaniyet
15. Şüheda
16. Futbolda sayı kazanma
17. Güçlü inanç

MANTIK BULMACA

1'den 7'ye kadar olan rakamları sadece 1 kere kullanarak 3 dairenin içindeki X gördüğünüz yerlere öyle yerleştirin ki her bir dairenin içindeki rakamların toplamı 10 olsun.

AĞUSTOS AYI ÇÖZÜMLERİ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	K	A	M	L	E	A	Z	E		Y	A
2	U	L	U	S	A	L		E	M	E	K
3	M	A	R	A	T	O	N		Ü	T	Ü
4	S		A	L				A	N	I	
5	A	R	T					S	A	M	I
6	L	E	K	E				I	K		M
7		F	A	Z				M	A		A
8	M	A	R	E	F	E		E	S	E	L
9	A	K	A	L	A	N		T	A	S	A
10	N	A	S	I	B	D	A	R		R	T
11	A	T	U		L	A	T	I	F	E	

8	5	3	4	7	6	2	1	9
1	4	7	9	5	2	8	3	6
2	9	6	1	3	8	4	5	7
7	8	2	6	1	9	5	4	3
5	3	4	8	2	7	9	6	1
9	6	1	3	4	5	7	8	2
6	1	8	7	9	4	3	2	5
4	7	5	2	6	3	1	9	8
3	2	9	5	8	1	6	7	4
1	6	9	2	4	3	8	7	5
3	5	4	6	8	7	9	1	2
7	2	8	1	5	9	4	6	3
8	9	3	4	7	5	6	2	1
6	7	2	9	3	1	5	4	8
4	1	5	8	6	2	3	9	7
2	4	7	5	9	8	1	3	6
9	8	1	3	2	6	7	5	4
5	3	6	7	1	4	2	8	9
2	5	9	3	8	7	6	1	4
3	6	7	4	9	1	8	2	5
1	4	8	5	2	6	9	7	3
6	1	5	9	3	8	2	4	7
8	2	3	1	7	4	5	6	9
7	9	4	6	5	2	3	8	1
5	7	1	2	6	9	4	3	8
9	8	2	7	4	3	1	5	6
4	3	6	8	1	5	7	9	2

KOLAY
ORTA
ZOR

EKİM
CUMHURİYET
BAYRAMI

Kutlu Olsun

DEGER

www.cte.adalet.gov.tr

